

TATU PEKKARINEN

ISÄNTÄ SOITTA HANURIA

ELI NYKYAJAN ELÄMÄNRYTMIA KIRKONKYLÄSSÄ

PORVOO * HELSINKI

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖN
KIRJAPAINOSSA PORVOOSSA
1943

I.

Nyky aika on kotiutunut, jopa asettunut aivan taloksi Tiensyrjänsikin kirkonkylään.

Se asuu osuuskaupan komeassa funkkipalatsissa ja bensiiniaseman tulipunaisessa patsaassa. Se on tunkeutunut kyläkahvilaankin sähkölläkäyvän gramofonin sekä markka-automaatin muodossa. Se on levittelehtinyt syrjäisimpiinkin taloihin ja mökkeihin radion, kumisaappaiden, vetoketju-työpuseroiden ja muiden ennennäkemättömien esineitten hahmossa.

Ja sitten se, Nyky aika, vuohkaa edestakaisin linja-vaunulla lähikaupungin ja kirkonkylän väliä. Kuuluu vain hurina ja hujellus.

Entä itse tiensyrjäläiset? Onko Nyky aika muotoillut heitä sisällisestikin?

On muotoillut!

Kynäilijä, joka yrittäisi kirjoittaa nykyisistä tiensyrjäläisistä kansankomediaa, saisi kauniisti nokalleen. Hän ei helposti löytäisikään puhdastyylisiä, sivistyksellisesti takapajuisia henkilötyyppejä, jotka elävöittäisivät vanhoja kansannäytelmiä. Ei; nykyiset tiensyrjäläiset tietävät, mikä on Espanja, Kansainliit-

to, kultaklausuuli ja monta muuta ihmeellistä asiaa. Sotasanastonkin he tuntevat yhtä hyvin kuin kerto-
taulun. Kas, kertotaulun he ovat pöntänneet pään-
sä kansakoulussa, jonka elähtäneemmätkin tiensyr-
jälaiset ovat käyneet.

Muuttunut on vanhojen kansankomediain ajoista
tiensyrjäläistenkin jokapäiväinen puhe.

Korpikylän viinaukot saattavat valitella »moraali-
krapulaansa», tyttöset keskustelevat onduloinnista ja
manikyristä, poikaset painihegemoniasta ja diskva-
lifioinnista ja niin edelleen. Ja arvokas talon emäntä
voi maitohinkkejä pestessänsä hyräillä slow-foxtro-
tin sävelellä:

Sulamith, Sulamith,
erämaa meidät viel' erottaa.
Sulamith, Sulamith,
konsa jälleen sun nähdä mä saan?
Kun pääsen vapauteen, kohtaamme
uudelleen,
silloin karavaaniretken luokses teen.

Niin on kulttuuri hivauttanut vernissaansa tien-
syrjäläistenkin olemukseen.

Nykyäika, tuo nuorekas vekkuli, hypittelee korpi-
kylienkin asukkaita oman saksofoninsa »hotti»-foxtrotin
tahtia.

Hurulan talon pihamaalla vallitsi leppoisa rauha.
Olihan suvinen sunnuntaiaamu.

Talon elättiharakka, siipirikkoinen naurajalintu,
oli ahkerassa touhussa. Se oli saanut keinotelluksi it-
sensä aitan katolle. Mutta se halusi vielä korkeam-
malle, ylemmäksi kuin mihin sen rikkosiivet saattoi-
vat kantaa. Sitä himotti päästä aitan katon harjalta
kohoavan viiritangon huippuun, jossa istua kekotti
peltinen viirikukko.

Harakalle oli menestyksensä noussut päähän.

Se yritti moneen kertaan lennähtää viirikukon
heltalle, mutta epäonnistui. Kerran se jo pääsikin
päämaaliinsa, mutta ylpeä viirikukko saikin avuk-
seen äkillisen tuulenpuuskan, jonka voimalla se kään-
nähti niin, että harakka luiskahti ja putosi takaisin ka-
tolle.

Harakka oli viisas. Se osasi nauraa omalle vahin-
golleen ja lyödä sen leikiksi.

Äkkiä harakka keskeytti naurunsa ja rupesi pää-
kallellaan kuuntelemaan.

Hurulan pirtistä alkoi kuulua torailua ja mekastusta. Sitä harakka kuunteli ikäänkuin ihmetellen, että mitä ne nyt. . . sunnuntaiaamuna. . . ?

Äkkiä pirtin ovi lennähti auki kuin potkaistuna. Ja talon isäntä tai oikeastaan isännän nimellinen Aapro Hurulainen juoksi paitahihhasillaan ovesta ulos. Hän näytti hätäytyneeltä ja laski portaat melkein luisuna alas.

Aapron perässä kapasi Karoliina, talon lujaoitteinen emäntä. Hänellä oli oikeassa kädessään miehen takki, jolla hän huiatoi edellä pakenevaa miestänsä.

Vaikka olikin pullea ja paksu, matalahko lölliäinen, pääsi Aapro vikkelmästi väistelemään vaimonsa hosumista. Vihdoin tämä pysähtyi hengähtämään, jolloin Aapro koetti ryhtyä sovittelemaan:

— Noh, muija tipunen, älähän nyt tuittuile!

— Sanotko suoraan, missä olit eilisiltana? tiukkasi Karoliina, takki edelleen uhkaavasti kohotettuna.

— Enhän minä missään niin erinomaisessa ollut.

— Totta kai sinä jossakin olit. — Mutta et ainaakaan ollut kotona kello yhteentoista mennessä. . . Siihen asti minä olin valveilla, eikä sinua kuulunut. . .

Aapro läheni aivan kuin olisi tahtonut tehdä täy-

den tunnustuksen. Hän selitti lauhkeasti:

— Noh, eukko kultunen, katsos, minä kävelin vain tuota perunamäkeä ihailemassa. . .

— Viinamäkeä sinä olit ihailemassa! Näkeehän tuon naamastasikin, joka punoittaa kuin kypsä tomaatti.

— Älähän nyt, pienokainen, pyhäämuna. . .

— Täytyykö minun odottaa arkipäivää kysyäkseni sinulta siivosti ja säyseästi, missä olit öitsemässä lauantai-iltana?!

Karoliina kopeloi käsissään olevan takin taskuja. Hän käänsi ne nurin.

— Ähää! pääsi häneltä äkkiä voitonriemuisesti, ja hän veti taskusta vihreän paperilipun. Tarkkailtuaan sitä hän äänsi uudestaan: Ähää!

Ja paperipalaa heiluttaen Aapron silmäin edessä hän uteli ivariemuisesti:

— Mikäs tämä sitten on?

Aapro tuijotti lippua viattomana kuin näkisi sen ensi kertaa. Hänen suuret jäniksensilmänsä olivat osoittavinaan ihmetystä. Päättään pyöritellen hän oli tutkistelevinaan:

— Tuoko? . . . Mikä lienee osuuskaupan kuittilip-

pu!

Karoliina toi lipun melkein miehensä nenänpäähän kiinni ja tavasi hännästä tämän korvaan:

— Pää-sy-lip-pu Poh-jan Ti-vo-liin . . . Noh, mitenkäs nyt suu pannaan? lisäsi hän ivallisesti. — Vai Ti-volihoijakassa sinä olit eilisiltana?!

Aapro kynsi korvallistaan eikä onnistunut keksimään muuta kuin:

— Niin tuota . . . satuin kerrankin saamaan vapaa-lipun . . . tuota . . .

Karoliina osoitti lipun alareunassa näkyvää hintanumeroa todistaen:

— Tämähän on kymmenen markan lippu!

— Niin tuota . . . kympin ne nykyisin ottavat niistäkin vapaalipuista.

Aapro katsoi vuorostaan voitonriemuisena vaimoaan. Hän otaksui, että tuo hänen keksaisemansa puolustus tehoaisi ja löisi vaimon sanattomaksi.

Mutta pippurisilmäinen Karoliina heitti lipun vasten hänen kasvojaan ja puhkesi päivittelemään:

— Häpeäisit, ikämies! Kantaa kymmenmarkkasia kaiken maailman tanssisavottoihin! — Ei tuollainen huikentelevaisuus mallaa vanhalle ukonkapukalle!

— Mallaako se sitten nuorille? kysyi Aapro viattomasti.

Karoliina tyrkkäsi takin miehensä käsivarrelle ja kyllästyneenä väsyttävään kiistelyyn tokaisi:

— Tuoss' on tuo lutju; pane päällesi, että näytät vähän ihmiseltä! . . . Pyhäaamuna . . . Ja kohenna noita housujasi, etteivät ne aina lökätä polvissa asti!

Aapro piti vyönsä mielellään löysänä, joten hänen housunsa valahtivat yhtenäen liian alas tehden isännästämme kovin saamattoman näköisen nahjuksen.

— Hys hys, älähän nyt hihku! hyssytteli pehmeäluontoinen Aapro itsevaltaiselta vaikuttavaa puolisoaan. — Kyllähän housut nousee, kun niitä kohottaa.

Hän saikin nimettömänsä vähäksi aikaa ryhdistymään. Hieman arkaillen hän tiedusteli vaimoltaan:

— Entäs sitä porovettä . . . kahvin nimellistä?

Karoliina muisti, että hänellä oli kahvipannu liedellä. Kahvi oli hänen suuri heikkoutensa ja siitä puheenkin tullessa hänen tiuskeutensa suli, ainakin miedommaksi. Niinpä hän sanoi Aaprolle lempeämmin kuin äsken:

— Laitan tähän pihapöydälle kahvin . . . siinäpähän on mukava tarjota vieraallekin.

— Vieraalle? . . . Tuleeko niitä ja ketä . . . ?

Karoliina oli jo menossa portailla. Hän käännähti ja vastasi:

— Eernesti Juntukainen oli lähettänyt sanan, että hänellä on vähän haastelemista meille . . . Hyh, taasko ne rumputtavat ja rämpyttävät siellä Tivolissa. Hyh, mokomaa!

Viimeiset sanat Karoliina lausui pirtin ovelta, jonka aukaisi ja meni sisälle.

Kirkonkylältä, kilometrin päästä, kuului jättiläisgramofonin soitto. Sävel oli vastustamattoman hennomaiseva tango, ja sanat kertoivat sydäntäsärkevästi nuoresta miehestä, joka oli uskonut puhtaaseen ja kauniiseen rakkauteen, mutta tyttö oli häntä vetänyt nenästä kuin vanhaa kuikkaa ja poikaparka sai nyt laulun muodossa itketellä surullista kohtaloaan.

Soitto kuului Tivolista, joka vieraili kirkonkylässä. Näin aamupäivällä ei huvipaikka ollut yleisölle avoinna eikä muutoin käynnissä. Ehkäpä Tivolin »kovaäänisen» hoitaja kokeili uusia levyjä.

Aapro hyräili kaihomielisesti iskelmän mukana. Hän oli toista maata kuin Karoliina. Hän piti musiikista ja hänen korvansa »otti» heti minkä sävelen ta-

hansa.

Kansakoulussakin oli opettaja aikoinaan sanonut, että Aaprami Hurulaisella oli absoluuttinen korva. Kun opettaja hajamielisyydessään ei muistanut selittää, mitä sellainen korva tarkoitti, sai Aapro pitkän aikaa kuulla koulutoveriensa laskevan leikkiä hänen merkillisestä korvastaan.

Aaprami Hurulainen oli kai niitä, jotka ovat joutuneet elämässään väärälle alalle. Hän oli vanhaa pelimannisukua ja musiikki kummitteli hänen vressään. Maanviljelystalon isäntänä hän ei täyttänyt paikkaansa. Ulkotöissä ollessaan hän pysähtyi kuuntelemaan lintujen laulua, purojen solinaa. Hän vihelteli kaiken maailman sävelet, joita kuuli radiosta tai gramofoneista.

Mutta sellainen rallattelija ei sovi maatalon pystyssäpitäjäksi. Talo olisi piankin joutunut sillä menolla vasaran alle. Sitä paitsi Aapro-parka oli ihastunut viinan makeuteen.

Mutta heppulimaisen luonnonlaatunsa vastapainoksi Aapro oli saanut sitä jyrkemmän vaimon. Karoliina-emäntä piti Hurulan taloa pystyssä, ehkä liiankin ankarasti halliten.

Ja niin Aapro-isäntä jäi omassa talossaan elämään ikäänkuin pikkupojan, ellei aivan käskyläispojan vakanssilla.

Kylällä sanottiinkin, että Karoliina oli ainoa *mies* Hurulan talossa.

Tällä tarkoitettiin sitä, että Hurulan isäntävalta oli emännän hameentaskussa.

Tivolissa vaihdettiin levyä ja nyt kaikui vinkeä polkka kirkkaassa aamuilmassa.

Aapron kaihomielinen vihellys muuttui nyt iloiseksi liritykseksi. Samoin koko hänen olemuksensa. Hän vihelsi, vuoroin rallatti polkkaa. Pyörähtelipä muutamia kiertoja tanssiakin.

Hei vain, miten iloinen ukkeli!

Ollappa, että tuokin pappa olisi koulattu lapsesta muusikeriksi tai muuksi komeljanttariksi! Silloin hän olisi ollut omalla alallaan.

Äkkiä Aapro napsautti sormiaan, mikä merkitsi, että hänen mieleensä oli tullut hauska asia. Hän meni portaitten sivuun, jossa oli luukkuovi. Siitä pääsi portaitten ja talon lattian alle. Hän pistäytyi ovesta lattianalukseen ja palasi kohta suu mehevässä hymyssä.

Nyt hänellä oli kiiltävähelainen hanuri käsissään.
Nytkös alkoi riemu!

Aapro sai pian kiinni Tivolin polkasta ja päästeli hanuristaan ikäänkuin kilvaten.

Elättiharakkakin, joka äskeisen metakan aikana oli piileskellyt jossain aittarakennuksen takana, ilmestyi pihaan hyppelemään aivan kuin ottaakseen osaa yhteiseen iloon.

Aapro huomasi pirtin oven avautuvan. Karoliina oli tulossa.

Isäntä lopetti äkkiä soiton ja juoksutti hanurin piilopaikkaansa portaitten alukseen. Hän oli tuon pelikalun ostanut vastoin Karoliinan tahtoa, salarahoiltaan. Karoliina ei kärsinyt sellaista »ränyytystä», kuten hän nimitti Aapron soitantoa.

Karoliina toi suurta kahvipannua pirtistä. Nähtyään Aapron tulevan muka viattomin ilmein portaitten alta hän arvasi asian ja juonitteli:

— Taasko sinä tinuutit sitä haitariasi? — Kunhan minä kerran etsin sen rakkineen käsiini ja särjen sen!

Tiukkahuulinen emäntä kattoi kahvipöydän ja kaatoi sekä itselleen että Aaproille.

— No, siin' on kahvia... ala vain horsia! käski

hän miestänsä, ollen vielä pahalla tuulella tämän kevytmielisyydestä. Hänen, Karoliinan, kielenkäyttöä ei nykyaika ollut saanut sievistellyksi. Hän puhui mielellään »rotevasti», olemuksensa mukaisesti, vanhaan tiensyrjäläiseen tapaan.

Aitasta ilmestyi solakkavartaloinen, sirkeäsilmäinen neitonen kahvipöytään. Hän oli Pirkko, talon ainoa perillinen. Hänen silmissään oli jotakin lempeätä, avomielistä ja nauravaa. Varmaankin isän perintöä. Mutta äidiltään hän kai oli perinyt nasevalta vaikuttavan ruumiinliikunnon ja varman ryhdin.

Tyttärellä oli kirjava huivi kiedottuna pään ympärille.

— Hyvää huomenta! hän toivotti ja alkoi kaataa kahvia kuppiinsa. Hänelläkin näytti olevan jotakin salaamista, koska hän hieman vältteli äitinsä valpasta katsetta.

— Olitko sinäkin illalla Tivolissa? kysyi Karoliina edelleen tuittuillen.

— Enkä ollut. Kävin vain Tuomaalan Markiitan luona kirkonkylässä.

— Ja siellä tanssia leikuteltiin?

— Eipäs. Kuunneltiin vain radiota.

Jotakin tytöllä oli salaamista, sen huomasi äitikin. Mutta mitä? Karoliina jatkoi kiukutteluaan:

— Onhan meillä kotonakin radio, ei sen takia olisi tarvinnut kylille hypätä . . . Tuli sekin ostetuksi turhan vuoksi . . .

— Mutta kylän radio laulaa kauniimmin kuin oma, pisti väliin Aapro-isäntä, yrittäen kai tekaista uudenaikaista sananlaskua.

Johtaakseen äidin ajatukset toisiin asioihin Pirkko kertoi:

— Meidän pitäjän uusi kanttorikin lauloi radiossa . . . Lauloi ihan näitä tavallisia . . . maallisia.

Aaprokin innostui selittämään:

— Lauloi se jo kerran ennenkin . . . tässä viime talvena . . . Voi piessa, kun sillä oli kaunis ääni!

— Minkähän lienee näköinen? arvaili Pirkko, noin vain yhtäkaikkisella äänenpainolla, mukamas. Ikäänkuin asia ei olisi ollut hänelle mitään merkitsevä.

— Jos äänen mukaan punnitaan, niin komea sen pitäisi olla itse miehenkin, uskoi Aapro ja sytytti piipunsa vetäistäkseen mojavat sauhut kahvin päälle.

Mutta Karoliina intoili harmistuneena:

— Aina teillä nykyajan tyttöillä on se ulkomuoto

mielessä! Välipä häntä, millainen tämä ihmisen naama ja kuvaus on . . . omalla muodollaan sitä itsekukin tämän syntisen vaelluksensa läpi pääsee.

Aapro kääntyi vekkulimaisesti tyttäreensä ja lasketeli kevyeen tapaansa:

— Niin, mitä sitä ulkomuodosta . . . kunhan vain ihminen muutoin on kaunis.

Kahvia juodessa sattui Pirkon kirjava huivi valahdamaan niskaan. Hän korjasi säikähtyneenä sen paikoilleen, mutta . . .

Karoliina oli jo huomannut jotakin. Hän vetäisi äkkiä liinan tytön päästä ja huudahti hämmästyneenä:

— No muutasei! Tukka käherretty!

Hätäpäissään Pirkko koetti peitellä hiuksiaan käsilleen, kunnes itsekkin huomasi yrityksen turhaksi. Hän koetti naurusuin puolustella itseään:

— Niin no . . . kun Tuomaalan Markiitta piippasi sen . . . eihän nyt ole suoraa tukka yhdelläkään tytöllä koko maailmassa.

— Lieneekö enää taivaassakaan? epäili Aapro hyväntuulisesti. Hänellä ei ollut tytön tukka-asiaan muuta sanomista.

Mutta Karoliina ei ottanut asiaa niin kevyeltä kan-

nalta. Hän manaili kahvia kaadellessaan:

— Kyllä minä opetan sen Markiitan kärventelemään toisten hiuksia!

Aapro katsoi suopean arvostelevasti Pirkon kutreja ja totesi:

— Tarvinneeko tuota enää opettaa!? — Hyvinhän nuo on poltettu.

Näin olivat vanhoillisuus ja uudenaikaisuus Hurulan talossa ikäänkuin tukkanuottasilla. Karoliina piti lujasti kiinni kaikesta vanhasta, puheentyyliä myöten. Pirkko oli jo »kansanopiston kasvatti» ja Aapro taas yhtä mukautuvainen kaikkeen uuteen kuin sopeutuvainen vanhaan.

Pirkko tyhjensi kahvikuppinsa ja sanoi äidilleen tyynnyttelevästi:

— Kunhan minä menen kampaamaan tukkani oikein sieväksi, niin äitikin vielä ihastuu.

— Sano, että vihastuu, tokaisi äiti ja olisi kai jatkanut jutun jauhamista, mutta tyttö oli jo menossa aitaansa.

Aitan rappusilla tyttö katsahti maantielle, joka kulki talon ohitse, ja käännähti vielä sanomaan vanhemmilleen:

— Ernesti Juntukainenkin näkyy olevan tulossa
tännepäin!

II.

Hurulan porttia lähestyi keski-ikäinen mies, pitkä huippana, jonka ulkoasu tavoitteli herrahtavuutta. Vanhanaikainen sortuuki, kovaksi tärkätty simpsetti mustine solmioineen sekä kiveräreunainen harmaa knallihattu antoivat hänen olemukselleen humoristisen, mutta samalla kumminkin arvokkaan leiman.

Hänen kekkaniskainen ryhtinsä ja mahtipontinen ilmeensä uhkuivat itsetietoisuutta ja oman arvon tuntoa. Hän käveli hitain askelin, suorana kuin tikku.

Hän oli Eernesti Juntukainen, mies, jolla olikin paljon ylpeilemisen syytä, ainakin tiensyrjäläistä mitapuuta käyttäen.

Ensinnäkin hän oli pitäjän rikkain mies, ja se seikka painaa vaa'assa muuallakin kuin Tiensyrjässä. Sitä paitsi hänen nimensä kokonaisuudessaan kuului: Eernesti Lutvikki Apsalom Juntukainen. Tämä kolmoisnimi oli ollut hänen ylpeytensä perusta jo lapsesta alkaen.

Tiensyrjässä ei ollut tapana antaa lapsille useampia nimiä kuin enintään kaksi. Enempää ei talonpoi-

kaisessa perheessä uskallettu antaakaan, osaksi naapurien kateuden pelosta, osaksi arasteltiin sitä, että jos lakikaan ei mahdollisesti sallisi. . . Keisareilla ja ruhtinailla oli kokonainen liuta ristimänimiä, mene ja tiedä, vaikka linnaan tuomittaisiin, jos talonpoikainen heitä matkimaan kävisi?

Toisten tiensyrjäläisten ollessa vaatimattomia Mikkoja ja Matteja, Pekkoja ja Paavoja, oli siis Juntukaiselle suotu nimikolmikko, joka pienestä pitäen antoi pontta hänen olemukselleen.

Hurulan isäntäväki suhtautui Earnesti Juntukaiseen kaksinaisesti. Se on: emäntä kunnioitti häntä suuresti, sillä Juntukainen oli myöskin suuren viisaa, miltei tietäjän maineessa. Mutta Aapro-isäntä kantoi hänelle salaisesti pientä kaunaa, vaikkei sitä tohtinut tuoda julki muuten kuin varovaisesti vitsailemalla. Nämä asiat tulevat esille tuonnempana, joten jatkamme kertomustamme.

— Hyvää huomenta, naapurit! toivotti Earnesti juhlallisesti. Hän tarjosi kätensä ensiksi emännälle eikä isännälle, kuten vanhanaikaisilla tiensyrjäläisillä oli tapana.

Tämä ei johtunut siitä, että Earnesti olisi ollut uu-

denaikaisesti kohtelias, vaan siitä, ettei hän pitänyt Aaproa täysiarvoisena tervehdittävänä. Tuo miekko-
nen kun oli melkein ylenannettu huitukka miehek-
seen.

Karoliina vastasi Juntukaisen tervehdykseen mil-
tei niiaten ja ystävällisemmin kuin häneltä olisi voi-
nut odottaa. Hän pyyhkäisi penkinpäästä esiliinallaan
ja kehoitti jopa hymyilevästi:

— Isäntä Juntukainen on hyvä ja istuu! Tässä olisi
valmista kahviakin . . . vaikka taitaa olla huonoa mut-
tia . . . Mutta mitä isäntä Juntukaiselle kuuluu?

— Ettäkö mitä kuuluu Ernesti Juntukaiselle? ker-
tasi vieras ja istuutui pöydän päähän pönäkkänä kuin
pystykuva.

— Niin justiinsa. Mitä sulle kehtaa niinkuin kuu-
lua? kysyi Aaprokin puolestaan.

Ernesti istui takakenossa ääneti, aivan kuin kysy-
mykset olisivat menneet hänen korviensa ohi. Hän ot-
ti nuuskarasiansa, pisti nuuskaa sieraimiinsa ja puh-
disti sitten huolellisesti nenänsä ympäristön taskulii-
nallaan.

— Niin, että mitäkö kuuluu? kysyi hän uudelleen
ja ryhtyi kaivamaan povitaskustaan sanomalehteä

esille. Hän levitti sen hitaasti, rauhallisin liikkein ja ojensi sitten Aaprolle:

— Että mitäkö kuuluu... Katsohan tuosta, mitenkä kolmas maailmanmahti elikkä sanomalehdistö vastaa emäntäsi ja sinun kysymykseen.

Puhuessaan ei Earnesti katsonut Aaproon eikä Karoliinaankaan, vaan jonnekin pois päin, enemmän yläsuuntiin. Tämä oli hänen omituisuutensa; hän ei useinkaan katsonut henkilöön, jonka kanssa keskusteli. Kenelläkään muulla tiensyrjäläisellä ei ollut tällaista tapaa. Juntukainen pitikin sitä ylemmyytensä merkinä. Hän katsoi olevansa jonkinlainen tietäjä, mahtaja, jonka sanoilla on elävä voima, vaikk'ei niitä kohdistetakaan jollekin läsnäolevalle henkilölle erikseen. Hän ei siis usein ollut puhuessaan huomaavinaankaan, että kuulijakuntaa oli läsnä.

Aapro silmäili lehteä sieltä ja täältä ja uteli:

— Että missä paikassa... missä täällä on se kysymys- ja vastausosasto?

Earnesti suoristi entisestäänkin takakenoista selkäänsä ja antoi äänensä kuulua kuin yläilmoista, olen itse melkein selin Aaproon:

— Tiensyrjän Kunnallislehden viimeisellä sivulla,

toisella palstalla, kunnallisten uutisten osastossa.

Eernesti Juntukainen puhui korkealla äänellä kuin pappi saarnatuolistaan. Hänen äänensävyys oli aina saarnaava ja mahtipontinen. Sanat lähtivät hänen suustaan voimallisesti kuin sisäisen paineen ampaisemina.

— Tii-Tii. . . Tivoli. . . sai Aapro tavatuksi lehdestä. Hän osasi kyllä sujuvasti lukea, mutta hänen silmälasinsa olivat tällä kertaa pirtissä, joten hän ei nyt nähnyt oikein hyvin ilman niitä.

— Yhäkö tuolla ukolla on mielessä ne Tivolit ja sirkustukset?! kivahti Karoliina ja sieppasi lehden miehensä kädestä. Ja etsien lehdestä Ernestin mainitsemaa kohtaa hän tuittuili:

— Ei se tuo hupeltaja osaa edes lukea, vaikka aina se kehua rijostaa sillä korkealla kansakoulusivistyksellään. . . Tuossahan se on!

Ja Karoliina alkoi lukea ääneen:

— Kunnallisia uutisia: Talollinen Ernesti Lutviki Apsalom Juntukainen on asetettu riippumattomien ehdokkaaksi Tiensyrjän kunnanvaltuuston vaaleissa. . .

— Riittää! keskeytti Ernesti. — Noh, mitäs tykkä-

sitte Juntukaisen kuulumisista?

Hänen koko olemuksensa tuntui suorastaan hikoi-
levan itserakkautta.

Karoliina ojensi kunnioittavasti lehden takaisin
Ernestille ja sanoi:

— Sehän on oikein, että isäntä Juntukaisesta tulee
tähän kuntaan hallitusmies.

— Hallitusmies, kertasi Ernesti mielissään. —
Elikkä yhteiskunnallinen hekemooni, lisäsi hän ar-
vokkaana ja viisaan näköisenä.

Julkisuuteen pääsy: ensin kunnanvaltuutetuksi ja
»siitäpähen sitten» oli ollut Juntukaisen salainen haa-
ve jo pitkän aikaa. Mutta miten lieneekään lipsah-
tanut, että tämä haave alkoi osoittaa täyttymystään
vasta nyt, Ernestin ollessa liki viisikymmenvuotias.
Ennen aikaan oli hänen viisautensa ja kirjanoppinei-
suutensa ollut suuressa maineessa. Mutta kun maa-
laistalojenkin lapsista alkoi tulla ylioppilaita ja mais-
tereita, jopa muutamasta tohtorikin, väheni tiensyr-
jäläisten kunnioitus Ernestin opillisuutta kohtaan.

Ernesti oli tavallaan kuin alkukantaisten kanso-
jen shamaani, jonka vaikutusvalta vähenee kannat-
tajien sivistyessä.

Toiset pitivät salailematta häntä suuruudenhulluna, höppänä, jota hän kaikesta päättäen hieman olikin. Ellei paljonkin.

Mutta kullakin tietäjällä on uskojansa.

Karoliina oli Earnestin vilpittömimpiä kannattajia. Hän luotti tämän viisauteen kuin kivitaluun.

Karoliina haki touhukkaasti parempaa kahvileipääkin Juntukaisen eteen. Kaataessaan tälle lisää kahvia hän arveli:

— Kyllä maar isäntä Juntukainen pian istuu valtiopäivilläkin... sellainen kirjanoppinut kun on?

— Noh, ihminen on vain ihminen, myhähteli Earnesti imarreltuna. Hän teeskenteli vaatimattomuutta, koska tiesi, että sillä tavoin saattoi saada lisää tunnistusta, vieläpä muun lisäksi vaatimattomuudestaankin.

Kaataen kahvia teevadille hän jätti sen viilentymän ja huomautti:

— Vaikka — eihän kunnanvaltuustosta eduskuntaan ole kuin puoli kukon askelta.

— Mikä matka se nyt Juntukaiselle... vähäksyi Karoliina.

— Äkkiähän Earnesti sen pituuden harppii, tun-

nusti Aaprokin.

Karoliinalle alkoi valjeta uusia näköaloja Eernes-
tin elämänladulla.

— Eivätkös ne sieltä eduskunnasta pääse sitten
ministeriksikin ja muuksi senatööriksi? tiedusti hän
asiaan innostuneena.

— Ka, sieltäpä ne piipahtelee . . . ministeriksi, tiesi
Aapro.

— Ja luikahtelee, lisäsi Earnesti. Ja asentoaan ko-
hentaen hän jatkoi saarnaavalla sävyllään:

— Mutta eipä luikahtele Earnesti Juntukainen,
ei . . . Tämä mies kävelee pää pystyssä ja selkä suora-
na siihen asemaan, joka hänen osalleen on tuleva . . .
Suora viiva, se on Juntukaisen polku, joka ei latukoit-
tele eikä litukoittele sinne ja tänne. Uskotteko?

— Uskoohan tuon nyt . . . Suoraan se on aina vii-
tannut tään Juntukaisen viisari, tiesi Karoliina va-
kuuttaa.

Hyvillään tunnustuksesta yltyi Earnesti vielä tuo-
maan esille omia hyviä puoliaan:

— Onkos Earnestin kieli järjettömästi laklattanut
asioista puoleen ja toiseen?

— Ei ole laklattanut, todisti Karoliina. — Keskellä

suuta se aina pysyy tään Juntukaisen kieli.

Ja Aaprokin vahvisti ihan kämmensyrjällä pöytään takoen:

— Ihan vatupassilleen. — Ei se Earnestin kieli rimplata niinkuin postinkello laidasta laitaan ja reunasta reunaan.

Aapron imartelussa oli jonkin verran salattua ivaa. Mutta sen sijaan Karoliina oli täydellisesti tosisaan intoutuessaan väittämään:

— Muistakaa minun sanoneen, että ylimmäinen päällismies vielä tulee isäntä Juntukaisesta.

— Koko valtakunnan pomolooki, pamautti Aapro vahvistukseksi.

Hurulan isännän mieleen oli jäänyt pomologi-sana jostakin radioesitelmästä ja hänestä tuntui, että se mallasi erinomaisesti jonkun korkean hallitusmiehen titteliksi.

Siinäpä se oli kerrankin sanottu!

Se, mikä Earnestin mielessä oli salaisesti väikkynyt. Kunnanvaltuustoehdokkuus oli jo hyvällinen huippaus tuota kaukaista mahdollisuutta kohden.

Earnesti pisti sieraimiinsa kaksinkertaisen annoksen nuuskaa tuon imarteleван tunnustuksen johdos-

ta.

Hän istui kädet ristissä, ruumistaan sivuittain huojutellen, jalkaansa toisen polven päällä kiikutellen, kasvoillaan nöyryys, mukamas. Ikäänkuin tah-toen nöyryydessään pienentää itseään läsnäolijoiden silmissä hän lausui kuin ylistyksiä torjuen:

— Noo, ihminen on vain ihminen.

— Mutta isäntä Juntukaisella on tuota opillisuutta ja viisauden voimaa enemmän kuin meillä . . . meillä tavallisilla ihmisillä . . . määritteli Karoliina. — Kun nyt oikein eduskuntaan ja . . .

Karoliinasta tuntui jo selvältä, että Juntukainen oli menevä eduskuntaan. Mutta Juntukainen yltyi itse saarnaamaan:

— Meillä etsitään ja kysytään: missä on se mies? Miksi ei kysytä Tiensyrjästä? Eernesti Juntukaiselta, jolla on yhteisen kansan paras, järkähtämätön rinsippiippi ja moralisteesi ynnä viisauden hekemooni . . .

Nuo oudot, voimalliset sanat tekivät syvän vaikutuksen Karoliinaan. Hän niiskutteli ja pyyhkäisipä silmäkulmaansakin.

Tuollaisilla sanoilla, joita hät'hätää saattoivat her-raskaisetkaan ymmärtää, Eernesti löi tiensyrjäläiset

kuulijansa helposti äimäksi. Karoliinan ruiskutellessa jatkoi Juntukainen:

— Yhteisen kansan hyöty ja tarkoitus, siinä Juntukaisen suora viiva ja pokrammi. Ei ole omat etupyyteet Ernestin huulilla, eikä takataskussa . . . Olenko puhunut väärin?

— Vielä mitä. Eivät ne kieruttele Juntukaisen sanat, epäsi Karoliina.

Ja Aapro antoi vahvistuksensa:

— No eivätpä koukistelee, ei. Niin ne ovat luonnon-suoria kuin pyssynpiippuja.

Aapron äänessä oli lievää viisastelun makua, mutta hänen kasvonilmeensä koetti osoittaa Ernestille kunnioitusta.

Ernesti nuuskasi jälleen ja rykäisi. Hän valmistautui nähtävästi puhumaan jotakin, mikä hänellä oli sydämellään:

— Apropos, elikkä asiasta toiseen: Minulla olisi teidän kanssanne vähän muutakin politiseeraamista.

— Juntukainen on hyvä ja poliseeraa, kehoitti Karoliina arvoa-antavasti.

Aaprokin laittoi piipunperät suuhunsa ja yllytti:

— Ka, polise pois vaan!

Juntukaisen olemus tuntui sekä leventyvän että kasvavan pituutta, kun hän pari kertaa rykäistyyään aloitti:

— Minä kysyn teiltä, naapurit: onko Earnesti Juntukainen köyhä ja mitätön mies?

— Johan nyt! kiirehti Karoliina päivittelemään. — Koko pitäjän kuulu äveriäs . . . eivätkö nuo ulkomailakin tietäne . . .

Ja Aaprokin myötäili:

— Joo-o . . . kuulu pomomies . . . ihan semmoinen Voorti ja Mahometti.

Hurulan isäntä käsitti mielikuvituksessaan Mahometti-sanan merkitsevän sinänsä jotakin ylimahtavaa päällysmiestä. Voorti taas oli muuttunut kansanomaiseksi rikkaan miehen vertauskuvaksi. Samannimistä autoa nimitettiin tutunomaisesti Heikiksi.

Earnesti kuulusteli edelleen:

— Ja toiseksi: onko Earnestillä laillista emäntää tahi laitonta jalkavaimoa?

— Vieläkös mitä. Siveellinen leskimieshän Juntukainen on, todisti Karoliina, joka alkoi ounastella, minnepäin tuuli puhalsi. Hän aikoi lähteä aittaan valmistamaan tyttöä, Pirkkoa, mutta pysähtyi vielä

kuuntelemaan, koska Juntukainen jatkoi:

— Ja kolmanneksi: eikö Juntukainen tarvitse avioliista elämänkumppania ja talonhoito emäntää?

— Tietysti. Koko pitäjähän ihmettelee, miksi Juntukainen ei ole jo mennyt naimisiin.

Karoliina oli hieman liikuttunut, jota salatakseen otti kahvipannun ja lähti hakemaan pirtistä kuumempaa kahvia.

Karoliinan liikutus johtui menneenaikaisista syistä. Ernestillä ja hänellä oli vuosikymmeniä sitten ollut jonkinlaista hierimenkauppaa keskenään. Mutta mikä lieneekään sotkenut, että Ernesti otti toisen ja Karoliina joutui Aapro Hurulaisen emännäksi. Mutta Aapro saikin iankaiken kuulla, miten paljon huonompi hän oli miehekseen kuin Ernesti. Aapro oli saanut huomata olleensa vain hätävara, ja se katkeroitti kaikessa hiljaisuudessa hänen mieltään.

Kun emäntä palasi pirtistä kahvipannuineen, jatkui keskustelu.

Ernesti rykäisi kahtavertaa kovemmin kuin aikaisemmin tehdäkseen tiettäväksi, että hänen sanomistensa tärkeys lähenei huippuaan:

— Nyt on viimeinen kysymykseni, hän alkoi. —

Olenko minä kelvollinen pyytämään tytärtänne Pirkkita aviovaimokseni?

— Ettäkö tätä meidän Pirkkoa? kysyi Aapro jotakin sanoakseen.

— Että.

Karoliina näytti mielistyneeltä. Noin mahtavan ja yltäkylläisesti rikkaan miehen vaimoksi pääsisi nyt Pirkko. Niinpä Karoliina noin vain tavan vuoksi eperi:

— Voi, voi, ei suinkaan siitä nyt meidän tyttöhuppanasta ole... Jos nyt isäntä Juntukainen tosissaan huolisikaan...?

— Kyllä Juntukainen huolii, vakuutti Ernesti.

Aapro istui mietteisiinsä vaipuneena, piippu alahuulella miettimisen painosta nytkähdellen. Hän yritti akkiloida:

— Mutta tuota... mitähän se tyttö... niin nuori tuota...

— Mitäs tytöllä on selvään asiaan sanomista! kiivahti Karoliina.

Ja Ernestikin arvaili:

— Kaipa tytönheilakkakin ymmärtää oman onnensa... onhan hän sentään täysijärkinen ihminen...

äitiinsä nääs.

Eernesti heitti Aaproon syrjäsilmyksen sanallisen näpsäyksen keralla. Samalla huomautus kävi imartelusta Karoliinalle.

— Asia on sitä myöten selvä . . . ei siinä mitään . . . vakuutti Karoliina.

— Noh, ehkäpä se siitä lutviutuu . . . ja järjestyy, alkoi Aaprokin myönnellä peräytyvästi.

Karoliina heitti vähäksyvän katseen Aaproon ja sanoi:

— Sinä et järjestele mitään, lökäpöksy! Kyllä minun on tässä niinkuin muissakin asioissa käytävä järjestelemään . . . tässä talossa.

Eernesti tarjosi kätensä Karoliinalle:

— No niin. Me siis vahvistamme tämän avioliittokysymyksen yhteisellä päätöksellä ja suostumuksella?

Karoliina tarttui ojennettuun käteen ja niin oli kauppa lukossa. Hieman alentuvasti ojensi Eernesti kätensä — noin vain takahankaan — Aaprollekin, jonka oli emäntänsä kehoittavan silmyksen käskemänä lyötävä kättä.

Karoliinan kaadettua kuppeihin juotiin vielä Pir-

kon ja Ernestin menestykseksi kahvia. Sitten tarinoitiin vielä kaikesta, vuodentulotoiveista radion eilisiin iltauutisiin saakka.

Ernesti teki jo poislähtöä, kun hänen mieleensä johtui — ikäänkuin sivuseikkana:

— Hm . . . tuota noin . . . pitäisiköhän sille Pirkitalle itselleenkin ilmoittaa tämä iloinen uutinen?

— Mitäpä tuo siitä viisastunee, leikkasi kerkeäkielinen Aapro ja huitaisi kädellään, joka merkitsi, että jouti olla.

— Voihan sille sanoa, myöntyi Karoliina ja meni aitan ovelle, jonka avattuaan huusi:

— Pirkko, tule tänne!

Pirkon tultua aitasta paljain päin kauhistui äiti hänen hiuksiensa kiharuutta. Huomattuaan Juntukaisen olevan selin hän nopeasti sitaisi Pirkon hiuksien peitteeksi huivin.

Tämä toimenpide ei aivan aluksi olisi ollutkaan tarpeellinen, sillä Juntukainen ei näyttänyt välittävän edes katsahtaa tulevaan morsiameensa. Hän ei kääntynyt tyttöön päinkään, vaan ojensi takahankaan kätensä — kuten Aaproille — ja lausui tavallisella juhla-lisuutta tavoittelevalla äänensävyllään:

— Ole tervehditty, minun valittu morsiameni!

Pirkko vetäytyi yllättyneenä takaisin päin.

— Mitä? Mitä nyt? hän hämmästeli.

— Noh, annahan nyt edes kättä sulhaspojillesi, kehoitti Aapro-isä puolittain ilvehtivästi. Hän ei näet aivan tosissaan uskonutkaan, että jutusta tulisi täyttä totta, ei ainakaan Pirkon puolelta. Tytössä oli siksi paljon itsepäisyyttä.

Karoliina suhkasi Pirkon korvaan:

— Ajatteles, että sinä saat kihlat *itse* Earnesti Juntukaiselta!

Ja Karoliina työnsi tyttöä lähemmäksi »sulhasta»

Earnesti kääntyi alentuvasti Pirkkoon päin, veti tätä puseron hihasta lähemmäksi eteensä.

— Kas niin, tyttö, sanoi hän silmäillen morsianehdokastaan hyväksyvästi päästä jalkoihin. Tarkastuksensa tuloksena hän julisti Karoliinalle ja Aaprolle yhteisesti:

— Oo-on . . . on se mukiinmenevä morsian . . . Joku pieneläjä saattaisi tyytyä huonompaankin.

Sitten Juntukainen kaivoi liivintaskustaan ymyrkkäisen, kiiltävän kultasormuksen ja kehoitti tyttöä:

— Ojennapa tänne sormesi!

Äkillisen sulhasen ilmestymisen johdosta yllättynyt Pirkko ei tehnyt liikettäkään totellakseen kehoitusta, eikä osannut alkuhätään edes sanoa mitään.

Mutta rasakka äiti-emäntä holtosi tytön lähemmäksi mahtimiestä komentaen:

— No, älä ujostele!

— Älä kainostele, tyttö, kehoitti Ernestikin. — Nyt täyttyvät sinun sydämesi odotukset ja kuvittelukset.

Eernesti sieppasi Pirkon käden ja painoi sen nimmettömään sormuksensa, ennen kuin tämä ehti vastustella.

— Melkeinpä sopii... Eveliina-vainajan sormus, ihasteli Ernesti. — Vähän väljä se kyllä on... mutta kyllä Juntukkalassa sormet paksunee. Mutta nyt se saattaa vielä pudota, kallis kapine... Annahan vielä takaisin se kalu... täytyy viedä kultasepälle pienennettäväksi.

Pirkko näytti mielihyvin luovuttavan sormuksen takaisin.

Eernesti pisti kihlakalun liivintaskuunsa ja sanoi:

— Ensi sunnuntaina saat tämän sormuksen pienennettynä... Ja silloin täytyy sinun onnesi kukku-

roilleen, sillä me lähemme pappilaan... No, mitäs sanot siitä, tyttö?

Tytön seistessä vieläkin sanattomana odottamattomasta »onnenkohtauksesta», kehoitti äiti, joka oli onnellisemman näköinen kuin tytär:

— No, sano nyt puolestasi jotakin!

— Sano edes suurkiitos, houkutteli isä-Aapro.

Pirkko ei sanonut nytkään mitään, vaan niiasi kuin ivalla. Hänellä näkyi olevan oma mielipiteensä moisesta onnesta, jota hänelle tyrkytettiin.

— No niin, sanoi Earnesti. — Mene siis rauhaan, morsiameni, ensi sunnuntaihin asti.

Pirkko lähti hieman niskaansa heitellen portista ulos.

Karoliina katsoi tytön perään ja, selittääkseen tämän epäkunnioittavaa käytöstä Earnestiä kohtaan, arvaili:

— Tytön pää taisi mennä ilosta pyörälle.

— Ka, riemastuupa se lapsenmieli vähemmästäkin, myönsi Aapro koettaen olla vilpittömän näköinen.

Earnesti nuuskasi syvään ja hartaasti sekä ilmaisi mielipiteensä:

— Jaa jaa, nuori sydän ei tahdo oikein kestää äkillistä rakkauden ja onnen autuutta.

— Meidän Pirkko ei ole vielä tottunut kihlaushommiin, puolusteli Karoliina tytärtään. Mutta Aapro arveli toiverikkaasti:

— Eikö tuo siitä vielä harjaantune.

Siinä istuessa siirtyi keskustelu jälleen arkisiin asioihin ja yleisiin uutisiin.

— Jokos on näkynyt kylällä uutta kanttoria? tiedusteli Ernesti. Vaikka hän ei enää nykyisin kovin ahkera kirkonkävijä ollutkaan, kuului hänelle asemansa vuoksi olla selvillä seurakunnallisista asioista.

— Ei suinkaan uusi lukkari ole vielä tullutkaan? epäili Karoliina.

— Ei ole näkynyt. . . kanttoria, todisti Aaprokin. Ja kuin vahvistukseksi asialle hän lisäsi:

— Ja vastapa tuo illalla kiekasi radiossa. . . Eipä sieltä tänne kerkiäisikään näin päiväseltään. . . Helsingistä.

— Mutta jos se on Kuopion radiossa veisannut, niin kyllä kerkiäisi, väitti Ernesti, joka kaikissa asioissa halusi olla viisaampi kuin Aapro.

— Liekö ollut Kuopion radiossa vai Helsingin. . .

mutta niin kimahti komiasti ääni kuin aisakellon soitto . . . tuskin ramahvoonista parempaa ääntä kuulee.

Karoliina tarjosi vielä kahvia, mutta jokainen oli saanut kyllikseen. Ennen poislähtöään halusi Eer-
nesti katsoa ja kuunnella talon radiokonetta. Niinpä
kaikki lähtivät pirttiin.

Sillä välin Pirkko käveli yksinään lähistöllä met-
sässä. Hänellä oli ainaista ristiriitaa liian ylivaltaisen
äitinsä kanssa. Mutta Pirkko ei aikonut tällä kertaa
alistua.

Yli maiseman kuului Tivolista jenkan sävelellä rai-
lakas laulu:

Hae pois vaan sormukses
se on ruvennut jo ruostumahan . . .

III.

Hölö-Kaisa kurkisti aidan yli Hurulan pihaan.

Hyvä asia; emäntä-Karoliina näkyi puuhailevan mielihyväisen näköisenä pihamaalla. Nyt sopi mennä juttusille; kaipa siitä jotakin antimentapaista pirah-taisi.

Hölö-Kaisa, tiensyrjäläinen liikkuva tietotoimisto eli sanallinen viestinviejä, taikka sanokaamme suoraan: juoruakka, poikkesi pihaan.

Hänen suosittuna virkanaan oli kuljettaa talosta taloon tuoreimmat uutiset, joita paha maailma nimitti juoruiksi. Samanlaatuistapa lienee parempimaineistenkin tietotoimistojen hommaa, vaikka suuremmassa mitassa. Ottavatkin sitten suuremman maksun vaivoistaan.

Hölö-Kaisalla oli toinenkin liikanimi: *Honolulu*.

Tämän nimen hän oli saanut sen vuoksi, että hän puhuessaan honotti nenäänsä. Se oli siis onomatopoeettinen nimi, kuten kirjanoppineet sanovat.

Että mistäkö korpikyläläiset, tiensyrjäläiset osasivat ristiä juorumuijansa noin eksoottisella nimellä?!

Jos emme tietäisikään, että moinen maantieteelli-

nen sana oli painettu tiensyrjäläisten mieliin jo kansakoulussa, niin kyläkahvilan kaappigramofoni oli jo aikoja opettanut heille sen nimen laulun yhteydessä:

Oi Honolulu,
siellä olla saa kuin zulu,
nenässä rengas
kuin zuluilla, zuluilla.

Nykyään ei ole lupa ihmetellä, vaikka korpikyläsäkin näkisi ja kuulisi mitä vain!

Niinpä Tiensyrjänkin kevytkenkäisin ja tanssinhaluisin tyttö kantoi akkojen antamaa liikanimeä: *Pajateeri*. Ja Nikkari-Kustu, tummatukkainen tyttöjen hurmuri, oli saanut nimen: *Musta Ruutolhvi*.

Karoliina otti Hölö-Kaisan suopeasti vastaan. Tervehdykset vaihdettua kysäisikin Karoliina, oliko Kaisalla mitään uutta tietopussissaan.

Kaisalla olikin aina selässään viholaisäkki, johon hän keräsi emäntien antimet kuin ainakin sananlevittäjän saatavat.

Kaisa laski säkkinsä kahvipöydän jalkaa vasten ja puhkesi latelemaan:

— Enhän minä suuria tiedä, enkä välitä kuunnel-

lakaan, mutta sirkuksesta hötisee nyt koko kyläkunta... Ja siellä Tivolin portilla on ihan jonossa menijöitä... niinkuin lavian tien loppupäässä ainakin. Siellä ne vaan kyläläiset viettävät iltojaan synninjarmakassa... siellä on kiikut, leikut ja huikuttimet... mutta tyhjänä vaan seisoo Tiensyrjänkin kirkko... minkä joku mummonrupukka istuu... Niin, niin, sehän on tämän maailman tapa... Eikä uusi kanttorikaan vielä tule ainakaan pariin viikkoon... eihän sen puustellikaan ole vielä remontteerattu... mutta kyllä siitä tuleekin kunnollinen pytinki, kun valmistuu... keh-
taa kanttorikin tuoda sinne vaikka eurooppalaisen morsiamen...

— Poikamies taitaa olla se uusi... yritti Karoliina pistää väliin, Kaisan lasketellessa yhteen hengenve-
toon.

Mutta Kaisa otti sanan Karoliinan suusta ja jatkoi yhdellä vauhdilla:

— Poika... poikahan se on mies, uusi lukkari, kuulema... Ihan nuorikin vielä, alle kolmenkymmenen... Niin, ja... muutahan minulle ei kuulukaan... poikkesin vaan kertomaan Hurumyökkylän emännäl-
le...

Kaisan puhe katkesi äkkiä. Hän alkoi niiskutella ja kakistella ikäänkuin olisi saanut jotakin kurkkuunsa.

— Niin, että *Hurulan*, Hurulan emännälle . . . enhän minä toki Hurumykkyläksi, en . . . mutta kun tuo pahennuksen tiukuttaja . . . tuo Tivolin alituinen soitto ihan sotkee kielen . . .

Kaisalta pääsi vahingossa talon liikanimi, jota Hurulaiset eivät oikein sietäneet. Heillä oli eräänä kesänä ollut kaukaisia kesävieraita, jotka olivat puhuneet ruotsia keskenään. Kyläläisten mieliin jäi joitakin sanoja heidän puheestaan, kuten »huru mycky?» ja joitakin muita. Tämän johdosta alkoivat kyläläiset nimittää taloa *Hurumykkyläksi*.

Kaisa pelkäsi nyt Karoliinan pahastuvan siitä, että hän käytti tuota »köllinimeä». Mutta Karoliina ei tällä kertaa takertunut pikkumaisuuksiin, niin hyvillään hän oli talossa tapahtuneesta kihlauksesta. Hän kaatoi kahvia kuppiin ja kehoitti Hölö-Kaisaa:

— Tuosta saa ottaa kupposen!

Kaisa sai yskänsä loppuunyskityksi ja nenänsä niistetyksi. Hän istahti penkille ja peukaloitaan pyöritellen kädet ristissä kursaili:

— Kiitosta, kiitosta vaan . . . mutta enhän minä nyt

kahvia varten tullut . . . en missään nimessä . . .

Kun Karoliina ei huomannut kärkeä Kaisaa uudesta, pelkäsi tämä, että kahvi ennättäisi jäähtyä. Siksi hän tarttuikin kuppiin sanoen:

— Kiitosta nyt vaan . . . mutta kun emäntä nyt niin vaivautuu . . . tällöisen rupuli-ihmisen takia . . . Emännällä on aina niin hyvää kahvia . . . eikä niinkuin noilla keskikylän emännillä sikurihujoppia, joka ihan sydäntä etoo . . .

Kaisa kaatoi kahvia teevadille ja puhallellen siihen esitti varsinaista asiaansa:

— Minä tässä vaan sitä, että jos emännällä olisi vanhoja sukkia parsittavina . . . nyt minullakin olisi aikaa, kun heinänteotkin on lopussa . . .

Karoliina muisti, että parsimistyötä oli talossa. Hän lähti aittaansa erottelemaan korjattaviksi otettavat sukat eheistä. Lähtiessään hän kehoitti Hölö-Kaisaa ottamaan toisenkin kupin.

Eernesti Juntukainen oli kyllästynyt Hurulan pirtissä radiokoneen vääntelemiseen ja ilmestyi ulkoportaille poislähtöaikeissa. Hän katseli portailta taivaan merkkejä mutisten kuin itsekseen:

— Hm... taitaapa tulla poutainen päivä... jos ei vettä ropsauttele...

— Hyvää huomenta, isäntä Juntukainen! toivotti Hölö-Kaisa kahvipöydän äärestä makeilevasti ja nöyrästi.

Eernesti ei kääntänyt päätänsäkään, vaan sylkäistä rojautti hampaattensa välistä nurmikolle. Pistettyään vielä nuuskaa nenäänsä hän vasta kotvasen kuluttua vastasi huomenen toivottajalle:

— ...menta!

Tuo sananpuolikas lähti Eernestin vasemmasta suupielestä kuin sihaus kaljatynnyristä, jonka tappia hiukan raotetaan.

— Mitä isäntä Juntukaiselle tohtii kuulua? uteli Hölö-Kaisa, jolle uutisvarastonsa täydentäminen oli tärkeä asia.

Eernesti tutkisteli taivasta ja hyväisen tuokion perästä jorahti välinpitämättömästi kuin ainakin kysyjälle, jolla ei ollut minkäänlaista arvoa:

— Mitäpä...

Eernesti piti yleensäkin sanojaan kallisarvoisina. Eipä niitä kannattanut tuhlata joutavaan.

Tähän aikaan pysähtyi Hurulan portille nuoreh-

ko, hilpeännäköinen, melko siististi pukeutunut nuori mies, saattoipa sanoa: herra.

Pihamaalla oleva kahvipöytäkö näytti nuorta miestä miellyttävän, vai mikä muu mieleenjohtuma lie hänet houkutellutkaan astumaan pihaan.

Nostipa oikein hattuaan, nuori mies, Hölö-Kaisalle, ja sanoi:

— Hyvää päivää, emäntä!

— Päivää, päivää! toivotteli Kaisa ylenpalttisen mielissään siitä, että häntä voitiin luulla emännäksi, sentään.

Eikä hänelle, matalalle tanttarellalle, kulkumuijalle, ollut kovinkaan miesten hattuja lieruteltu. Vieläpä noin herrasmiehen hattua kuin nyt.

Kohteliaisuudesta rohkaistuneena uskalsi Kaisa heti ryhtyä utelemaan vieraalta:

— Onkos herra . . . tuota noin . . . minkä lajin näes . . . olojaan?

— Noh, kanttoriksi minua on haukuttu, tokaisi vieras räpytellen iloluontoisesti toista silmäänsä.

Kaisa löi kämmeniään vastakkain ja huudahti:

— Voi jestas! Herrahan on sitten se uusi lukkari tuota . . . kanttori.

— Melko uusi, vaikka vähän käytetty, virkkoi nuorimies nauraen. — En suinkaan vielä näytäkään vanhalta? kysyi hän veitikkamaisesti kuin mikäkin Mikko Vilkastus.

Mutta Kaisa kääntyi Earnestiin päin ja kutsui:

— Isäntä Juntukainen, tulkaa tänne! Tääl' on uusi kanttori.

Earnesti, joka oli jo aikeissa lähteä oikotietä tallin taitse kotiinsa, tuli tervehtimään ja esittämään itsensä »uudelle kirkonmiehelle».

— Anteeksi, en kuullut isännän nimeä, huomautti vieras esittelyn jälkeen.

Earnesti kaivoi Kunnallislehden taskustaan, rykäisi arvokkaasti ja ojensi sen nuorelle miehelle:

— Kanttori on hyvä ja lukee tuosta!

Nuori mies otti lehden ja luki osoitetusta paikasta, nähtävästi kurillaan:

— Earnesti Juntukainen, maanilveilijä. . .

— Maanviljelijä, oikaisi Juntukainen järeästi. . . .

— . . . asetettu valtuusehdokkaaksi. . . luki vieras edelleen. — Isäntä on siis yhteiskunnallinen toimihenkilö? arvaili hän Earnestiin kääntyen.

— Oikein arvattu, tarttui Earnesti mielissään siitä,

että »uusi kanttori» pääsi tutustumaan häneen tältä paremmalta puolelta.

Nuori mies oli olevinaan ihastunut hyvästä tuttavuudesta.

— Arvasinhan minä heti isännän nähtyäni, lipeteli hän, — ettei isäntä ole tavallinen... tuollainen tyhjänpäiväinen, vaan mahtimies...

Kaisa yhtyi kerkeästi kehumaan Earnestiä:

— Niin toki... koko pitäjän tiploomi ja mahtiponsi ja vielä parempikin... Rikas ja äveriäs kuin Metusalemi ikään... talojakin ties kuinka monta ja rahanryönää vaikka riihtä lämmittäisi...

Nuori mies nyökytteli päätään ikäänkuin vakuuttaakseen uskovansa Juntukaisesta kaiken hyvän, mitä maailma hänestä kertoi.

— Aivan niin, isännästä näkee sen sivullinenkin... ja emännästäkin, lisäsi vieras Kaisaan viitaten.

Earnesti sylkäisi mahtipontisesti ja oikaisi:

— Tämä on vain tavallinen kiertomuija... ei tää ole minun emäntäni.

— Anteeksi, eikö isännällä olekaan emäntää tässä talossa? uteli nuori mies osaaottavaisena.

— Ei ole emäntää... ei tässä eikä toisessakaan ta-

lossa, epäsi Juntukainen. Sitten hän katsoi kelloaan ja oli muistavinaan jonkin tärkeän asian. Oli hyvä näyttää »uudelle kirkonmiehelle» olevansa henkilö, jolla oli kiireitä ja suuria velvollisuuksia.

Niinpä Earnesti lausui kehoittavasti Hölö-Kaisalle:

— Laitapa Kaisa kahvia uudelle kanttorille!

Ja nuoreen herrasmieheen kääntyen hän ojensi tälle kättään ja sanoi:

— Velvollisuudet kutsuvat... mutta mehän tapamme ja resoneeraamme vielä kanttorin kanssa?

Niin hyvästelyään lähti Earnesti kävellä kekka-semaan kirkonkylälle, missä hänen asuntotalonsa sijaitsi.

Kaisa tarjosi nuorelle miehelle kahvia ja tämä joi hyvällä halulla. Kun vieras oli saanut toisen kuppinsa tyhjäksi, kysyi Kaisa häneltä:

— Joko herra kanttori alkaa ensi sunnuntaina laulaa täällä Tiensyrjässä?

Nuori mies vastasi iloisesti:

— Jos tahdotte, niin minä laulelen teille heti vähän niinkuin näytteeksi ja kiitokseksi kahvista.

Kaisa ihastui moisesta höveliydestä ja melkein niaailen sanoi:

— Sepä olisi ihanaa, jos kanttori laulaisi . . . tällaiselle eukonkuttanalle!

Kaisan yllätykseksi vetäisi vieras taskustaan huuliharpun ja soitti sillä muutaman rytmikkään säkeen. Sitten hän lauloi hytkytellen ruumistaan tahdissa:

Olen minä syötetty silakalla, leivällä,
kauniisti kasvateltu.
Koivun vitsalla vihreällä on
selkääni rapsuteltu.
Semmoinen tämmöinen olen minä vaan.
En tiedä paranenko milloinkaan!

Värsyn loputtua mies otti taas huuliharpun ja soittaen sillä vireätä jenkkää hän tanssi kierroksen Kaisan ympäri. Sitten hän taas jatkoi lauluaan:

Ei kauneuttani ole palkittu,
eikä rumuuttani sakoitettu.
Eikä ole yhden tyttösen perässä
mua juoksemahan pakoitettu.
Semmoinen tämmöinen olen minä vaan.
Enkä taida paremmaksi tullakaan!

Nyt Hölö-Kaisa oli varma, ettei vieras ollutkaan kanttori. Vai kirkonmies! Kaikkea vielä!

Tämän värsyn jälkeen laulaja heitti muutamia kuperkeikkoja, ja hypättyään jälleen jaloilleen lauloi edelleen:

En ole pitänyt tyttöjä polvella,
pitäisipä joskus koittaa.
Sanovat sen olevan hauskempaa
kuin harmoonipelillä soittaa.
Semmoinen tämmöinen olen minä vaan.
Enkä taida paremmaksi tullakaan!

Kaisalta pääsi moista »kirkonmenoa» kuunnellestaan ja katsellessaan nauru. Väkisinkin. Senkin leikkuteliija; sehän pelehti ja ilvehti laulaessaan kuin paras komeljanttari. . .

Hyvänen aika! Vai kanttori, mukamas!

— Kuulkaa, sanoi Kaisa nuorelle miehelle tämän lopetettua esityksensä. — Tehän olettekin noita Tivolin temppuilijoita!

— Se on totta, myönsi vieras. — Minä olen kiertue-teatterin koomikko. Ja esiinnyn joka ilta Tivolissa.

— Mitä varten te narrasitte olevanne kanttori?

— Enkä narrannutkaan, oli vieras puolustautuvinaan. — Minä sanoinikin, että minua on *haukuttu 'Kanttoriksi'*. Katsokaas, se on liikanimeni ammattitoverien keskuudessa.

— Olettepas te aika heppuli! pääsi Kaisalta tunnustuksenomaisesti.

— Ammatti muodostelee, naurahti komeljanttari.

— Eikö Pelle herra antaisi minulle vapaalippua Tivoliin, pyyteli Kaisa, jonka tapana oli yrittää toimeenpanna pieni verotus kaikille, joiden kanssa tuli tekemisiin.

— Ei sattunut olemaan mukana, vastasi koomikko.
— Mutta jos olisitte ollut nuori ja huikentelevainen tyttö, ottaisin teidät mukaan ja saisitte olla joka ilta Tivolissa. Mutta hyvästi nyt vain ja kiitoksia kahvista, sanoi vieras ja aikoi lähteä.

Mutta Kaisa huusi perään suuttuneena:

— Kuulkaa, maksakaapa se kahvi, jonka joitte!

Kiertuenäyttelijä kaivoi taskustaan lantteja, jotka heitti pöydälle sanoen:

— Tuoss' on, ettei ole paha mielenne. Mutta tavallisesti lauluesityksestäni maksetaan enemmänkin kuin pari kupillista kahvia.

Nuori mies käänsi selkensä ja lähti iloisesti vihel-
lellen, tanssiaskelin menemään kirkonkylälle päin.

Kaisa keräsi nopeasti kahvirahat pöydältä ja sijoit-
ti ne syvälle alushameensa taskuun.

Karoliina palasi aitasta sylissään kimppu parsitta-
via sukkia. Hän ojensi ne Kaisalle, joka työnsi ne vi-
holaissäkkiinsä. Samalla hänellä oli tuoreita uutisia
kerrottavana:

— Tietääkö emäntä Hurulainen mitä? — Tässä
kävi äsken yksi Tivoli-sirkuksen leikuttelija ja se joi
pari kupillista kahvia ihan ilmaiseksi. Niin lähti mak-
samatta kuin mustalainen . . . sen kun kädellään vaan
huitaisi.

— No, mutta minkä vuoksi Kaisa antoi kahvia . . .
semmoisille ilvehtijöille, tiukkasi Karoliina hieman
harmistuneena.

— Noo, kun se pakana kehui olevansa uusi kantto-
ri. — Enhän minä sitä erottanut, kun se niin hurskas-
ta naamaa näytti, että vaikka saarnaajaksi olisi usko-
nut . . .

— Vai uusi kanttori! On niillä metkut, ketjakkeilla!
päivitteli Karoliina. Ja Kaisa intoutui haastaa levestä-
mään todet ja valheet sekaisin:

— Tottakai ne jutkuja osaavat, kun ovat niin luke-
keneet läpi raamatut ja ramatikirjat. . . Niin tämäkin
vaan meinasi tanssimisella kuitata juonnoksensa. . .
se vaan hyppeli tuossa, kun maksun aika tuli ja sitten
sanoi, että se on kuitti nyt. . . se kahvinhinta.

— Hyppimisellä?

— Niin. Se kun kehua lelleteli, että hänen hyp-
pimisensä ja lekkumisensa on rahanarvoista ja että
se korvaa moninkertaisesti sen kahvinlerun, jonka se
tässä hotkaisi ja jätti maksamatta.

Karoliina seisoi kädet puuskassa julmistuneena.

— Miks’ei Kaisa huutanut minua? Olisikin saanut
niin loimeensa, jotta. . .

— Enhän minä osannut enkä arvannut. Kun se
sillä poukkoilemisellaan pani pään ihan sekaisin. . .
Mutta niin se rehvasteli, jotta hän mukamas narraa
kaikki emännät ja tyttäret tässäkin seurakunnassa. . .
Eivät kuulemma osaa häntä kaihtaa, kun lukkariksi
luulevat ja. . . Ettei vaan tule kuppaamaan vielä tään-
kin talon väkeä ja narraamaan Pirkko-tytärtä. . .

Karoliina heilutti oikeata kättään tavalla, josta
saattoi arvata, kuinka narraajan tulisi käymään. Li-
säksi hän sanoikin:

— Tulkoonpas meidän tytölle veikistelemään, niin minä annan varsiluutaa! — Vai oikein valehteli olevansa uusi lukkari?

Kaisa oli jo sitomassa pussinsa suuta kiinni ja valmistautui lähtöön. Vastaukseksi Karoliinan päivitte-lyyn hän vielä vakuutti:

— Sillä se kanttorinvirallaan retesteli, mokoma hantti, en paremmin sano! — No niin, kiitoksia nyt taas, Hurulan emäntä!

Moneen kertaan kiiteltyään Karoliinaa lähti Hölö-Kaisa kantamaan kuulumisiaan toisiin taloihin.

Mutta portilla hän vielä kääntyi ja sanoi:

— Olisi ollut mukava nähdä isäntä Hurulaista-kin. . . mutta näkeepä häntä toisella kertaa.

Ehkäpä juorumuijalla oli mielessään jotakin puhumista myös Aaprolle.

IV.

Tiensyrjän linja-autoasemalla laskeutui vaunusta, jota alkuasukkaat nimittivät häkättäjäksi, pitkän solakka, miellyttävän näköinen nuori herrasmies. Kysyttyään tietä pappilaan hän lähti reippaasti kävellä huiskimaan neuvottuun suuntaan.

Niinkuin lukija uumoileekin: hän oli Tiensyrjän uusi kanttori, jonka laulutaitoa jo oli saatu kuulla radiosta ja jonka »sijainenkin» oli ehtinyt esiintyä Hurulan talon pihalla.

Mutta modernin vaatepartensa ja iloisen hymynsä sekä urheilijamallisen vartalonsa vuoksi hän ei ollenkaan muistuttanut niitä kanttorityyppejä, joita olemme nähneet vanhanaikaisissa kansankomedioissa.

Pikemminkin olisi nuorta miestä voinut luulla filmitaiteilijaksi.

Sitä paitsi uuden kanttorin nimikin oli Pelle Vuorio. Sellainen nimi kuulostaa kovin maallismieliseltä kirkonmiehestä puheen ollen.

Rovasti ei ollut odottanut uuden esilaulajan saapuvan vielä. Hänen luultiinkin tulevan vasta parin

viikon kuluttua. Silloin olisi puustellikin ollut kunnossa. Mutta nyt oli puustelli korjauksen alaisena.

Hyväntuulinen, lihavuuttaan hytyävä rovasti mielistyi ensinäkemältä uuteen apulaiseensa.

— Kyllä me kanttorin kanssa toimeen tulemme, hän ennusti muhoilevasti. — Kanttori näyttää olevan niitä nykyajan modernisteja, heh hee! . . . Noh, mitäpä siitä . . . minä olen niitä vanhemman ajan mudäärnistejä, heh heh!

Rovastin sydämellinen hyväntuulisuus teki hänet ensi hetkestä Pelle Vuoriorille ikäänsä kuin läheisemmäksi, työtoveriksi, jonka kanssa saattoi jutella kuin parhaan ystävän kanssa konsanaan.

— Minusta tuntuu, että tulen viihtymään täällä Tiensyrjässä, sanoi nuori mies.

— Mikäs täällä on viihtyessä, heh hee! . . . Minullaakaan ei ole se ahdasmielisyys mukana seurustellessani lähimmäisteni kanssa. Minä jätän sen arkipäiviksi hyllylle, saarnakirjan väliin, laski rovasti leikkiä ja hymyili tuollaista päivänpaisteista, rauhallisen mielen tilan tavoittaneen miehen viisasta hymyä.

Mutta kanttorin asuntokysymys!?

Puustellia maalattiin sisältä ja ulkoa; siellä ei voi-

nut viihtyä tärpätin ja vernissan hajussa. Pappilassa oli taas kesävieraita hieman liiemmältikin.

— Mihin minä nyt menisin väliaikaisesti asumaan? tuumitteli Pelle Vuorio. — En välittäisi mennä matkustajakotiinkaan, kun se on niin kylän keskustassa, ja minä tahtoisin harjoittaa urheilua . . . näinä kauniina kesäpäivinä.

Rovasti suositteli Hurulan taloa.

— Siellä asuu hiljaista, siivoa väkeä . . . ja talossa on nuori tytärkin, hehee, ettei kanttorille aivan yksitoikkoiseksi aika tule . . .

Ja rovasti neuvoi tien Hurulaan.

Nuori kanttori kulki osoitettuun suuntaan iloisesti vihellellen. Hänen toimipaikkansa tuntui lupaavalta. Itse rovasti oli kovin sympaattinen ja leppoisa mies.

Ja Hurulan talossa asui yhtä miellyttäviä ihmisiä, rovastin lausunnon mukaan.

Emme kuvaile maisemia, joita Pelle Vuorio näki Hurulaan mennessään. Lukijahan osaa sellaiset ulkoa.

Kun kanttorimme saapui Hurulaan, ei pihalla näkynyt muita kuin elättiharakka, joka aitan katolla vuohkasi kunnianhimoisessa pyrkimyksessään pääs-

täkseen viiritangon huipulle.

Harakka, utelias hepsastelija, jäi tuijottamaan toisella silmällään Pelle Vuorioon. Vieras mies! Mikähän tuokin on ollakseen?

Pelle nousi portaita ja kurkisti ovelta pirttiin. Sieläkään ei näkynyt ketään. Hän painoi oven kiinni ja palasi pihamaalle. Ehkäpä piankin ilmestyisi haltijaväkeä; eihän sitä nyt sentään pitkäksi aikaa taloa jätetä...

Hurulan pihamaa oli tasaista, kaunista nurmikko. Se oli oikein sopiva piha vieraamme mielestä. Sillä tuossa nurmikolla oli hänen hyvä harjoittaa urheilua vaikka heti aamutuimaan. Tuossa voisi työntää kuulaa, tuohon saisi pystytetyksi korkeushyppytelineet ja niin edelleen.

Joustavavartaloinen nuori mies tunsikin elonvoiman jylläävän jäsenissään. Linjavaunussa istuessa olivat jäsenet jäykistyneet; niitähän olisi mukava verryttellä tuossa nurmikolla.

Pelle riisui takin yltään. Hei, miten hauskaa oli päästä pölyisestä hälisevästä kaupungista tänne rauhan maahan! Täällä, ystävällisten ihmisten ja hymyilevän luonnon keskellä hän varmasti viihtyisi.

Nuori miekkosemme teki joitakin voimisteluliikkeitä. Kylläpä tuntui oikein hyvältä nivusissa. Lopuksi hän heittäytyi kävelemään käsillään. Se oli virkistävää toimenpide. Jalkoihin painunut veri virtasi su-loisesti muualle ruumiiseen.

Tällöin avautui aitan ovi ja Karoliina ilmestyi por-raskivelle silmiään hieroen. Hän oli ollut ruokalevolla, mutta kuultuaan pihasta liikettä lähti katsomaan, ketä siellä oli.

Nähtyään vieraan miehen kävelevän pihamaalla käsillään hieroi Karoliina nopeasti unet silmistään.

Mitä?

Mikä temppuilija siinä sätkytteli koipiaan pää alaspäin? Noin... noin, kylläpä osaakin! Ei tuo ole näitä tavallisia ihmisiä!

Herra paratkoon! Sehän oli nyt varmasti se ilvehti-jä, sirkuspelle, josta Hölö-Kaisa kertoi. Komeljanttari, joka valehteli olevansa uusi kanttori ja joka jätti kah-vinsakin maksamatta. Huijari, joka narraili emäntiä ja tyttäriä. Mutta hän, Karoliina, ei antaisikaan vetää itseänsä nenästä, ei sitten likikään!

Kaiken varalta emäntämme sieppasi aitan seinus-talta varsiluudan käteensä. Vieraan pelehtijän piti

saaman tuntuva opetus, jos aikoi metkujaan näyttelä.

Nuori kanttori huomasi emännän ilmestyneen lähelle. Hän lakkasi voimistelemasta, sieppasi takin ylleen ja lähestyi talon valtijatarta ojentaen kätensä tervehdykseen.

— Hyvää päivää! toivotti hän. — Emäntä varmaankin?

Karoliina torjui ojennetun käden ja pitäen varsi-luutaa niinkuin kivääriä »jalalla» vastasi kylmästi:

— Niin olen. Mutta mikäs te olette?

— Mi-minä olen tämän pitäjän uusi kanttori. . .

— Sen olette näköinenkin! töksäytti Karoliina ajatellen, että kas peijoonia, kun luulee saman narripe-lin vetelevän moneen kertaan. Ja samassa talossa.

Pelle Vuorio luuli taas emännän tarkoittavan jota-kin vikaa hänen ulkoasussaan. Hänhän oli voimistel-lessaan kenties pölyttynyt ja rypistynyt. Hän kopisteli pölyä vaatteistaan ja korjasi kaulustaan sekä solmio-taan.

— Taidanpa todellakin näyttää hullunkuriselta, hän myönsi luullen emännän tøykeyttä hyväntahtoi-seksi pilanteoksi. Niinkuin sitä ihmisten kesken ol-

laan mukamas vihaisia, eikä kumminkaan tarkoiteta nimeksikään totta.

— Minä nähkääs harrastan voimistelua ja urheilua, lisäsi kanttori selitykseksi.

— Ja sirkustemppeja, tokaisi Karoliina. — Ne kai kuuluvatkin ammattiinne?

Pelle ei vieläkään huomannut emännän olevan tosissaan. Hän vastasi nauraen:

— Noh, vaikk'eivät ne juuri kuulu ammattiinikaan, niin kumminkin. . . minä olen hieman nykyaikaisempi kirkonmies kuin mihin täällä lienee totuttu.

— Kirkonmies! jamasi yhä enemmän suuttuva Karoliina pilkallisesti. Sitten hän suorastaan ärjäisi:

— Mitä te oikeastaan nuuskitte täältä?!

Nyt vasta nuori kanttori älysi Karoliinan tiuskivan tosissaan. Hän sammalsi häkeltyneenä:

— Aa-a-asuntoa. Minun pitäisi saada viikon ajaksi pieni huone.

— Aukaa teltassanne! kivahti Karoliina suorasukaisesti.

Kanttorimme hölmistyi yhä enemmän. Hänellä oli todellakin matkatavaroittensa joukossa kokoonkäärittyinä ulkoilutelttä. Mistä tuo emäntä tiesi puhua sii-

tä?

Nuori mies ei tiennyt, mitä sanoa. Vastaanotto oli ällistyttävä. Hän yritti sopertaa jotakin, mutta Karoliina tiukkasi häneltä kuin joltakin kuulusteltavalta rikolliselta:

— Kuka teidän käski tänne tulla?

— Ro-rovasti, ankkasi kanttori. — Hän neuvoi minut tänne ja . . .

— Vai rovasti!? Sanokaa yksin tein, että arkipiispa.

Pelle Vuorio, kunnon nuorukainen, tunki joutuneensa aivan kuin pussiin. Hän koetti tankata:

— Niin tuota . . . rovasti kehoitti minua kysymään asuntoa täältä . . . pariksi viikoksi vain . . . kun se minun puustellini on kesken korjauksen ja . . .

Karoliina astui aivan vieraan eteen ja nauroi suoraan vasten tämän kasvoja.

— Hahahhaa, on teillä luvut, jos on laulutkin! Hahahhaa!

Nyt kanttori ajatteli itsekseen, että emäntä varmaankin oli mielenvikainen. Oli parasta puhua sovittelevasti:

— Niin, että . . . eikö teille sitten mahtuisi . . . kort-

teeraamaan...?

Karoliina kohotti varsiluutansa ojoksi ja komensi syvimmällä alttoäänellään:

— Ja nyt alkakaa laputtaa! Tuoll' on portti! Ja sassiin!

Pellen täytyi perääntyä. Hän koetti vielä selitellä:

— Mu-mutta emäntä hyvä... Tehän nyt merkkillisesti kohtelette vierasta... ja vielä kirkonmiestä... Ja rovasti sanoi, että tässä talossa asuu ystävällistä ja siivoa väkeä...

Pellen puhelu jäi kesken, sillä Karoliina huitaisi luudalla Pelleä kohti. Nuoren miehen täytyi luottaa sukkeliin jalkoihinsa. Ei hänen sopinut asettua vastarintaankaan, ei ainakaan vieraan talon emäntää vastaan.

— Hyvästi sitten, hän huusi ja poistui juoksuaskelein portista maantielle.

Karoliina tuijotti yrmeänä perään mutisten itseksseen:

— Vai muka uusi lukkari! Kyllä minä näytän tuommoisille loijareille...

Kotiharakka, joka aitan katolta oli huvittuneena seurannut tilanteen kehitystä, päästi äänekkään nau-

runhohotuksen.

Ja Tivolistä kuului haikeamielinen »itkelmä» kainosta rakastajasta, joka hät'hätää ja arkaillen uskalsi käydä tyttänsä ikkunan alla kyynelehtimässä samaan aikaan, jolloin tytöllä oli kamarissaan »hauskaa» uuden kosijansa seurassa.

V.

Olipa se äkäinen lähtö!

Pelle Vuorio ei hämmennyksissään tiennyt, mihin olisi nyt suunnannut askeleensa.

Mutta hän oli reipas mies, joka saavutti pian tasapainonsa. Mietittyään hiukan hän ajatteli olevan viisainta lähteä uudelleen rovastin luo. Ehkä tämä neuvoisi toisen talon, missä kohtelu olisi inhimillisempää kuin Hurulassa.

Pellen kuljettua noin sadan metrin verran tuli häntä vastaan nuori, pirhakannäköinen, helosilmäinen tyttö. Pellestä tuntui kuin hän olisi nähnyt tytön jossakin ennen. Siksipä hän melkein huomaamattaan tuijotti tyttöä sopimattoman pitkään.

Kylläpä tyttö olikin nuoren miehen katseen arvoisen. Hän oli Hurulan Pirkko, joka hitain askelin palasi kotiinsa oltuaan yksin metsässä miettimässä eilistä »kihlaustaan».

Pirkko oli huomannut, että nuori mies lähti hänen kotipihastaan. Siksipä hän kiirehtikin heti kysymään äidiltään, joka seisoj portilla varsiluutaansa nojaten kuin vahtisotilas ikään:

— Äiti, kuka oli tuo nuori herra, joka äsken lähti meidän pihastamme?

— Nuori herra! jamasi äiti virnistelevästi. Hän vieläkin punoitti suuttumuksesta.

— Niin, sellainen reipas ja hienon näköinen . . . ?

— Vai hienon . . . ! Ja mitä sitten vielä?!

Karoliina puristi luudanvartta ikäänkuin peläten, että joku aikoisi riistää sen häneltä.

Mutta Pirkko ei innoissaan huomannut äitinsä myrtyneisyyttä. Hän ryhtyi kuvailemaan:

— Niin, äiti, hän oli kovin ryhdikäs ja . . . semmoisia näkee elokuvissa . . .

— Suus kiinni jo! tiuskaisi äiti. — Tiedätkö, mikä hanttapuli se sinun herrasi oli? Tuon Tivolisirkuksen ilvehtijä, komeljantti.

— Ai, sellainen klovni, pelle?

— Niin justiinsa. Nyt sen kuulit.

— Mutta eihän virka ihmistä pahenna, jollei ihminen virkaansa, sanoi tyttö mietteliäästi. — Voihan hän olla kunnon mies . . .

Mutta Karoliina katkaisi tytön aiotun puolustuspuheen.

— Ole vaiti! Oikea huijari kuuluu olevan miehek-

seen, se sälli. Narrailee kylänväkeä . . . emäntiä ja tyttäriä . . . ja ketä vain pauloihinsa saa. Hunsvotti kuuluu olevan, ettäs tiedät!

Karoliina kääntyi ja lähti pirttiin, mutta vasersi vielä portailta tyttäreilleen:

— Ja muista, ettet anna vetää itseäsi nenästä . . . kuuluu kerskailevan vielä, miten monta tyttöä on tehnyt onnettomaksi, se loijari. — Ja sinullahan on sulhanenkin parasta sorttia . . . itse Earnesti Juntukainen!

Mutta nuori kanttori ei jatkanutkaan matkaansa pappilaan.

Hän katsoi tytön perään ja näki tämän menevän samaan taloon, josta hänet oli kurjasti ajettu maantielle.

— Varmaankin talon tytär, ajatteli Pelle Vuorio. — Eiköhän tuon tytön kanssa voisi selvittää asuntokysymystä paremmin kuin hysteerisen, ellei aivan mielenvikaisen äidin?

Nuorta miestä vaivasi uteliaisuus. Missä ihmeessä hän oli nähnyt ennen nuo helakat sirisilmät, tuon kimmahdavan eloisan käynnin ja vartalon . . . Miellyttävä tyttö, se olisi täytynyt naisvihaajankin myöntää, saati sitten nuoren miehen, jonka suonissa kohisi elä-

mä. . .

Ei, tytöstä oli otettava selvää!

Niinpä nuori miekkosemme kääntyi ympäri ja palasi Hurulaan.

Tosin hänen oli lähestyttävä taloa varovaisesti. Hän katsoi portilta pihaan. Emäntä oli mennyt pois, entä tyttö? Ahaa, tuolla hän istuikin koivun varjossa pihapenkillä. Kovinpa istui mietteissään, neitokainen; ellei vallan haaveissaan. Ei huomannut lähestyvää Pelleä, ennen kuin tämä oli aivan edessä.

Nuori laulajamme hyräili hiljaa uusinta lemmentaulua, iskelmää, jota niihin aikoihin rallatti koko Suomen laulutaitoinen kansa.

Kun Pirkko nosti katseensa tulijaa kohti, häivähti hänen kasvoillaan ikäänkuin mieltynyt ilme, joka todisti, ettei yllätys ollutkaan hänelle vastenmielinen.

Mutta kumminkin — sirisilmäinen tyttö käänsi päänsä pois nuoren kanttorin kohottaessa hattuaan.

— Suokaa anteeksi, neiti, aloitti Pelle sulavasti kuin maailmanmies konsanaan, — saanko esittää itseni?

— Ei tarvitse, epäsi Pirkko niin kylmästi kuin hänen valoisa tytönluonteensa salli. Sillä äiti oli jo esi-

tellyt tuon nuoren »huijarin». Hänen oli nyt pysyttävä lujana. Mokoma naisten narraaja, luulee hänetkin poimivansa pilanpäiten ja ohimennan kuin omenan vieraasta puusta!

Mutta vieras kysyi uudelleen, ällistyneenä:

— Enkö todellakaan saa edes ilmoittaa, kuka olen?!

— Ei tarvitse, tokaisi Pirkko taas ykskantaan, mutta punastui kumminkin omaa työkeyttään, sillä tavallisesti hän puhutteli kaikkia ihmisiä, niin parempia kuin huonompia, ystävällisesti ja kohteliaasti.

— Merkillisen tylyä ja epäkohteliaista väkeä tässä talossa, huomautti laulaja suoraan. — Eikö tässä talossa edes vieraskoreuden vuoksi . . . ?

Kun Pirkko ei edes katsonut vieraaseen eikä ollut kuulevinaanakaan, mitä toinen sanoi, jatkoi Pelle:

— Kuulkaas, koppava talontytär! Olen minäkin tämänkokoisen kartanon poikia . . . ellen vähän . . . Noh, olkoon!

Pelle Vuorio ei menettänyt tahdikkuuttaan, mutta otaksui, että tytär oli tyhmän ylpeä ja sitä hän tahtoi huomautuksellaan ivata.

Ivanpiikki todellakin pisti sikäli, että Pirkko kään-

si katseensa nuoreen mieheen ja sanoi:

— Kyllä teidät jo tunnetaan... ja tiedetään, mikä te olette!

— Ja mikä minä sitten olen teidän mielestänne?

Pirkko mietti sanoisiko suoraan, että mies tunnettiin naisten narraajaksi ja vaikka miksi korttihummeriksi. Mutta hän ei ollut äitinsä luontoinen, vanhankansan suorasukainen »jarauttelija». Hän ei voinut sanoa karkeasti toiselle vasten naamaa, vaikka toinen olisi ansainnutkin sellaisen kohtelun. Siksipä Pirkko koetti sanoa hienotunteisesti venytellen:

— Niin tuota... te olette... hm... sellainen pelle.

Nyt nuori laulaja, Pelle Vuorio, ällistyi täydellisesti. Hänethän tunnettiin talossa ristimänimeä myöten! Ja miksi häntä kohtaan oltiin...?

Nyt ilmestyi Karoliina pirtin portaille. Hän oli ikkunasta nähnyt vieraan olevan tyttöä narraamassa, kuten hän luuli. Ja hoksaamatta kiireessä ottaa käsi-kassarakseen muuta kuin kauhallisen vettä hän syöksi ulos.

— Joko te maankiertäjä taas olette täällä? huusi Karoliina. — Minä annan teille hoprojua... kas tästä...!

Ja sumeilematon emäntä huiskautti kauhallisen vettä nuoren miehen silmille. Tämä ei häkeltyneenä osannut muuta kuin paeta jälleen portille ja siitä, Karoliinan uhkaavasti lähestyessä, maantielle.

Olipa noloa paeta, vieläpä nuoren, kauniin tytön nähden. Mutta olisiko rivakan nuoren miehen sopinut ryhtyä emännän kanssa käsirysyyn? Ei suinkaan. Ja viisaampi antaa perään, ajatteli Pelle Vuorio lohdutukseksen.

Niinpä nuori sankarimme sai niellä häpeänsä ja pistää oikein juoksuksi.

Viirikukko Hurulan aitan katolla kierähti muutamia kertoja ilakoivasti ympäri, ja sen kirahdukset kuulostivat melkein ivariemukkaalta kiekaisulta.

Ja Tivolistä kuului rento rallatus:

Minä tuohesta kultaisen sormuksen tein,
kihlaan heilin sillä itsellein.

Tuo tuohinen sormus ja lempeni vaan
kestää yhden illan kerrallaan. . .

— Tuo hälläpyörä ja sen komeljantit sekoittavat vielä kaiken elämän Tiensyrjässä! intosi Karoliina, Tivolia tarkoittaen.

VI.

Päivänä muutamana — lieneekö ollut saman viikon keskiviikko — tunsi Aapro-isäntä taaskin viinamadon esittävän vaatimuksia sisässään.

Miten lieneekään Aapro alun perin langennut naukkupaholaisen orjuuteen. Suureksi osaksi siitä johtui hänen kykenemättömyytensä talon asioiden hoitoon.

Aapron kaltaista henkilöä pitivät kyläläiset epämiehekkäänä, »pehmeäluisena», kuten kuvaannollinen aito tiensyrjäläinen nimitys kuului.

Eikä Aapro-isäntämme olisi tarvinnutkaan viinan nostattamaa keinotekoista iloa. Hän oli itsestäänkin aina onnellinen kuin luonnonlapsi, niin, hän oli ikuisen *poikasielu*. Hän ei edes huomannutkaan alennustilaansa. Vaimonsa ankaran saarnan jälkeen hän saattoi heti pistää iloiseksi lauluksi eikä minuutin perästä muistanut koko nuhdesaarnaa, ei edes läimäystä, jollaisen Karoliina raatsi useinkin hänelle antaa.

Nytpä oli Karoliina jossakin kylällä, joten Aapro uskalsi valmistautua piipahtamaan Roju-Mikon mökille. Sieltä lähti aina apua, kun janoammasta pakot-

ti.

Pihalla Aapro näki Pirkko-tyttären istuvan aitan rappukivellä, pää käsien välissä, ajatuksiinsa vaipuneena.

— Noh, mitäs Pirkko-tyttö nyt on noin alamielisen näköinen? kysyi isä-Aapro leppoisasti.

Pirkko ei kohottanut päätäänkään vastatessaan nyreästi:

— Mistä hyvästä minun vielä pitäisi olla iloinen?

— Kah, monestakin hyvästä: kirkonkylällä on Tiivolikin ja karuselli ja niitten takia on nuoriväki ilosta läkähtymäisillään.

— Pyh, en minä ainakaan!

— No no, tyttö. Ei sitä lapsena pidä heittäytyä vanhuudenhöperöksi. Katso isäpappaa, miten se osaa olla riemukas kuin kevään peipponen! . . . Kuulepa, miten pappa rallattelee!

Ja Aapro pistäytyi nopeasti pirtin portaitten aluksessa, sieppasi sieltä hanurinsa ja — niin sitä lähti ilonääntä kuin parhaasta pelimyllystä. Aapro ei ollut suotta pelimannin poika. Hän veti vinkeän polkan ja lauloi sekä tanssi oman soittonsa tahtiin:

Savon ukko sarkahousu,

hilitili tintin,
Savon ukko sarkahousu,
ei se syönyt muuta
kuin kalakukkoo jo kokkelpiimee,
hilitili tintin,
kalakukkoo ja kokkelpiimee
ja muikun ruotoluuta.

Tuo ikämies, lihava lölliäinen, tanssi hämmästyttävän ketterästi. Sitten hän vei hanurinsa jälleen piilopaikkaansa ja palattuaan kehaisi tyttärelleen:

— Tämmöinen heppu se on isäpappa! Tää ukkeli ei sure, vaikka maailma syöttäisi tervavedessä keitetyjä partakaloja, uskotko, tyttö?

— Niin... te vanhat, virkkoi Pirkko jotakin sanoakseen.

— Te vanhat! matki keveäjalkainen ja -mielinen isä veitikkamaisen kiusoittelevasti. — Vanhoista on nykyisin tullut nuoria ja nuorista ikäkuluja itkupillejä... Nuorethan nykyään laulavatkin vain surullisia itkulauluja. Siitä sait!

Pirkko uskalsi isälleen puhua yleensä vapaasti kaikista asioistaan. Siksi hän nytkin selitti lähemmin mielialaansa:

— Niin, mutta teillä vanhoilla ei olekaan enää. . . hm. . . niitä sydänsuruja.

Hilpeä isä huitaisi kädellään kuin mukamas kerralla karkottaakseen seudulta kaikkennimiset surut ja murheet. Hän vänkäsi:

— Eihän sinullakaan pitäisi olla. . . enää.

— Miks’ei — enää?

— Ka, sinullahan on sydämenasiat järjestyksessä. . . niin ovat kuin naimakirjat papinkansliassa. . . sulhanenkin parasta luokkaa.

Pirkko heilautti niskojaan halveksivasti:

— Tuo Earnesti Juntukainen! Phyh!

— Äläpäs pyhyttele! Niin mahtava mies. . . rahapösö. . . rikas kuin markka-automaatti kahvilan seinällä. . . Mies mitä parhaassa nousuiässä ja pulska kuin keisarin serkku.

Pirkko mutisteli suutaan kuin lapsi, jolle sokeripalan asemesta tarjotaan kalanmaksaöljyä, ja lausui arvostelunaan:

— Tuollainen vanha ukonturilas. . . ja pääläella paljas kuu. . .

— Jees poks, mutta Earnesti Juntukaisen päässä asuu korkeasti oppinut moraliisi ja itelooki. . . niin, ja

hömö... ei, kuin höpö... tuota homo... ei, kuin hekelooki, niin.

Aapro oli kuullut »oppineen» Juntukaisen suusta noita ylhäisen outoja sanoja ja hän katsoi niiden sopivasti kuvaavan tuon mahtavan sulhasmiehen etuisuuksia.

Mutta Pirkkoon eivät nuo voimasanat tehonneet. Hän nousi porraskiveltä seisoalleen ja vakuutti:

— Siitä jutusta ei tule mitään sen Juntukaisen kanssa. Sen saatte uskoa niin isä kuin äitikin!

Ja tyttö meni aittaansa keikauttaen kauniisti aalloitettua polkkatukkaansa.

Aapro oli salaisesti yhtä mieltä Pirkon kanssa. Mutta Aapron oli tanssittava Karoliinan pillin mukaan, eikä hän siis voinut asettua naimiskauppaa vastustamaan.

Mutta Aapro ei kauan pohtinut yhtä asiaa. Niinpä hän nytkin lähti iloisesti vihellellän metsätielle, joka vei Roju-Mikon mökille. Tietoisuus siitä, että pian saisi sekoittaa itselleen puolikuppisen, sai hänet rallattelemaan.

Mutta mikä tuolla puitten välissä vilahti? Punakirjava huivi!

Sieltä oli tulossa joku nainen Aaproa vastaan. Säkki selässä ja nyytti kainalossa.

Hölö-Kaisa, kukapa muu!

Kaisa näytti olevan mielissään tavatessaan Aaproa. Hänellä oli todennäköisesti tällekin jotakin puhuttavaa. Heti tervehdittyään sanoikin Kaisa vieokkaasti silmiään räpytellen:

— Minäpä näin isäntä Hurulaisen viime lauantai-iltana!

Kaisan ääni oli salaperäinen, ikäänkuin olisi ollut kysymys jostakin merkillisemmästä näkemyksestä.

Aapro hätkähti, sillä Kaisa oli juttujensa vuoksi myöskin hyvin pelätty. Oikeastaan tämä viestinkuljettaja kantoikin pussissaan jokaisen tiensyrjäläisen kunniaa ja mainetta. Hän saattoi heittää ne maantiel-le liattaviksi ja tallattaviksi.

— Niinkö? Ainahan sitä ihmistä jossakin näkee, myönsi Aapro miettien, mitähän köyttä se nyt aikoi ruveta kiskomaan, tuo kylänkello.

Mutta Kaisa oli huolellisesti katselevinaan ympärilleen, ettei vain olisi syrjäisiä kuulemassa. Sitten hän kääntyi Aaproon utsien:

— Mutta kukas se nainen oli isännän mukana?

— Nainen mukana?! ihmetteli Aapro. — Mitä Kaisa nyt hupeltaa?

Kaisa laski säkkinsä maahan ja pyöritellen hui vinsa nurkkaa hyppysissään uumoili silmiään siristellen:

— Kyllä minä tiesin, kuka se nainen oli.

— Ka, sanoopa sitten minullekin, kehoitti jo närkästyneenä äsken niin hilpeä isäntämme. — Minä ainakaan en tiedä, kuka se oli.

— Se oli tuon Tivolin tanssijatar elikkä rimatonna.

— Jassoo, vai semmoinen ihminen se olikin. Minä en tullut edes kysyneeksikään sitä.

Kaisa iski silmää ovelasti ikäänkuin tietäen asian »oikean» laidan ja kysyi:

— Mitenkä se nyt niin tuntemattomaksi jäi?

Aapro, lauhkea ukkeli, alkoi jo tuskastua:

— Ka, mitä se Kaisa nyt luulettelee? Kun vieras naisihminen maantiellä kysyy minulta, missä majatalo on, niin tottakai minun täytyy neuvoa! Ei siinä sen kummempaa ollut.

— Niin, mutta yhtä matkaa kumminkin. . .

— Hyh, jos parikymmentä askelta joutuu tietä osoittaessaan kulkemaan vieraan ihmisen, vaikka

naisenkin rinnalla, niin . . .

Kaisa räpytteli silmiään muka »ymmärtäväisenä» ja sanoi vihjailevasti:

— Niin niin, täytyyhän sitä auttaa . . . eksyneitä.

Aapro katsoi totisena Kaisaan ja vasersi:

— Ei Kaisan tarvitse tyhjästä ruveta sepittelemään ja juoruja pykäämään.

— Minäkö juoruilemaan!? ihmetteli Kaisa silmät pyöreinä, aivan kuin olisi kuullut tolkuttomasti väärän syytöksen. Että kehdataan epäilläkään *häntä!* Juoruilemisesta!

Kaisa antoi tulla sanaa solkenaan niinkuin herneitä vasusta:

— Eihän nyt hyvä isäntä Hurulainen semmoisia kuvattele, että minä koskaan . . . Minä kun en edes kuuntele, mitä rollickat kertovat. Ja mitä minä nyt vielä Hurulan isännästä rupeisin lekettelemään . . . hyvänen aika, kun isäntä on aina ollut minulle, ikäkululle ruppanalle niin hyvä ja antelias . . . paljon anteli-aampi kuin muut isännät, jotka eivät kymmenmarkasta pistä kouraan, vaikka kuinka posallustaisi . . .

Aapro kaivoi taskustaan kymmenenmarkkan pronsirahan ja ojensi sen eukkoselle vannottaen:

— Tässä on Kaisalle kahvirahaa . . . mutta Kaisa ei nyt joutavia kuljettele kylille . . .

Kaisa oli torjuvinaan rahan ehättäen:

— Hyvä ihme, enhän minä ota penniäkään . . . pidänhän minä nyt muutenkin suuni kiinni . . . ei, ei missään nimessä . . . Isäntä panee sen rahan ennemmin kirkonkolehtiin . . . Enhän minä sillä tässä puhunut . . .

Varmuuden vuoksi Kaisa kumminkin nokkasi Aapron kädestä rahan ja jatkoi:

— No voi, voi . . . Pitäneekö minun nyt ottaa tämä lantti . . . kun isäntä niin pakottaa . . . Kiitosta, kiitosta vain . . . Osaanhan minä toki pitää kieleni vaikka jalkaraudoissa . . . mitäs minä nyt kenestäkään . . . ei hän Hurulan isäntä ole semmoinen, että se vieraita hemesteleisi . . . Hyvästi vain ja kiitosta . . . pitää mennä tuonne Höröliinin puotiin, jos saisi rouvalta villoja kartattavaksi . . .

Kaisa hynttäsi touhukkaana tiehensä.

Aapro jatkoi matkaansa luikertelevaa polkua pitkän Roju-Mikon mökille. — Vai otti tuo kielikello jo onkeensa . . . ? Hän, Aapro, oli Tivolista tullessaan kohdannut hienoihin rimpsramssuihin pukeutuneen

naisen, joka oli kysynyt tietä majataloon. Hän oli näyttänyt tietä ja nainen oli mennyt ilman, että montakaan sanaa oli vaihdettu.

Ja nyt oli Hölö-Kaisan armoilla koko juttu. Ties millaisen moskatellin se olisi keittänyt, jollei olisi saanut lahjuksia suun tukkeeksi!

Oli se kumma ilomylly, tuo Tivoli! Se vaikutti monella tavoin tähän ennen niin hiljaiseen Tiensyrjän elämään.

VII.

Oikukas, leikillinen, jopa välistä hyväntahtoinenkin Sattuma pelaa ihmisten elämässä suurta osaa. Tällä kertaa se, Sattuma, kuuli Pirkon päätöksen olla suostumatta avioliittoon Ernesti Juntukaisen kanssa. Ja nyt hyväntuulinen Sattuma alkoi järjestellä arpanappuloitaan pelatakseen tuon nuoren tytön onneksi.

Tivoliteatterin näyttelijä, johon Hölö-Kaisa ja Ernesti Juntukainen tutustuivat Hurulan pihalla, oli nimeltään Vili Veiviläinen.

Oikein lystikäs hulivili miehekseen.

Ei hän ollutkaan mikään kelmi eikä ilkiö, vaikka juoru-Kaisa hänen päälleen lateli syytä ja kannetta kuin jotakin roinaa. Maksoihan hän kahvinsakin, mutta Kaisa ei näyttänyt niitä lantteja Karoliinalle, vaan väitti näyttelijän jättäneen juonnoksensa maksamatta.

Ernesti Juntukainen ja Vili Veiviläinen sattuiivat eräänä viikonpäivänä vastakkain kylätiellä. Niinkuin muistamme, jäi Ernesti luuloon, että tämä vilhakka miekkonen oli Tiensyrjän uusi kanttori.

Eernestillä oli yhtä ja toista kyseltävää suurmaailman mieheltä. Niinpä hän pyysi Vili Veiviläistä mukaansa Lotta-kahvilaan, jossa tilasi ja maksoi kahvit kahdelle. Se oli huomaavaisuus, jota Ernesti ei ollut kotvilleen kenellekään osoittanut, sillä hän oli tavattoman itara rikkaaksi mieheksi.

Vaikka rikkaathan ne saitoja ovatkin; sehän on vanha totuus!

Eernestin mielessä askarteli tuleva suurasemansa ja elintilansa yhteiskunnan pamppujen joukossa. Olihan hän nyt jo kunnallisvaaliehdokas, ja »mihin ehtii, jos elää saa?»

Kahvia juodessa Ernesti aloitti tiedustelunsa:

— Tuota noin... kanttorihan on opinkäynyt pääkaupungissa... siellä diplomaattipesässä?

— Diplomaattipesässä, todellakin, myönsi näyttelijä nauraen.

Eernesti päätti iskeä sumeilematta asian ytimeen:

— Tuota noin... onko kanttori nähnyt niitten diplomaattien eukkoväkiä, tarkoitan, että minkälainen muija se pitää olla niinkuin ministerillä tai muulla hallitusmiehellä?

— Tjaa, kyllä rouvan pitää olla edustuskykyinen.

— Että tuota... eikö se riitä, jos minä itse... ei, kuin tarkoitan, että herra... nähkääs, hallitusmies edustaa?

— Ei ei. Niitä on diplomaattikutsuja, ministeripäivällisiä ja -illallisia...

— Ahaa, valtiopäivällisiä, niin!

— Ja niissä pitää rouvien olla etunenässä. Ennen kaikkea hänen, samoin kuin herra miehensäkin, tulee osata hienosti tanssia.

— Tätäkö jatsiisin hutjutusta?

— Ei ei, epäsi näyttelijä. — Ne ovat kokonaan toisen lajin tansseja, diplomaattifranseeseja ynnä muita.

Eernesti syventyi hartaasti pohtimaan näitä uusia tietoja. Hän, jota useat irvistelijät kylällä olivat aikaisemmin pitäneet vähän hönähtäneenä, oli nykyisin siinä »vaarallisessa iässä», viidenkymmenen villityksessä, jolloin monet saattavat vaihtaa aatteitaan, pyrkimyksiään, ystäviään, jopa puolisoitaankin, kenellä sellainen on. Tuo ikäkausi on vähän niinkuin nuoruuden ja hulluuden aikaa.

Niinpä Earnestikin oli nyt täynnä uusia aloitteita, uusia pyrkimyksiä.

Hän oli kihlannut Hurulan kirkassilmäisen Pirkko-tyttären, tosin enemmän käytännöllisistä syistä kuin sydämensä tunteitten pakotuksesta. Hän oli aavistelut, että tulevassa asemassaan, jopa jo kunnanvaltuutettuna hän tarvitsisi jonkin verran sivistyneen vaimon. Sellaisen näppärän, joka edes pystyisi kirjoittamaan Juntukaisen sanelun mukaan. Toisin sanoen olemaan hänen sihteerinään. Ja kun tuollainen sihteeri tulisi palkattuna henkilönä kovin kalliiksi, oli Ernesti — säästäväisyysyistä — päättänyt kossia Pirkkoa. Tällainen sihteeri, joka samalla hoitaisi emännän tehtävät talossa, tulisi näin ollen halvemmaksi.

Ernesti oli siis pyytänyt Pirkkoa vaimokseen pelkän saituuden innoittamana.

Mutta nyt, kuultuaan, että rouvankin piti olla mukana »edustamassa», alkoi Ernesti huomata aiotussa avioliitossaan eräitä mutkallisia puolia. Hän uteli vielä Vili Veiviläiseltä:

— Sekö sitten riittäisi rouvan osalta, jos hän osaa tanssia letkutella . . . sitä ransöösiä nääs?

Ernesti otaksui, että sellaisen tanssin oppiminen kyllä sujuisi Pirkolta.

Mutta näyttelijä pudisti päätään:

— Ei riitä. Rouvan pitää osata puhua ranskaakin. Ja vielä muitakin kieliä.

Eernestin silmät pyöristyivät:

— Vai ranskaa! Eipä sitten tavallisesta talonpoikaistytöstä mahtane olla koko hommaan? Hallitusmiehen rouvaksi nääs?

— Ei ei, vakuutti näyttelijä. — Kyllä siihen lajiin pitää olla oikea maailmannainen.

Siinäpä se oli!

Vai maailmannainen?!

Eernesti raapi miettiväisenä korvallistaan. — Taisipa tehdä hätikkökaupan sen Hurulan tyttären kanssa, hän ajatteli.

Eernesti uteli vielä näyttelijä Veiviläiseltä monia muitakin alaan kuuluvia asioita. Hän sai kuulla, että hallitusmies ei voinutkaan menestyä urallaan pelkällä järjellä ja viisaudella, jota Juntukainen katsoi omaavansa yllin kyllin. Hallitusmiehen oli osattava paljon ulkonaisia menoja, käytöstapoja, joista Eernesti ei ollut perillä.

— No tuota... missä ne muut hallitusherrat sitten oppivat niitä käytöstapoja? kyseli Eernesti hie-

man harmistuneena. Hänen tulevalle uralleen oli jo ilmestynyt poikkiuita.

— Ne ottavat tunteja, selitti Vili Veiviläinen. — Nii-tä on opettajia, jotka hoitavat koko ruljanssin. He neu-vovat diplomaattifranseesin, he opettavat, mimmoi-set kumarrukset ja liikunnot on tehtävä missäkin ti-laisuudessa. . .

Näyttelijä selitti laajaan ja Ernesti kuunteli silloin tällöin päättään pudistaen. Hän totesi ikäväkseen, et-tei ollutkaan vielä täydellinen, kuten oli luullut.

Ernesti tiedusteli, oliko lähikaupungissa sellaista kykenevää »tuntien» antajaa.

— Ei tarvitse mennä merta edemmäs kalaan, sa-noi Veiviläinen lohduttavasti. — Täällä Tiensyrjässä vierailee par’aikaa juuri sellainen opettajatar. Oikea maailmannainen, muuten. Mitähän, jos isäntä. . .

Josefiina Pakarinen oli ollut kiertuenäyttämön primadonnana liiankin kauan. Se merkitsee, että hän oli jo vanhettunut.

Näyttelijättären elämäнкаari oli ollut noita taval-lisia: Ensin suurin toivein pikkunäyttämölle, siitä vie-lä suuremmin toivein vähän suurempaan teatteriin. Siellä pettymykset, koska toiveet eivät alkaneet toteu-

tua. Ei tullut ylintä mainetta, ei suuria rooleja, ei yleisön ja arvostelijain suitsutusta. Alaspäin vain lähti tie kulkemaan. Ero suuresta teatterista, muutto pienempään, ero siitäkin, kunnes joutui kokonaan »kulkeelle». Tivolin teatterissa oli jonkin aikaa vielä menetellyt, jopa primadonnanakin.

Mutta nyt oli tullut kiistaa tirehtöörin kanssa. Ja tämä oli pestannut teatteriinsa uuden primadonnan, nuoremman, tuoreen pikkutähdettären. Ja niin Josefiina Pakarinen sai lähteä.

Josefiina asusti vielä Tiensyrjän matkustajakodissa, kun Ernesti ja Vili Veiviläinen keskustelivat hallitusmiesten velvollisuuksista ja kyvyistä.

Vili Veiviläinen johdatti Ernestin Josefiinan puheille. Hän tahtoi hommata radaltaan suistuneelle työtoverittarelleen »jopia», engagementia, kuten näyttelijäin kesken sanottiin. Sitä paitsi oli Vilin ja Josefiinan välillä ollut jonkinlainen suhdekin, joka kumminkin oli likvidoitu aikaisemmin.

Ennen kuin Josefiina ja Ernesti esitettiin toisilleen, kävi Vili Veiviläinen valmistelemassa ensinmittua. Hän selitti tälle primadonnalle, että kysymys oli suuruudenhullusta äijästä, joka uskoi olevansa

kutsuttu suureksi valtiomieheksi. Josefiina siis tietäisi, mistä langasta oli nykäistävä.

Tuo työtön, ulospotkittu primadonna siis saattoi määrätä hyvän maksun »tunneistaan», koska oppilas oli upporikas.

Josefiina osasikin »ottaa» Ernestin kuin voileivän lautaselta.

Kun Ernesti oli esittänyt nimensä näyttelijättärelle, puhkesi tämä haltioituneena ihastelemaan:

— Ernesti Juntukainen! — Oo, sehän on kuuluisa nimi. . . minähän olen lukenut teistä sanomalehdistäkin!

— Öhöm, rykäisi Ernesti ylen mielissään. Ja siepattuaan povitaskustaan Tiensyrjän Kunnallislehden, jota hän nykyisin kantoi mukanaan, hän ojensi lehden Josefiinalle sanoen:

— Onhan ne kirjoittelleet. . . Juntukaisesta sanomalehdissäkin. . . Opettaja on hyvä ja katsoo tuosta!

Vili Veiviläinen ei ollut esitellyt Josefiinaa näyttelijättärenä, vaan jonkinlaisena opettajana.

Uutisen luettuaan puhkesi näyttelijätär lausumaan:

— Oo, miten suurenmoinen tuttavuus. . . tämä on minulle kunniaksi. . . Ernesti Juntukainen mi-

nun oppilaanani. . . Poliittinen voimatekijä. . . merk-
kimies. . .

— Oikea pylväs, semmoinen napa ja patsas, yltyi Vili Veiviläinen lietsomaan. Hän oli pannut merkille, ettei Ernesti kovinkaan tarkasti erottanut tosipuhetta leikistä. Kas, kun ihminen kääntyy tuijottamaan omaan itseensä, muuttuu hän ikäänkuin sokeaksi.

Vili Veiviläinen iski silmää Josefiinalle ja kysyi Ernestiltä:

— Isäntä kai piankin lähtee valtiopäiville?

— Hm. . . mahdollisesti. . . aikanaan, aikanaan. —
Mutta apropos, minkä koulun opettaja tää neiti. . .
röökkinä olikaan. . . tuota noin. . . ?

— Koreograafisen instituutin, Helsingissä.

Josefiina puhui totta. Hän oli ollut pääkaupungissa edellisenä talvena tanssikurssien opettajana.

Mutta Ernestin korvaa miellytti noin komea, hieno sana: Koreograafinen instituutti. Mikähän laitos se oikeastaan olikaan? Sitä ei Ernesti tiennyt, mutta kehtasiko sitä kysyä! Ei ainakaan hän, Tiensyrjän pääviisas.

— Ahaa, niin, mukaili Ernesti tietoisana näköisenä ja ryhtyi nuuskaamaan. Tuo nuuskaaminen oli mai-

nio apukeino täpäriissä tilanteissa. Sen suojaan saattoi kätkeä tietämättömyytensä, hämilläänolonsa, pelästyksensäkin ja vaikka minkä.

— Sivistys... sivistyslaitos nääs se... ounasteli Earnesti varovaisesti.

— Aivan korkeinta luokkaa, ehätti Josefiina. — Siellä annetaan opetusta ja liikuntakasvatusta maan parhaimmistolle, ministereillekin ja heidän rouvilleen.

Vili Veiviläinen, mielevä vekkuli, ryhtyi esittelemään Josefiinan kykyjä kuin impressaario ainakin:

— Tämä opettajatar tietää justiinsa, miten arvohenkilöitten on missäkin tilaisuudessa esiinnyttävä. Hän voi opettaa isäntä Juntukaiselle kaiken, mitä hallitusmiehelle kuuluu.

— Niin, minulla on yleismaailmallinen praktiikka, voin opettaa parhaiden ulkolaisten metodien mukaan, kehaisi Josefiina itsekin.

Mutta Vili Veiviläinen ylti vekkuloimaan:

— Hän on antanut tunteja ulkolaisillekin suurmiehille: Dshingiskaanille, Suur-Mogulille... Osman pashalle ja monille kansanedustajille. Viime vuonna hänellä oli oppilaana Kilikian kalifi Abrakadabra, jolta

hän sai palkinnoksi hengenpelastusmitalin . . . ei kuin mainekirjan . . .

Josefiina heitti pilailevaan ammattitoveriinsa varoittavan silmäyksen. Ernesti Juntukainen saattoi huomata, että hänestä tehtiin pilaa. Eikä Josefiina sellaista tahtonut tehdäkään, hänellehän oli tärkeätä päästä antamaan tuntejaan tuolle maksukykyiselle suurmieskandidaatille.

Mutta kun Ernesti ei suuressa itserakkaudessaan huomannut Vili Veiviläisen lipettelevän rotevasti liikoja, jatkoi tämä lateluaan:

— Ja sitten hänellä on ollut oppilaana Malarian suurvisiiri . . . ei, vaan suurmurjaani Rapparipatanullah . . . ja häneltä tämä opettajatar sai lahjaksi ruusu-ristin ja postisäästöpankkikirjan . . .

Rahanahneena miehenä tarttui Ernestin korvaan sana: postisäästöpankkikirja. Hän innostui:

— Ahaa, että oikein rahoja nääs . . . ! No, antoiko tuo herra Rappari paljonkin?

Impressaario ehätti vastaamaan Josefiinan puolesta:

— Tietysti aika sievän summan. Eiväthän ne pikurahoja liikuttele . . . sellaiset suurmurjaanit.

Eernesti katsoi jo kiinnostuneena tuota vanhaa primadonnaa.

— Neiti röökinä, tuota, vissiinkin opettaa sitäkin ranskankieltä. . . jota ne diplomaatit nääs. . . ?

— Aivan solkenaan, kiirehti Vili Veiviläinen selittämään. Hän tiesi, että näyttelijäin tapaan Josefiina osasi ainakin joitakin sanoja ranskaa, kuten muitakin kieliä.

Eernesti pisti ihastuneena uutta nuuskaa sieraimiinsa ja antoi tunnustuksen:

— No tuota. . . neiti röökinä on sitten oikea maailmannainen!

— Juu-u. Aivan kansainvälinen nainen, julisti Vili Veiviläinen ja iski vekkulimaisesti silmää Josefiinalle.

Mutta Josefiina sanoi Earnestille keimailevasti liehakoiden:

— Teillä on peloittavan tarkka arvostelukyky, isäntä Juntukainen! Kuulkaa, te olette suuri filosofi!

Itserakkaaseen ja pöyhkeään Earnestiin tehosivat nämä silittelyt. Olipa tuo etevä nainen, totta vieköön! Kun nyt hänetkin, Earnestin, näki heti lävitse, aivan lävitse.

Earnestin ja Josefiinan välillä syntyivätkin kau-

pat. He sopivat tuntipalkasta, jota vastaan tuo kokenut »maailmannainen» ryhtyisi opettamaan tulevaa suurpomomiestä asemaansa kelpoisaksi.

— Diplomaatin täytyy ennen kaikkea osata joustavasti liikehtiä, korosti Josefiina. Ja hän näytti plastillisia kumarruksia ja keikistelyjä.

— Mutta tuohan on luikertelemista, huomautti Ernesti nähdessään noita outoja metkuja.

— Jaa jaa, sellainen kuuluu politiikkaan, selitti Vili Veiviläinen. — Ja tärkeintä kaikesta on diplomaattifranseesi.

— Se on kaiken edustuksen a ja o, vahvisti Josefinakin. Hän ryhtyi antamaan Ernestille oikein kädestäpitäen näytettä tuosta tärkeästä tanssista.

Huiskista vain!

Vanha primadonna, joka vieläkin pystyi kotitarpeiksi heittelemään vartaloon, pyöritteli Ernestiä niin, että tämä oli kuin karusellissa.

— Näin se käy, näin se käy, sanoi Josefiina pyörittellessään. — Tällä tavoin poliittisella areenalla mennään. . . Teillähän on harvinaiset taipumukset, isäntä Juntukainen! Näin sitä mennään, näin. . . Minun koulussani teistä, isäntä Juntukainen, piankin tulisi oikea

valtiollinen nuorallatanssija.

Mukava ihminen tuo »opettajatar»!
Ernesti mielistyi häneen täydellisesti.

Seuraavina päivinä oli Ernesti kovassa oppimisen touhussa.

Josefiina oli lainannut huoneeseensa gramofonin, jonka levy pantiin soimaan tanssiopetuksen säestykseksi ja tahdinantajaksi.

Kun kyläläisten korville tuli tämä Ernestin uusi villitys, pyörittelivät monet päätään ja sanoivat:

— Kun ihminen tulee hulluksi, niin se tuntuu ensiksi päässä.

Ernestin vastustajat pitivät selvänä, että äijä oli lopullisesti tullut houruksi. Mutta hänen yksinkertaiset ihailijansa uskoivat, että kaikessa, mitä Ernesti teki, oli jokin syvällisempi viisaus takana.

Hurulan Karoliina-emäntä oli yksi näistä vilpittömistä uskovaisista.

Kun Ernesti oli parina päivänä ottanut »tunteja», rupesi hän yhä enemmän katumaan kihlaustaan Hurulan Pirkon kanssa.

Hyvainen aika; eihän siitä kokemattomasta tyttöheilakasta ollut näihin remmeihin!

Mutta tämä maailmannainen, siinä olisi valmis, aivan valmis edustuskykyinen ihminen. Vieläpä kahdenkin edestä valmis, koska osasi opettaa häntäkin, itseään Ernesti Juntukaista. Olihan hän sentään tottunut pitämään itseään noissa sivistysasioissa ei ainoastaan tiensyrjäläisten, vaan muittenkin yläpuolella.

Josefiina näytti Ernestin mielestä muutenkin »rakassorttiselta». Arvaapa sen, tuollainen joustava, maailmaa nähnyt ja kokenut ihminen. Josefiina sitä paitsi osoitti suurta mieltymystä Ernestiin. Hän oli joutunut pois alaltaan, hänellä ei ollut enää mahdollisuutta saada paikkaa kiertueteatterissakaan. Häntä pidettiin loppuunkuluneena näyttämöluutana, kuten ammattitoveritkin vitsailivat. Niinpä Josefiina oli hyvin vastaanottavainen, kun Ernesti kerran heidän ollessaan kahden kesken, sanoi peukaloitaan pyöritellen:

— Tuota noin . . . neiti röökinähän on vielä neiti . . . tarkoitan — tyttöihminen?

— Neitihän minä vielä, tunnusti Josefiina keimailvasti. — Ei ole sattunut mieleistä.

Ernesti katsoi jonnekin ylös ja jatkoi noin vain mukamas ilman erityisempää tarkoitusta rupertellen:

— Vai ei ole sattunut mieleistä! . . . Hohhoijaa . . . poikapa se on mies tääkin Earnesti . . . Sellainen leskipoika.

— Vai ei ole isäntäkään tarttunut kaikenlaisiin . . . mihin tahansa?

— Eipä ole toksahtanut, ei, vastasi Earnesti, tällä hetkellä unhottaen kokonaan Pirkon, kihlattunsa.

Josefiina istui aivan Juntukaisen rinnalle ja veikisteli kehräävästi kuin kissa:

— Meitä on sitten kaksi kohtalotoveria . . . me kaksi . . . nuorta.

Ja Josefiina räpsytteli hurmaavasti ja haaveellisesti mustiksi värjättyjä silmäripsiään. Hän katsoi Earnestiin rohkaisevasti, joten ei ollut kummakaan, jos tämä tiensyrjäläinen don Juhani uskalsi ensimmäisenä tunteenilmaisueleenä koettaa kädellään primadonnan shinglattua tukkaa.

Josefiina tuuppasi Earnestiä ilakoivasti kylkeen ja leperteli:

— Mitä se isäntä Juntukainen nyt . . . kurtiseeraa!

Jotakin sanoakseen virkkoi Earnesti myhäilevästi:

— Minä vain tuota tukkaa . . . se on minusta liian lyhyt.

— Ooho! oli Josefiina kummastelevinaan suu leikkisästi supussa. Hän hoksasi kumminkin lisätä:

— Mitä lyhyempi tukka, sen pitempi järki.

— Turkasen viisas nainen, Earnesti ajatteli hyvillään. Kylläpä hän oli ollut tolvana, kun kihlasi sen Pirkon! Tässä, tässä olisi ihminen, oikein kohtalon lähettämä kylkiluu, oikea elämän apu Juntukaiselle.

Miten ollakaan, ennen pitkää nimittivät nuo kaksi toisiaan ristimänimiltä ja sinuttelivat. Earnesti kutsui primadonnaa Juusephiinaksi ja tämä taas vastapelaajaansa hienostellen Äärnstiksi.

Jos kyläläiset olisivat kuulleet »Äärnstin» ja »Juusephiinan» hienostunutta keskustelua, olisivat he kenties sanoneet, että nuopa kaksi ovat yhtä maata kuin potaatti ja peruna.

VIII.

Ystävämme Pelle Vuorio, nuori kanttori, istui Lottakahvilassa. Hän näki ikkunasta Pirkon kulkevan maantiellä kahvilan ohitse.

Sankarimme maksoi kahvinsa ja kiirehti ulos, tytön perään.

Miten miellyttävän näköinen olikaan tuo edellä kulkeva tyttö! Niin kepeästi nousi hänen jalkansa, niin sulavasti heilahti vartalo!

Virtaviivainen vartalo!

Missä ihmeessä hän oli nähnyt tuon tytön ennen?!

Pelle Vuorio oli yleensä ollut hyvin suosittu naisväen keskuudessa. Arvaapa sen; tuollainen sorja, miellyttävän näköinen nuori mies. Urheilijavartalo, sydämellinen katse, iloisesti huiskahtava tukka ja kaikin puolin melkein pä filmisankarillinen olemus.

Mutta Hurulan talon naisväki jaksoi vastustaa hänen hurmuriominaisuuksiaan. Häntä kohdeltiin sielä, Hurulassa, kuin ilmettyä roistoa. Mikähän olikaan todellisuudessa moisen käytöksen takana?

Ei, hän, Pelle Vuorio, ei jättäisi asiaa silleen. Hän kengittäisi vielä tuon kopean tytön... niin; varmasti

tuo tyttö ei tosissaan ollut kopea . . . hänestä säteili sisäinen hyvyys, vaikka hän ehkä teeskenteli tylyyttä. Mutta mistä syystä?

Kun kirkonkylän talot harvenivat ja Hurulaan mennessä sattui taloton seutu, puhkesi Pelle Vuorio laulamaan. Hänen laulunsa oli aina tehonnut, radiosakin.

Nyt hän lauloi tummasävyisellä, kauniilla äänellään:

Mitä kummaa se lienee, kun sinut näin,
on rintani rauha poissa?
Mitä outoa tenhoa lieneekään
Sinun silmäisi katsannoissa.

Laulaja oli huomaavinaan, että tyttö hiljensi askeleitaan.

Totisesti!

Pelle lauloi toisen värsyn ja kolmannen.

Tyttö ei katsonut taakseen, mutta ei näyttänyt kiirehtivänsäkään. Pelle tavoitti hänet. Hattuaan kohottaen hän kysyi:

— Kas niin, arvoisa neiti, joko minä saan edes tervehtiä teitä?

— Tervehtikää jos tahdotte, tokaisi tyttö jääkylmästi, päättään kääntämättä.

Pirkko joudutti askeleitaankin, ikäänkuin mukamas vasta nyt olisi havainnut, että hänellä oli kiire.

Pelle kulki tytön rinnalla ja koetti keksiä sopivaa sanottavaa. Tytön ynseys oli kumminkin häkellyttä hänet, muuten niin varmakäytöksen miehen.

He kulkivat vähän aikaa ääneti. Sitten nuori mies aloitti:

— Kuulkaa, neiti! Sanokaapa suoraan, mikä minussa on oikein vikana!

— Itse kai vikanne tiedätte!

Pirkon ääni oli yhtä kylmäkiskoinen kuin aikaisemminkin. Mutta Pelle pakotti harmistumisensa väistymään hilpeän naurun tieltä. Naurettuaan hieman väkinäisesti hän yritti jatkaa alkuunsa tyrehtynyttä keskustelua:

— Ehei, pikkuneiti; ei kukaan tiedä eikä ymmärrä omia vikojaan. — Ilmoittakaa nyt vain, miksi olen teistä niin vastenmielinen!

Pirkko käveli jonkin matkaa hämillään, osaamatta vastata.

Nuori mies jatkoi uteliaana:

— Niin, minulla on oikeus tietää, mistä syystä kotitalossanne minua kohdellaan suorastaan hävyttömästi!

— Ehkä teitä kohdellaan ansionne mukaan! töksäytti Pirkko. Hänellä ei ollut tapana olla kenellekään koppava, mutta tuo mieshän oli — hänen kuulemansa mukaan — naisten narraaja, sydämetön petkuttaja ja vaikka mikä hylkiö. Nytkin näytteli viatonta, vieläpä *miellyttävää* naamaa, se täytyi Pirkon salaisesti itselleen myöntää, — vaikka mielessä tuolla huijarilla saattoi olla nytkin mitä tahansa konnankoukku.

Mutta Pelle tiedusteli edelleen, puolittain jo suuttuneenakin:

— Mutta millä ihmeen tavalla minä olen ansainnut näin ynseätä kohtelua esimerkiksi teiltä?

Pirkko oli hämillään. Hänen ei sopinut sentään paiskata nuorelle miehelle syytöksiään vasten kasvoja. Eikä hän omasta kokemuksestaan eikä näkemyksestään voinutkaan sanoa tästä hyvää eikä pahaa. Jonkinlaiseksi selitykseksi hän kumminkin änkytti:

— Niin no... kun te olette... tuollainen...

— Ja millainen — sitten?

— Hulivili... vekkuli...

— Voi hyvänen aika! Pitäisikö minun olla sellainen vanhanaikainen ja hapantunut lukkari, jollaisia nähtiin vanhoissa kansankomedioissa? Sellaisia, jotka ovat aina yrmeän ja mahtipontisen näköisiä ja jotka saarnaavat ja paatostavat. . . niin, eihän sellaisia nykyään enää olekaan. Minullakin on luonnostaan riemukkaasti hyppivä mieli ja keikkuva maailmankatsomus. Vaikk’ei sellainen kuuluisikaan ammattini.

— Siihen kai se oikein kuuluukin, väitti Pirkko, joka tiesi, millaisia keikkumisia sirkustelijat esittivät.

— Noh, ei sentään, epäsi nuori kanttori. — Ammatissani minä olen vakava kuin kirkkoruhtinas.

— Niinkö? kysyi Pirkko nauraen. Hän ei jaksanut pysyä pitkää aikaa töykeänä, sillä se oli vastoin hänen luonnonlaatuaan.

— Totta kai. Jospa näkisitte — tai piakkoin tulettekin näkemään, miten minä esiinnyn seurakuntani edessä. Ensin rykäisen arvokkaasti: öhöm! . . . ja sitten otan äärettömän vakavan ja juhlallisen ilmeen, öhöm! . . .

Pirkko unhotti nyt kokonaan, että hänen olisi pitänyt esiintyä ylpeänä moisen hummerin tunkeutuessa

hänen seuraansa. Nuoren miehen tehdessä vilkkaita eleitään pääsi häneltä väkisinkin naurunpurskahdus. Pirkkohan oli herkkä, leikintajuinen tyttö. Hänen luonteessaan oli hilpeän isän perintöä. Niinhän usein sattuu, että tytöt tulevat isäänsä ja pojat äitiinsä; sillä tavoin luonto vuorottelee.

— Kyllä te osaatte . . . lasketella! lausui Pirkko tunnustavasti, pyyhkien naurun aiheuttamaa vesihernettä silmäkulmastaan. Hänhän luuli nuoren miehen kertovan sirkusesiintymisestään.

Nuori kirkonmies katsoi oudostellen tyttöön. Miksi tämä nauroi? Hänhän oli kuvaillut vain ammatiesiintymistään sellaisena kuin se oli: vakavana ja juhlallisena. Ei siinä ollut mitään »vitsiä» eikä naurunaihetta. Vai oliko todellakin asia kuten sanotaan, että äärimmäinen juhlallisuus lähentelee naurettavuutta?

Pelle koetti selittää hieman hämmentyneenä:

— Mutta neiti hyvä, juuri niin minä esiinnyn seurakuntani edessä. Minä kiipeän sinne korkealle parvelle ja sieltä katselen alas ihmisiin. Ne näyttävät niin maan matosilta sieltä korkeudesta katsottuna. Ja sieltä koko seurakunnan yläpuolelta minä päästän täy-

dellä äänellä. . .

— Voi hirveätä! huudahti Pirkko kesken kaiken.

— Mi-mikä ja mitä hirveätä siinä on? kysyi Pelle Vuorio pöllämystyneenä. Tytön nauru sattui äsken sopimattomassa paikassa ja nyt sattui tuollainen häitäileminen ja hirvitteleminen samoin.

— Se keikkuminen, selitti tyttö. — Eikö sieltä satu putoamaan?

— Ei, en minä ainakaan ole vielä pudonnut.

— Kyllä kai yleisö nauraa teille katketakseen?

Nyt nuori kanttori hölmistyi entistä enemmän. Oliko tuo tyttö mielenvikainen? Sääli sentään, noin viehättävä tyttö! Ehkäpä hän oli äitiinsä? — Ettäkö kirkossa naurettaisiin — lukkarille?! Johan tämä oli tolkutonta!

— Ei, ei suinkaan minulle kukaan naura, selitti Pelle. — Hyvänen aika, totisessa paikassa. Naisväki hän useinkin itkee.

— Ai ai, se on *niin* vaarallista! päivitteli Pirkko, joka käsitti, että nuoren miehen keikkumiset olivat niin jännittäviä, että sen vuoksi yleisökin pelkäsi hänen puolestaan. Ja Pirkko lausui melkein huokaisten:

— Voi kauheata, miten hassu ammatti!

Ahaa, ajatteli nuori mies. — Tyttö saattoi olla uskon, maailmanlapsi, jonka mielestä kaikki kirkkoon kuuluva oli naurettavaa. Mutta hänen oli hieman valistettava tuota tyttöä. Siksi pä kanttorimme ryhtyi yritykseen:

— En ymmärrä, miksi pidätte ammattiani niin hassuna. Itse olen siihen kovastikin mieltynyt ja — leipänsä siitäkin saa.

— Niin niin, kaikella tavalla sitä ihmisparat saavat leipänsä ansaita! Ja keinotella! surkutteli Pirkko.

— Keinotella?!

— Niin. Ettekö mitenkään voisi keksiä itsellenne muuta leipävirkaa?

Pelle Vuorio kulki tytön rinnalla täysin tyrmistyneenä. Eikö tuo tyttönen pitänyt kirkon esilaulajan virkaa edes kunniallisena toimenä?! Ehkäpä rikkaan talon tytär pitää kanttorin virkaa yksistään vähätuloisena, ajatteli Pelle.

Ja sen vuoksi hän katsoi tarpeelliseksi esitellä sivutoimiaan:

— Niin no... onhan minulla muitakin hommia ja sivutoimia. Sävellänkin hieman ja sovituksia olen tehnyt kuoroille ja solisteille. Sitä paitsi minulla on

erään henkivakuutusyhtiön edustuskin. Aion kerätä pitäjällä uusia henkivakuutuksia.

Tyttö nauroi hilpeästi ja epäili:

— Kukahan luottaa henkensä teidänkin papereihinne!

— Ooho! Viime kesänä olin viransijaisena eräässä Etelä-Suomen seurakunnassa ja siellä minä toimitin vakuutukseen puolet pitäjän isännistä ja emännistä. Ja kaiken päälle vielä itse kirkkoherrankin.

Tyttö pyöritti epäuskoisena päätään. Hän arveli itseksseen, että onpa veikeä mies . . . osaa se jutustella ja punoa tuota valheenlettiä.

Pelleä alkoi jo suututtaa nähdessään tytön pitävän häntä valehtelijana. Hän vakuutti:

— Uskokaa pois, että tässä pitäjässä teen saman tempun!

— Tuskin täällä kannattaa yrittää . . . niitä tempuja!

Kanttori löi käsiään vastakkain päättävästi:

— Suokaa anteeksi! Minä aloitan teidän isästänne. Onko hän nyt kotona?

Nuoret olivat joutuneet mäennyppylälle, aivan lähelle Hurulaa. Pirkko vilkaisi siitä kotipihaansa, jon-

ne nyppylältä näki hyvin. Hän kai huomasi Aaproisänsä pihalla, koska sanoi:

— Näkyy olevan. Mutta tuskin se hyödyttää. . .

Pelle kaiveli povitaskuaan löytämättä, mitä etsi. Siksi hän sanoi:

— Käyn hakemassa matkalaukustani henkivakuutuspaperit ja tulen vakuuttamaan teidän isänne, ehkäpä yhteen kyytiin äitinnekin. Saatte vielä nähdä, etten sentään ole aivan kykenemätön. . .

— Yrittäkää, jos tahdotte!

Tyttö alkoi lähteä Hurulaa kohti, ilmeisesti haluten mennä kotipihaan ilman nuoren miehen seuraa.

Mutta nuori mies lähestyi häntä nopeasti. Hän otti rinnastaan sinikaunokin ja ojensi sen tytölle sanoen:

— Mutta, neiti Kylmäkiskoinen, ettekö jo voisi olla hieman kohteliaampi minulle? Edes vieraskoreuden vuoksi. Kas tässä teille pieni kukkanen muistutamaan minusta. Nyt näkemiin. Tulen vielä tänä päivänä puhumaan isänne kanssa henkivakuutuksesta.

Nuori mies pisti tytön käteen kukkasen. Tämä otti sen hölmistyneenä, ikäänkuin ajattelematta, oliko hänen sopivaakaan vastaanottaa kukkaa moiselta tarjoajalta.

Pelle nosti hattuaan ja lähti.

Pirkko seiso i hetken pidellen kukkaa kädessään. Äkkiä hän havahtui, heitti kukan maahan. Ja sitten hän alkoi kävellä kotiin päin.

Mutta vilkaistessaan taakseen hän näki nuoren miehen menevän jo kaukana taakseen katsomatta. Tyttö ajatteli, että oli turhaa heittää kaunista kukkaa maantielle. Hän palasi takaisin, otti kukan maasta ja lähti edelleen. Niin monivivahteinen on nuoruus.

Kuka tuolla kävellä hynttäsi touhukkaasti? Hölö-Kaisahan se oli!

Pirkko ja Kaisa joutuivat vastakkain Hurulan portin kohdalla. Kaisalla oli kukkuroillaan tietopussinsa, jota alkoi keventää:

— Kah, Pirkko neitihän se on! Minä kävin tuolla Runtusen mökillä, kun emäntä siellä oli lapsisaunoissaan. . . Onko se Pirkko neiti jo käynyt katsomassa Tirolin esityksiä?

— En ole vielä.

— Vai niin. . . Ja isäntä-Hurulainen oli kuulemma jo kerinnyt. . . noh, eipä ne nuoret aina kerkiä vanhojen rinnalla. . . ei edes tuossa vanhenemisen hommassa. . . Kävinhän minäkin sitä ilomyllyä katsomas-

sa, kun sain vapaapiletin Nikkalan Tiltulta, joka on tuttu sen Tivolin hevosmiehen kanssa. . . Ja voi minun päiviäni, kun siellä oli monta metkua nähtävänä, että varjelkoon. . . !

Kaisa keskeytti tarinansa niistääkseen nenäänsä ja sitten taas jatkoi:

— Ja se ilvehtijä, se pelle, se vasta oli nähtävyys! Se kun teki hyppyjä ja konsteja, ettei niitä tahtonut todeksi uskoa. . . se heitti häränpyllyä siinä sahajauho-permannolla ihan yhtenä kiekkona. . . Ja sitten se lasketteli niin rasvaisia kokkapuheita, että herra paratkoon, kuinka kehtaakin! Ja ne ihmiset vain nauroivat silmät vesissä sitä pelleä. . . voi hyvä ihme! Ja sitten komeljantti ketkisteli selkäänsä ja irvisteli jalkojensa välistä. . . Kyll' oli iljetyinen!

Pirkkoa ei Kaisan kuvaus ollenkaan naurattanut. Hän kuunteli sitä melkein tuskastuneesti. Vai niin. . . vai sellainen oli tuo nuori mies, joka antoi hänelle kukkasenkin. Iljetyinen!

Pirkko heitti äsken saamansa kukan uudelleen maahan.

Aapro-isäntä oli piippuaan sytytellen seisonut portilla ja siitä kuunnellut Kaisan leuhkimista. Hän sai

piippunsa syttymään ja läheni kuullakseen paremmin.

Pirkkokin halusi lisätietoja Kaisalta.

— Eikö se pelle ollut nuori ja kaunis mies? hän kysyi, ei tosin kovinkaan kiinnostuneella äänellä, vaan jotakin sanoakseen, mukamas.

— Kaunisko? Kuka sen kauneutta siellä näkee, kun sillä on semmoinen hirveä naamari kasvoilla. Eihän sen oikeata naamaa ja jumalankuvaa kukaan nähnyt.

Aaprokin vahvasti Kaisan selityksen:

— Ka, naamarithan niillä on. . . semmoisilla ilveh-tijöillä.

— Niin oli tälläkin, jatkoi Kaisa. — Ja tiedättekö, että sillä irvuilijalla on vaimokin!!! Kuka tuon kutjun vaimoksi on kehdannut ruveta, täytyy ihmetellä! Mokoman riemunräähkän. . .

Pirkko oli ollut alamielisenä omissa mietteissään. Nyt hän havahtui ja kysyi:

— Mitä? Onko sillä pelleellä vaimokin?

— Kuuluu olevan. Vai lieneekö vaimoke? Mutta Nikkalan Tiltu, joka on tuttu sen hevosmiehen kanssa, kertoi ja sanoi, että se pelehtijä on vielä hirveän mustankipeä siitä rouvakkeestaan.

Pirkko keikautti niskojaan aivan kuin ei välittäisi sen enempää koko asiasta. Hän lähti kiivaasti kotiportista pihaan. Nyt hän oli kuullut tarpeekseen nuoresta miehestä, joka oli häntäkin puhutellut ja maanitellut. Hän päätti lujasti olla ajattelematta mokomaa miestä.

Aapro-isäntä aikoi myöskin lähteä pihaan, mutta Kaisa ei häntä päästänyt, vaan läheni kuiskimaan hänen korvaansa:

— Tietääkö isäntä Hurulainen, että se Tivolin irvistelijän rouvake on justiinsa sama nainen, jota isäntä lauantai-iltana saatteli majataloon?

— Hssts, hisautti Aapro vilkaisten hätäisesti ympärilleen. — Että kuka ja mikä . . . ?

— Se rimatonna. Ja tiedätkö, että se ilvehtijä on äärettömän mustasukkainen siitä maatuskastaan? Niin kertoi Nikkalan Tiltu, että se on ollut linnassakin siitä, että se oli ampunut ja murhannut yhtä miestä, joka oli vaan vähän jutellut sen eukon kanssa . . . Ja se mies oli sitten maannut puoli vuotta sairaalassa ja se pelle istunut kaksi vuotta linnassa . . .

— Miks'ei ne panneet sitä elinkautiseen . . . mokomaa hirviötä?

Aapro oli jo aikalailla säikähtynyt. Hän oli herkkä luonne, joka pian kuvitteli monia kauheita seurauksia lauantai-iltaisesta kohteliaisuudesta.

— Ei ne pane elinkautiseen, kun se murhattu oli jäänyt henkiin, tiesi Kaisa selittää. — Mutta minä vaan isännälle kerron sitä varten, että isäntä tietäisi olla varovainen ja väistää sitä pelleä. . . ettei se pääse ampumaan revollilla tuohon. . .

Ja Kaisa mallasi kuulan sattumista tökkäämällä kahdella etusormellaan Aaproa rintaan.

Aapro hätkähti ja peräytyi vaistomaisesti. Hyh, hirveätä todellakin! Joko juttuun piti sekaantuman mustankipeän miehenkin?! Hän oli ollut vain avulias ja saattanut muutaman askeleen tietä kysyvää naisihmistä. Mitään muuta ei ollut tapahtunut. Pitikö tästä nyt nousta hirveä rosessi?

Kaisa totesi mielihyväisenä, että hänen kuvauksensa oli vaikuttanut. Vahventaakseen sitä hän tökkäsi uudelleen Aaproa rintaan ja peloitteli:

— Niin, minä vain sitä varten, etteivät ne ilkiöt tuosta laske läpi. . . noin. . . suoraan sydämeen. . . siitähän isäntä Hurulainen ei enää nousisi. . .

Aapron muutenkin vilkas ja asioita suurenteleva

mielikuvitus oli täydessä toimessa. Se kehitti Aapron sisäisten silmien eteen järkyttävän mustasukkaisuusdraaman pistoolinlaukauksineen ja hautaussaattoineen.

— Ei suinkaan Kaisa ole juorunnut... sille pelletle? hätäili Aapro.

— Minäkö juorunnut? Eihän nyt Hurulan isäntä luulottele joutavia. Enhän minä koskaan, en missään nimessä. Ja vielä isäntä Hurulaisesta, joka on niin antelias ja aulis... paljon auliimpi kuin tuo Rinkosen ärmätti, joka sentään on pistänyt kymppisen omasta paljostaan...

Aapro kaiveli jo housuntaskujaan. Kaisa kiirehti jatkamaan, ettei vain uhrin mielentila ennättäisi jäähtyä:

— Niin, minä vain varoittaakseni isäntä Hurulaisista... niin hyvä mies jos poksautettaisiin tuosta läpi, niin johan nyt... Ja kun niin vauras talokin jäisi... ja leski...

Aapro ojensi eukkoselle pronssikympin ja vannotti:

— Tuoss' on lantti... Mutta Kaisa pitää sitten suunsa kiinni!

Kaisa teki torjuvan liikkeen kädellään ja vakuutti:

— Että minä rahasta . . . ?! Älkää nyt, isäntä Hurulainen . . . enhän minä ota penniäkään, vaikka väkisin tuppaisitte . . . niin hyvältä mieheltä . . .

Aapro tyrkkäsi lantin Kaisan kouraan, joka oli kyläkin jo ojennettu sitä vastaanottamaan. Etsien alushameensa taskua rahan säilöksi hupatti Kaisa:

— Sopiihan minun nyt olla ääneti muutenkin . . . mutta etteivät nyt vaan pitäjän ronklaajat satu kertomaan sille pellelle . . . kun se peto on niin mustasukkainen, että . . . Hyvästi vaan, isäntä Hurulainen. Hyvästin!

Kaisa lähti tietopusseineen omille teilleen.

Tivolista kuului Hurulaan asti kovaäänisen laulu

Anna arpisten haavojen olla,
niitä auki et repiä saa . . .

— — —

IX.

Ilveellinen Sattuma kujeilee toisinaan metkasti meidän ihmislasten kanssa. Sen leikkisä käsi pyrkii sekoittelemaan tämän maallisen nukkteteatterin lankoja, ja me, Sattuman sätkyukot, joudumme välistä odottamattoman hulluihin tilanteisiin.

Sellainen Sattuma liikuskeli näihin aikoihin Hurulan tanhuvilla. Se oli tuon Tivolin mukana saapunut paikkakunnalle ja saanut aikaan hyvänmoisia erehdyksiä.

Eikä se vielä aikonutkaan lopettaa hassutteluaan, tuo monikurillinen Sattuma.

Kanttori Pelle Vuorio oli hakenut henkivakuutusyhtiön asiamiespaperit matkalaukustaan. Hän tahtoi uhallakin päästä tuttavaksi tuossa ylpeässä Hurulan talossa. Talonväen ynseys ja tyllys ikäänkuin kiihotti häntä.

Nyt sankarillamme oli henkivakuutusasia tekoosynä, jonka nojalla voi yrittää tunkeutua taloon. Sitten hän koettaisi puhua isännän »ympäri». Sittenpä hän näkisi, minne asti tätä tietä pääsisi.

Tuon kauniin tytön, Pirkon, kopeus suorastaan ärsytti nuorta miestä ja sai hänet tarttumaan lujemmin asiaan.

Kanttorimme tullessa Hurulaan oli pihamaalla työpuuhissaan vain Karoliina. Nuori mies lähestyi epäröiden. Mene ja tiedä, vaikka tuo emäntä mäjäyttäisi halolla päähän. Niin rasakkaotteiseksi hän oli aikaisemmin osoittautunut.

Mutta ajatellen, ettei arkuus mallaa riuskalle nuorelle miehelle, hän nosti reippaasti hattuaan ja lähestyi emäntää:

— Suokaa anteeksi, nyt minulla olisi asiaa itselleen isännälle!

— Tietysti aiotte petkuttaa häntäkin!

— Ei, ei, hyvä emäntä, tässä on varmasti jokin erehdys. Minulla on aivan vakavaa ja totista asiaa. Uskokaa nyt, emäntä kiltti!

Tällä kertaa ei Karoliina ollut peräti yrmeällä päällä. Hän oli menossa pirttiin, ja kun Aapro tuli portais-
sa häntä vastaan, sanoi hän tälle:

— Tuolla miehellä on kuulemma asiaa sinulle.

— Mikä mies hän on?

— Etkö tunne ystäviäsi? Sehän on tuon Tivolihoi-

jakan riekkoilija . . . pelle.

— Pelle!? pääsi Aaprolta hätääntyneesti. Kylmä väre tuntui käyvän läpi hänen ruumiinsa. Huhhuh! Vai se hirviö!? Se rimatonnan mies!

— Niin niin, kyllä kai sen tunnet . . . Veithän sille kymmenmarkkasiasi lauantai-iltana! — Nyt sillä on kuulemma jotakin hirveän vakavaa ja totista asiaa sinulle.

Aapron polvet hetkahtivat ja housut tuntuivat valahtavan entistä alemmaksi.

— Vakavaa! hän kertasi. Sepä tietty, vakavaahan sillä peijoonilla oli asiaa! Aapro oli arvaavinaan sen asian. Tietysti Kaisa, se rämppäkello, oli juorunnut ja ties kuinka levennellen siitä lauantai-iltaisesta. Eto kohtauksesta! Ja mustankipeä mies tietysti uskoo, kun juonittelija oikein sählää ja sohlaa . . . Että hän muka sitä rimatonnaa . . .

Aapro aikoi hätäpäissään paeta pirttiin, mutta Karoliina veti hänet takinliepeestä takaisin.

— No no, minne nyt ötkyilet? kivahti tuo tuittuisa emäntä. — Selvitä asiasi äläkä ujostele!

Ja Karoliina tuuppasi Aapron menemään portaita alas kääntyen itse pirttiin, jonne katosi tapahtuma-

paikalta.

Karoliina ei tietysti aavistanutkaan, että Aapro oli peloissaan tai että tilanteessa olisi ollut mitään todella »vakavaa». Hän vain otaksui vieraan aikovan kau-pitella Aaproille jotakin, mitä, se oli Karoliinasta samantekevää, sillä ilman hänen suostumustaan ei Aapro kumminkaan pystyisi mitään ostamaan.

Aapro huomasi vieraan miehen lähestyvän. Hän oli vähällä lähteä juoksemaan portaita ylös paetakseen pirttiin, mutta huomasi vieraan vetävän taskustaan jonkin mustan, kiiltävän esineen.

— Revolveri! ajatteli Aapro hätäisenä. — Se ampuu perään, jos lähden tästä mihinkään. . . Hemmetin juoruakka! Sitähän se ennusteli, kun rintaan tökitti ja sanoi, että tuohon jos pamauttaa, niin. . .

Naukkupaholainen, jota Aapro oli ahkerasti palvel-
vellut, oli myöskin suuresti syynä Aapron pelästymi-
seen ja kuvitteluihin. Se herkistää hermot ja saa ne
hyppelehtimään, niin että mies säikkyi kuin arka he-
vonen.

Jos Aaprolla olisi ollut silmälasit nokallaan, olisi hän huomannut, että musta, kiiltävä esine vieraan
kädessä olikin täytekyynä. Mutta nyt Aapro ei nähnyt

niin tarkalleen, vaan uskoi, että se oli ampuma-ase.

— Minulla olisi isännälle vähän asiaa. Mutta ensin minun täytyy esittää itseni: minä olen. . .

— Ky-kyllä minä tunnen ja tiedän, huohotti Aapro koettaen saada ääneensä mielistelevän sävyn. Jos tuon pedon saisi lepytellyksi, ettei se rupeaisi pöppöilemään. . .

— Jahah, sepä onkin hyvä, ihastui vieras ja tuli lähemmäksi haastateltavaansa. — Voimmekin siis käydä suoraan asiaan. . .

— Nyt tuli »viimeinen päivä *elokuuta!*» ajatteli Aapro pitäen silmällä vieraan oikeata kättä, jossa musta, kiiltävä esine heilui uhkaavasti. Hän koetti änkyttää liikuttavasti:

— Mutta hyvä herra Pelle. . . herra Pelle. . .

Aapro ei pelästyksissään saanut sen enempää sanotuksi, vaan nieleksi loput takaisin. Mutta Pelle Vuorio katsoi häneen oudostellen.

— Merkillistä talonväkeä kerta kaikkiaan, ajatteli nuori kanttori. — Emäntä käy vieraan kimppuun vuoroin varsiluudan, vuoroin vesikauhan ja ämpärin kanssa. Tytär on kylmä kuin marmorikivi. Ja isäntä seisoo polvet tutisten ja hätäisenä aivan kuin luulisi

vierasta metsärosvoksi sekä ruikuttaa jotakin käsittämätöntä. Ja kumminkin he kaikki näyttivät tuntevan hänet, Pelle Vuorion, aivan ristimänimeä myöten.

— Puhukaamme nyt rauhallisesti, kehoitti kanttorimme Hurulan isäntää. — Eihän tässä mitään hätiköimistä tarvitse pitää. . .

— Sanokaa vain suoraan, että kysymys on minun hengestäni!

— Hm. . . tietysti, niin. Juuri teidän hengestänne. — Oletteko ajatellut, että teillä on sukulaisia ja omaisia, jotka jäävät jälkeenne sitten, kun teitä ei enää ole?

— Helskutin akka, ajatteli Hurulan isäntä tällä hetkellä emännästään. Mutta vieraalle hän sanoi melkein itkuisesti:

— Niin niin, minun hellästi rakastettu vaimoni ja tyttäreni. . .

— Aivan niin. Ehkäpä siis ymmärrätte, että minun ehdotukseni on teille hyödyksi omaistennekin takia.

Aapro hämmästyi tuon luullun »hirviön» sovittelevaa ääntä. — Ahaa, se tahtoo rahaa, ymmärsi hän. — Se kiristää nyt sillä vaimoasiallaan.

Mutta nuorelle miehelle Aapro sanoi vieikkaasti:

— Niin tuota. . . herra Pelle. . . te siis suostuisitte

niinkuin ottamaan rahassa . . . hyvityksen . . .

— Niin, eihän siitä niin kovin paljoa mene. Minkä arvoisena te nyt pidätte henkeänne?

— Eihän se nyt monta markkaa . . . tällainen ikäloppu äijä, esitteli Aapro vaatimattomasti. Hän ajatteli, että kenties viekkaasti pelaamalla tästä selviydytäänkin. Pahankin hullun voi mielinkielin olemalla saada hillityksi.

— Jospa puhuisimme esimerkiksi sadastatuhannesta, suositteli kanttori. Hän oli mielissään siitä, että isännän kanssa alettiin tulla toimeen, vähitellen. Ehkäpä siitä vielä emäntäkin kesyyntyisi. Ja sitten se tyttö . . .

— Vaikka miljoonasta, yltyi jo Aaprokin maanitelemaan. Hän oli myöskin huomaavinaan, että tuo mustasukkainen pahus oli kenties »narrattava». — Minulla ei aivan tällä hetkellä ole kovin paljoa, mutta . . .

— Ei siitä kerralla mene kovinkaan paljoa, selitti Pelle. — Tehän tietysti maksatte vuosittain?

— Ahaa, että vähittäismaksulla, ihastui Aapro. Hän tiesi, että joka voittaa aikaa, voittaa kaikki. Kunhan vain tällä kertaa pääsisi tuosta villitystä erilleen,

kylläpähän sitten pitäisi sen kurissa vaikka poliisin avulla.

— Juuri niin, vuosittaisilla vähittäismaksuilla, nau-rahteli Pelle myöskin ihastuneena. Asiathan lähtivät lutviutumaa paremmin kuin olisi uskaltanut odot-takaan. Ja vetäen taskustaan pienen kirjasen hän ryhtyi sitä tutkimaan sanoen Aaprolle:

— Odottakaas, kun katselen täältä niitä vuosimak-suja . . .

Siinä laskiessaan joutui nuori mies kääntämään katseensa Aaprosta.

— Nyt on toimittava, hoksasi Aapro ja alkoi kat-sella ympärilleen löytyisikö jotakin pelastusta tuon mielettömän kynsistä. Hän huomasi portaiden vie-ressä maassa suuren pärevasun. Hän hiipi, toisen ol-lessa syventyneenä laskuihinsa, sieppaamaan vasun. Äkkiä hän heitti pärevasun nuoren miehen pään yli, niin että tämän pää jäi vasun sisään.

— Ammupas nyt! huudahti Aapro ährittelevästi ja lähti juosta pinkaisemaan aittarakennuksen taakse ja sieltä niittypolkua pitkin läheiseen metsään.

Nuori kanttori häkeltyi täydellisesti moisesta koh-telusta. Olipa tämä merkillinen talo! Mielipuolia, hul-

luja olivat emännät, isännät, tyttäret!

Isäntä paiskaa sitten vieraansa päähän pärekopan, josta ei tahdo päästä edes vapautumaan!

Pärekoppa oli siksi ahdas, että sen reunat juuttuivat nuoren sankarimme hartioden kohdasta kiinni. Hän oli vankina kopan sisällä, koettaen päästä siitä irtautumaan.

Pellen siinä hyppiessä ja retuuttaessa pärekoppaa pois yltään tuli Karoliina pirtistä. Huomatessaan vieraan taaskin hyppelevän pihamaalla, tällä kertaa pärekopan kanssa pelaten, kuten hän luuli, ärähti tiuskea emäntä suuttuneesti:

— Mitä te aina tulette meidän pihaamme niine sirkustemppuinenne?! Pankaa pois se vasu ja painukaa tiehenne, mokoma hummeri!

Pelle pääsi lopultakin vasusta irti ja laskettuaan sen maahan hän kumarsi kohteliaasti emännälle ja sanoi:

— Suokaa anteeksi, kyllä minä menen! Mutta saan kai tulla piakkoin uudelleen?

— Yrittäkääpäs! uhitteli Karoliina astuen nuorta miestä kohti, niin että tämä peräytyi hieman. — Jos nyt ette jo osaa pysyä poissa tästä talosta, niin minä

annan teille sellaisen hympräyksen jotta . . .

Karoliina kohotti kädessään olevan tyhjän ämpärin ikäänkuin lyöntiaseeksi. Nuoren miehen oli taaskin otettava lipettiä, eihän siinä muu auttanut.

— Näkemiin sitten! huusi Pelle Vuorio portilta ja lähti reippaasti vihellellen maantielle.

Aapro läheni metsästä varovaisesti kotipihaansa.

Ei näkynyt sitä kostonhimoista kiristäjää; oli kai mennyt pois. Kurkistettuaan vielä navettarakennuksen nurkan takaa hän huomasi, että pärevasu oli maassa tyhjänä.

Nyt uskalsi Aapro tulla jo pihaan.

Hänen hermonsä kumminkin vapsahtelivat; eihän sitä tiennyt, vaikka se ampumahaluinen mies piileskelisi jossakin väijyksissä.

Äkkiä kuului kova paukahdus!

Aapro ei huomannut Karoliinaa, joka oli kaivolla ottamassa vettä ämpäriin. Tämä siinä tuittupäisenä pudotti kiinni raskaan kaivonkannen, niin että se paukahti kuin hyväkin pyssyn laukaus.

Aapro oli jo nousemassa pirtin portaille, kun äkillinen paukahdus löi hänet säikähdyksestä äimäksi. Hänen mielikuvituksensa selitti heti, että nyt se pa-

kana ampui...!

— Aijaijai! kiljaisi arkaluontoinen ukkelimme. Hän oli selvästi tuntevinaan, että laukaus sattui häneen, vatsaanko vai päähän, sitä hän ei tosin voinut määritellä. Hän tunsu jo voimiensa vähenevän. Hän painautui istumaan portaalle, mutta pian hänestä tuntui, että oli heittädyttävä pitkäkseen. Siinäpä olikin kuin korpisotilaan vuode valmiina — jalkojenpyyhehavujen muodostama.

Aapro oli edellisenäkin iltana langennut maistelemaan sitä ainetta, jonka valmistamisesta Roju-Mikolla oli usein asiaa käräjille. Siksipä voimmekin ymmärtää Aapron jeppe-niilonpoikamaisen esiintymisen ja lapsenomaisen uskon kuvitteluihinsa. Hänellä oli aina naukakupaholaista palveltuaan tuollainen heikommanpuoleinen olo.

Karoliina kuuli Aapron voivottelevan ja näki tämän makaavan havujen päällä portaitten edessä. Hän kiirehti ämpäreineen nopeasti Aapron luo, hänkin säikähtäneenä:

— Varjelkoon! Sinäkö se olet, Aapro? sopersi hän sekaisena.

Nähdessään äkäpussieukkosensa kerrankin hä-

keltynään heittäytyi Aapro — ylenannettu — oikein lojonaan selälleen ja voivotteli:

— Niin olin, niin olin. . . Mutta nyt minua ei ole enää olemassa. . . minä olen aivan hengetön. . .

Karoliina laski ämpärinsä portaille ja kumartui huolestuneena tarkastelemaan ukkoaan.

— Hyväinen aika! Mitä sinulle on tapahtunut?

— Minut on ammuttu. . . revollilla.

— Herra. . . ! Kuka sinua ampui?

— Se hunsvotti. . . se pelleilijä. . . se vainosi minun henkeäni paukkuraudan kanssa, aijaijai!

— No nyt se myrkyn lykkäsi mokomasta pelimyllystä ja niistä komeljanteista. . . olisihan minun pitänyt arvata. . . voi voi, ethän sinä vain kuole, Aaprami-hyvänen?

Karoliina oli tosissa pelästynyt, sillä hän ei nimitänyt miestänsä kokonaisella Aaprami-nimellä muulloin kuin kaikkein juhlallisimmissa tilaisuuksissa.

Mutta Aapro kieriskelikin maassa muka viimeisillään — niin hänestä itsestään tällä hetkellä tuntui — ja vakuutti:

— Minä olen jo kuollut. . . aivan täydellisesti ammuttu. . . ei ole enää hengenpihahdusta missään pai-

kassa. Kuule, Karoliina, hae sukkelaan lääkäri, apteekkari. . . pappi ja lukkari. . . Kuulitko, tuo vaikka kätilö ja kuppari, heti!

Karoliina oli säikähdyksestä sulanut aivan pehmeäksi. Hän avasi Aapron paidannapit ja etsi paikkaa, mihin kuula olisi sattunut. Hän käänteli ukko-kultaistaan puolin ja toisin, mutta ei edes verta ollut näkyvissä.

— On se sikamaista, että ihminen ammutaan keskellä päivää omalla pihallaan, tuskitteli Aapro kituroiden siinä vaimonsa käänneltävänä. — Ja sittenkin ne saarnaavat niissä lahkolaisissa, että 'miljoonat, jotka nyt elävät, eivät kuole koskaan'. . . Mutta minun vain pitää kuolla. . . vaikka muuten olisi vielä ikää jos kuinka paljon. . .

— Missä paikassa se ampumahaava on? kysyi Karoliina etsittyään kyllästymiseen asti kautta koko ukkelinsa, mutta turhaan.

— Missä? mukasi Aapro kuin ihmetellen, että toinen kysyy niin selvää asiaa. — Päässä vissiinkin. . . koko pääkallo on mäsänä.

Karoliina tutki uudestaan miehensä päätä.

— Ei tässä ole edes kirpunpuremaa, hän sanoi.

— Varmasti on. Jos ei päässä, niin selässä. . . tuosakin lapaluu tuntuu olevan ihan säpäleinä, aijaijai!

Karoliina suoritti vielä uuden ruumiintarkastuksen. Nyt hän jo huomasi, että kaikki oli narripeliä. Hän läväytti miestänsä kämmenellä takamuksille ja tiuskaisi:

— Ei sinua ole mihinkään ammuttu. Nous' ylös siitä. . . mokoma kuljailija!

Aapro nousi hitaasti, aina jäseniään koetellen ja tutkistellen.

— Onpas ammuttu, hän vänkäsi vielä epätoivoisesti. — Etkö kuullut hirmuista pamausta äsken?

— Nytkö ihan äsken?

— No tällä minuutilla.

Nyt Karoliina hoksasi, mitä Aapro luuli pyssyn pamaukseksi.

— Ole hupsimatta siinä. Minähän sitä äsken paukautin. . . Tuo kaivonkansi tärähti niin, jotta. . . Olet sinä yksi hötöläinen! Varmasti taas puolikuppisten jäljeltä. . . pää sekaisena. . .

Karoliina tuuppasi Aaproa harmistuneena selkään ja komensi:

— Kohenna noita housujasi siinä. . . taaskin pol-

vissa asti lökällä! . . . Mies niinkuin lammasnahkakinna . . . säikyttelee toisenkin tässä . . .

Näin juonitellen meni Karoliina pirttiin ämpäreineen ja paukahutti mennessään ovea niin, että Aaprolla oli syytä vapsahtaa toistamiseen.

Aapron istahtaessa portailla piippuaan imeksien ja hermojaan rauhoitellen käveli portista pihaan Ernesti Juntukainen.

Aapro ei huomannut Ernestin lähestymistä, ennen kuin tämä sanoi järeällä äänellään:

— Terve sinulle, Aaprami Hurulainen!

— Huih! pääsi Aaprolta. Hän säpsähti taasen, mutta huomattuaan tulijan vaarattomaksi rauhoittui jälleen.

Ernesti huomasi Aapron olevan järkytystilan jäljeltä ja kysyi pilanpäiten:

— Noh, kuinka sinun kotirauhasi onnistuu?

— Vai rauha . . . ! Ei se ota alkuakaan tässä talossa. Täällä pidetään aina semmoista jähäkkää, etteivät minun vanttuuni sitä oikein kestä.

— Ymmärrän, sanoi Ernesti iskien tietäväisesti silmää. — Sinun vaimollasi on välistä hermot kireällä.

— Vai hermot...? jamasi Aapro. — Ei veikkonen sillä ihmisellä hermoja olekaan. Minulla ne vain on ja niissä onkin eri piteleminen.

Eernesti nuuskasi hartaasti ja nuhteli:

— Jaa jaa, sinä et osaa sovelluttaa huoneentaulua perheessäsi. Avioliiton tulee olla rauhan ja rakkau-
den liitto.

Aapro pyöritti päätään ja tunnusti:

— Niinhän sen pitäisi... Mutta meillä se menee ihan Kansainliitoksi.

Mutta Eernesti jatkoi saarnaavasti:

— Sinulta, Aaprami Hurulainen, puuttuu heke-
moonia. Jos sinulla olisi sitä housuntaskussasi, niin
sinua ei komenneltaisi omassa talossasi.

— He-heke...?

— ...moonia! Vaimollasi on sitä tässä talossa,
mutta hän ei anna sitä sinulle... ei näön vuoksikaan.

— Mitä ihmettä se he-hekemooni sitten on?

Eernestin olemus tuntui ikäänkuin pöyhistelevän itsetietoisuuttaan ja viisautensa määrättömyyttä. Hän rykäisi pontevasti ja selitti:

— Hekemooni...se merkitsee pomoa...isännyyt-
tä. Jollei miehellä ole sitä, ei vaimoväki pidä häntä

kunniassa, vaan nimittää lökäpöksyksi, niinkuin sinuakin.

— Vai niin. Ja minä kun en ole tähän saakka tien-
nyt mitään koko hekemoonista, sanoi Aapro puolit-
tain omissa ajatuksissaan. Hän oli iankaiken saanut
kuulla vaimoltaan lökäpöksy-nimitystä eikä ollut tul-
lut ajatelleksikaan sen loukkaavan syvemmin hä-
nen miehistä kunniaansa.

— Se on totta, pisti Ernesti. — Hekemooni on kiel-
letty hedelmä sinulta.

Ernesti Juntukaisella oli muutakin »politiseeraa-
mista» hurulaisten kanssa.

Niinpä hän ja Aapro lähtivät pirttiin. Karoliina ot-
ti Ernestin vastaan yhtä kunnioittavasti kuin ennen-
kin, töytyyttipä nopeasti kahvipannunkin tulelle.

Kun Ernesti katsoi hetken sopivaksi, hän rykäisi
ja aloitti:

— Minulla olisi... öhöm... vähän kysyttävää teil-
tä, hyvät naapurit.

— Kysy pois vain, kyllä Karoliina vastaa, kehoitti
Aapro, jonka mielessä närästeli äskeinen »hekemoo-
ni»-juttu.

Karoliina tuuppasi Aaproa olkapäähän ja komensi:

— Oletko vähnimättä siinä!

Mutta Ernestiin päin kääntyen hän virkkoi miltei maireasti:

— Isäntä Juntukainen on hyvä ja kysyy!

Ernesti otti tavallisen pystykuva-asentonsa ja hieman kuin sopivaa sanamuotoa etsittyään pamautti:

— Sattuneet asianhaarat plus tilanteet vaativat Ernestin kysymään teiltä: Osaako Pirkko tyttärenne — ranskaa?

Tämä odottamaton kysymys hämmästytti hurulaisia.

— Ranskaa!? kertasi Aapro silmät pyöreinä.

— Niin, puhua? selvitti Ernesti lähemmin.

Karoliina vastasi epäröivästi:

— Kyllähän se tyttöraiska haastella hupeltaa välis-
tä vaikka mitä . . . mutta ei ole tullut koskaan kysytyk-
si, osaako se semmoisia . . .

Aapro imaisi piippukiverästään oikeat mietesauhut ja päättään pyöritellen arveli:

— Kyllä minä vahvasti epäilen, ettei se osaa — nii-

tä ranskoja. — Sehän on nääs vierasta kieltä? lisäksi hän kysyvästi Ernestiin kääntyen.

— Kieltäpä on... vierasta, myönsi Ernesti ikään kuin ylpeillen tuon ulkolaisen kielen puolesta. — Valtiomiehet ja diplomaatit tarvitsevat sitä... ja semmoisten rouvat myös.

Kun Ernesti piti tämän jälkeen pienen tauon, saivat hurulaiset aikaa miettiä Ernestin tarkoitusta. Vai vieraita kieliä... eihän Pirkko semmoisia. Karoliina jo ounasteli:

— Niin... etteikö tästä meidän Pirkosta sitten...?

Ernesti täräytti ilmoille toisen kysymyksensä:

— Öhöm... tuota... sanoakseni: onko Pirkko tytärenne maailmannainen?

Nyt kauhistuivat sekä Aapro että Karoliina.

— Eihän vain isäntä Juntukainen luule meidän Pirkosta *sellaista*! Lapsihan se nyt vielä... , epäsi Karoliina. Ja Aapro kädellään vasertaen todisti:

— Minä vakuutan, että meidän Pirkko *ei ole sellainen!*

Pienen vaitiolon jälkeen Juntukainen ryhtyi tekemään loppuselvitystä. Hän selitti tulevan asemansa vaativan, että hänen oli luovuttava omista etupyyteis-

tään myöskin avioliittoonsa nähden. Hänen oli otettava vaimo, joka pystyisi edustamaan. Ja siihen ei Pirkosta ollut.

Karoliina alistui nöyrästi uuteen asiainkäänteeseen.

— Niin, jos kerran Pirkosta ei ole . . . isäntä Juntukainenhan sen parhaiten ymmärtää . . .

Sitten kutsuttiin myöskin Pirkko kuulemaan »tuomiotaan», johon hänkin suostui, vieläpä riemuiten. Hän lähti iloisesti tanssien pirtistä ja eteisestä kuului hänen huoleton rallatuksensa.

Eernesti katsoi pirtin ikkunasta tytön perään ja mutisi puolittain itsekseen:

— Ettei vain koskenut tyttöparkaan . . . taisi tulla liian äkillisesti sanotuksi siitä peruutuksesta . . .

X.

Pelle Vuorio, erheellisen kohtelun alaiseksi joutunut kanttorimme, katsoi parhaaksi pysyä toistaiseksi poissa Hurulan talosta.

Hän kertoi rovastillekin tuon talon väen ihmeellisestä käytöksestä. Hänen mielestään he olivat järjiltään jok'ikinen sielu.

— Sepä merkillistä! tuumi rovasti. — Mikäli minä olen huomannut, ovat Hurulan talon eläjät olleet siivoja, kilttejä ihmisiä. . . ehkä emäntä vähän tavalista lujakätisempi ja isäntä samassa suhteessa pehmoisempi. . . mutta ei heitä ole kukaan sivullinen koskaan moittinut. Mikä heidät sitten nyt olisi riivannut?

Pellen oli täytynyt asettua väliaikaisesti majataloon. Nykyaika oli senkin muuttanut Matkustajakoti Ihantolaksi. Mutta ulkoiluun tottunut miekkosemme ei viihtynyt keskellä kylää sijaitsevassa vieraskodissa, jonka pihamaalla ei sopinut liikusella lyhyissä urheiluhousuissa, vaan piti olla yhtä säädyllyisesti pukeutuneena kuin jossakin kansainvälisessä matkailijapaikassa ikään.

Eipä kummaa, jos sankarimme kävelikin yhte-

nään kylän raitilla. Siellä hän oli jo kerran tavannut tytön, jonka kirkkaat silmät väikkyivät hänen mielessään unohtumattomina. Ja missä hän oli tuon tytön ennen nähnyt, ehkä tavannutkin? Jotakin ennen nähtyä, tutunomaista oli tytön olemuksessa.

Nuori laulaja halusi tavata tytön vielä uudelleen.

Vaikka tuo tyttö oli niin kummallinen, suorastaan mahdoton!

Mutta tytön katse, äänensävy, ilmeet ja liikkeet todistivat herttaista luonnonlaatua. Hän ei voinut olla sisäisesti tyly ja töykeä. Mutta miksi hän kumminkin vastaili nuorelle kirkonmiehelle lyhyesti töksäytellen ja niskojaan ynseästi keikautellen? Ja sittenkin — tuo töykeys tuntui keinotekoiselta. Ikäänkuin tyttö olisi koppaillut vasten tahtoaan.

Ei, kyllä siitä työstä oli saatava selko!

Omituista kyllä, Pirkko tytönkin askel suuntausi usein kylän raitille. Mikä häntäkin lieenee sinne vetänyt; monesti hyvinkin mitättömän asian vuoksi? Valtatielle, joka oli kylän nuorison kohtaous-, tilaus- eli yleismaailmallisesti sanottuna: »randevuu»-paikka.

Niinpä niin; raitilla oli Pirkkokin kerran tavannut ihmeellisen nuoren miehen, jota ei olisi pitänyt muis-

tella, joka olisi pitänyt tyystin unhottaa, mutta kumminkin. . .

Nuoruus on useinkin etsimistä. Elämänuran, elämänilon, elämäntoverin. . .

Ei siis ollut kummakaan, että Pirkko ja Pelle satuivat yht'äkkiä nokatusten. Olivat melkein törmätä toisiinsa kauppias Höröliinin kulmassa.

Tyttö sävähti tulipunaiseksi. Hän koetti ottaa kasvoilleen aito naisellisen nyrypistävän ilmeen ja aikoi mukamas poistua nuorta miestä ollenkaan huomauttamatta.

Mutta Pelle kohotti reippaasti hattuaan ja kiertäytyi kävelemään tuon kopean tytön rinnalle. Hän aloitti veikeästi:

— Kuulkaa, neiti, tiedätekö, mitä merkitsee tuolainen yhteen- eli kahteentörmäys?

Tyttö pudisti päätään niin, että kiharat korvallisella tekivät ylpeän huiskauksen, ikäänkuin torjuakseen nuoren miehen puhutteluyrityksen.

Kun Pelle ei saanut työltä sanaakaan vastaukseksi, jatkoi hän kiusallakin leikinlaskuaan:

— Se merkitsee, että meistä tulee joskus maailmassa yksi. . . yksi pari.

— Ei tule! tökäsi tyttö ja kiirehti askeleitaan ikäänkuin olisi tahtonut eksyttää nuoren miehen seurastaan.

Pelle päätti olla ujostelematon ja vaikkapa suorastaan tungettelevainen. Mitä hyödytti, jos hän olisi käyttäytynyt kuinka mallikelpoisesti tahansa, kun Hurulan väki isäntää, emäntää ja tytärtä myöten olivat kaikkea vieraskoreutta vailla. Heiltä puuttui alkeellisintakin kohteliaisuutta ja käytöstapoja.

Nuori sankarimme tungetteli kumminkin ilakoi-vasti:

— Voi voi, neiti kiltti! Miksi olette noin pahantuulinen? Esiinnyttehän kuin joku nyrppä-Maija! Ja tällaisessa iloisessa maailmassa! Katsokaa toki ympärillenne, eikö kaikki ole niin valoisan ihastuttavaa ja kaunista?!

— Niin, mutta ihmiset ovat rumia, virkkoi tyttö ykskantaaisesti. Mutta vilkaistuaan salaa nuoreen mieheen hän katsoi asialliseksi tarkentaa lausuntoaan:

— Tarkoitan — sisällisesti.

Pelle Vuorio naurahti ja ryhtyi veikeästi vakuuttamaan:

— Uskokaa pois, että minä olen sisällisesti kaunis kuin joulusatu. Mutta minun ulkonainen olemukseni on valitettavasti niin epäonnistunut, että se pettää . . . antaa minusta väärän käsityksen.

Tyttö hymähti, jopa melkein surumielisesti:

— Kyllä ulkomuoto pettää . . . ainakin teissä!

— Entä teissä sitten! Päältäpäin luulisi teitäkin oikeaksi onnenkukkaseksi, mutta . . . Niin, minä poikaparka olen syvästi erehtynyt teistä!

Pirkko pysähtyi ja oikaisihen. Hän näytti suuttuneelta. He olivat tulleet pappilan tienhaaraan, jossa ei aivan lähellä ollut asumuksia. Siksipä tyttö saattoikin suuttumuksensa mukaisesti tokaista melko äänekkäästi:

— Menkää lavertelemaan tuollaisia — omalle vaimollenne!

— Vaimolleni?!

Pelle Vuorio oli niin hölmistynyt, että hänen suunsa jäi selkosen selälleen. Mutta tyttö tahtoi tehdä puolestaan tilit selviksi seuralaisensa kanssa. Hän koetti puhua jyrkästi, mutta ääni vaikutti itkuiselta:

— Niin. Miksi te tulette minulle puhumaan ja puhumaan . . . kokemattomalle . . . te, huijari! Minä en

ajattele enää milloinkaan teitä!

Viimeinen lause livahti Pirkon suusta vahingossa. Nuori mies tarttuikin siihen kuin odottamattomaan löytöön. Hän läheni tyttöä kädet ojennettuina:

— Enää koskaan . . . ? Te siis . . . ?

Ja äkkiä tuo rohkea sankarimme sieppasi tytön kädet omiinsa ja sanoi melkein hellästi:

— Te . . . sinä siis olet sentään minua ajatellut . . . joskus!

Mutta Pirkko kiskaisi kätensä irti ja polkaisten jalkaa kivahti:

— Te . . . naimisissa oleva petkuttaja, antakaa minun olla rauhassa!

Sanattomaksi lyöty kanttorimme koetti saada puhelahjaansa takaisin tiedustellakseen, mitä tämä kaikki lopultakin tarkoitti.

Mutta silloin ilmestyi paikalle kolmas henkilö, joka keskeytti tiedusteluyrityksen ja myöskin Pirkon enemmän suuttumuksenpurkauksen.

Tulija oli seurakunnan rovasti, joka oli päiväkävyyllään.

Hän ei ollut todennäköisesti huomannut nuorten kiivasta yhteenottoa. Hän pysähtyi ja tervehti molem-

pia kädestä:

— Kah, päivää, päivää! — Mitä minä näenkään: meidän uusi *kanttorimme* on jo punomassa niitä, puhhuu, kun on kuuma . . . niitä onnen ja lemmen kultaisia lankoja, heh heh! Vaikka kanttori äsken vielä sanoi, ettei tällä kylällä pääse edes alkuun . . .

Pirkko punehtui läpikotaisin kuullessaan nuorta miestä itsensä rovastin sanovan kanttoriksi! *Kanttoriksi!*? Hän oli koko ajan pitänyt tätä sirkuspellenä, joka sattumalta oli vielä naisten narraaja ja vaikka mikä . . . ! Ja miten erehtynyt oli äiti-Karoliina! Hölö-Kaisa oli kaiken pannut alkuun ja siitä oli nyt tullut ihan häpeällinen tilanne. Millä tavoin Hurulassa olikaan käyttäydytty vierasta, kunniallista seurakunnan kanttoria kohtaan.

Pirkko tuijotti vuorostaan hämmästyksellä lyötynä vuoroin rovastia, vuoroin Pelle Vuoriota, joka sentään vielä vastasi hänen tuijotukseensa ystävällisesti hymyillen.

Mutta rovasti ymmärsi Pirkon hämillisyyden otaksuttavimmalla tavalla. Hän taputti leikkisästi Pirkkoa poskelle ja kehoitti:

— Kas niin, Pirkko-neitonen, pitääköpä nyt huolta,

etteivät toiset ota noin iloista ja mukavaa kanttoria, heh heh hee! . . . Nämä meidän pitäjän naisväet ovat jo puhuneet paljon hyvää ja kaunista hänestä.

— Ehkä minusta on jo juoruttu pahaakin, epäili Pelle heittäen syrjäsilmyksen Pirkkoon, joka näytti olevan kovasti noloistunut.

— Sitä minä en usko, väitti rovasti muhoilevasti.

— Onhan kanttorilla vielä puhtaat papinkirjat tässä pitäjässä . . . minähän sen voin vaikka vanhoa, heh hee! . . . Mutta apropos, jollei kanttori ole vielä löytänyt sopivaa asuntoa, niin meillä pappilassa tyhjeneekin muuan kamari . . . sisarentytär matkustaa . . . Vai joko sinne Hurulaan alkaa mahtua?

Viimeisen kysymyksen heitti rovasti hymyillen Pirkolle.

Tyttö sai änkytetyksi:

— Ky-kyllä kai meille voidaan järjestää . . .

— No niin, noh, hyvä on sitten, sanoi rovasti lehytellen nenäliinalla punoittavia kasvojaan. — Huh, hellettä, sanoi jänis pakkasta . . . tuppaa kuumentamaan liikaa näin ruumiikasta ihmistä, hehhee! No niin, hyvää jatkoa vain, nuoret!

Rovasti heitti Pirkolle ja PELLElle hyvästit ja lähti

lyllertämään pappilaan päin.

Vanhan kirkonmiehen mentyä tuijottivat nuoret toisiaan.

Tulipunainen hämillisyys ei ottanut häipyäkseen Pirkon kasvoilta. Hän mutisi epäselvästi jotakin anteeksipyyntönsä tapaista.

— Noh, mitäpä anteeksipyyttämistä tässä olisi! arveli nuori kanttori jalomielisesti. — Varmaankin tässä on ollut jokin erehdys, eikö niin?

— Niin tuota . . . Pirkon oli vaikea saada sanotuksi. — Niin tuota . . . tehän olettekin kanttori, ettekä sellainen pelle?

— Pellekö? Olenhan minä — tietysti!

— Tu-tuolla Tivolissa? . . .

— Mitä ihmettä?! Tivolissa? Ettäkö minä olisin klovni, Tivolin pelle?!

Nuori mies purskahti nauramaan sydämensä pohjasta.

Mutta tyttö änkytti, jos mahdollista, äskeistä punastuneempana:

— Niin . . . me vain luulimme . . . kun kuulimme . . . kerrottavan . . .

Juttu huvitti yhä enemmän kanttoria, jopa niin, et-

tä hän sai yskänkohtauksen nauramisestaan. Selvit-
tyään siitä hän ryhtyi valistamaan harhakäsityksissä
vaeltanutta Pirkkoa:

— Katsokaa nyt, kun minun ristimänimeni on Pel-
le ja sukunimeni Vuorio. Enkä ole naimisissa, huo-
matkaa se! Nytkö vasta saan esittää itseni?

Nuoret olivat keskustellessaan ikäänkuin huo-
maamattaan siirtyneet istumaan tien vieressä oleval-
le kaatuneen puun rungolle. Nyt Pelle tarttui äkkiä
tytön käsiin ja vetäen tätä vastustamattomasti lähem-
mäksi hän lausui vaativasti:

— Ja nyt sinä katsot minua suoraan silmiin ja sa-
not minua Pelleksi! Ja sinuksi! Noh, kaiken tuon työ-
keyden ja ynseyden jälkeen . . . totteletko!

Tyttö sopersi hieman epäselvästi:

— Pe-Pelle . . . anna minulle anteeksi!

— Saat, saat, myöntyi nuori mies auliisti. — Mutta
— tämähän on hassua! — Mikä sinun etunimesi on?

— Pirkko.

— Ai niin, rovastihan nimitti sinua sillä tavoin . . .
en huomannutkaan äsken . . . Mutta nyt meidän on
lähdeittävä sinun äitisi ja isäsi luo selvittämään hei-
dänkin erehdystään. Sillä varmasti juorujuttu oli kai-

ken alkusyynä?

Pirkko kertoi kaiken, minkä tiesi Hölö-Kaisan tarinasta ja »uuden kanttorin» esiintymisestä Hurulan pihalla viikko sitten.

— Ahaa, siis juorumuijien juttuja. Johan minä. . .

Molemmat katsoivat toisiaan silmiin ja nauroivat sydämellisesti koko sekaannukselle. Näin kauniisti selkeni vihdoinkin asia. Tyttö oli niin iloinen, että puheli melkein pä liiankin paljon ollakseen vasta lyhytaikainen tuttava nuoren miehen kanssa. Mutta hepä alkoivatkin tuntua mielestään kovin tuttavilta. . .

— Mutta missä ihmeessä minä olen nähnyt sinut ennen, tunnusteli Pelle. — Oletko ollut Helsingissä? . . .

— En.

— Mutta varmasti sinun olemuksesi on jäänyt mieleeni jostakin. . . lienenkö sitten nähnyt unta sinusta. . . ennen kuin tulin sinut täällä tuntemaankaan? Taikka olen nähnyt sinut jossakin kuvassa. . .

— Kuvassa! huudahti Pirkko äkkiä. Hänen mieleensä juolahti jokin asia.

— Jospa olet nähnyt minut *elokuvassa!* hän sanoi salaperäisesti hymyillen.

— Ethän vain ole filmitähti? pilaili kanttori. — Sit-
ten minulla ei mahda olla paljoakaan toivoa! Niin ta-
voiteltuja. . .

Sankarimme oli olevinaan murheellinen odotta-
mattomasta käänteestä. Mutta pian palasi iloisuus
hänen kasvoilleen, kun tyttö kertoi:

— Olin viime vuonna kansanopistossa ja siellä elo-
kuvattiin meidän puuhiamme. Sitä kuvaa oli kuulem-
ma näytetty Helsingissä elokuvateatterien lisäkuva-
na. »Arkipäivä Kansanopistossa» oli sen nimi.

Siinäpä se!

Nyt sai Pellekin muistiinsa, että mainitunnimises-
tä lyhytkuvasta oli hänen mieleensä jäänyt herttaisen
tuoreelta ja teeskentelemättömältä vaikuttava tyttö.
Nuo helosilmät, tuo joustava vartalo, hyväntuulinen,
tenhoava hymy, noita juuri hän oli perästäpäin muis-
tellut. . .

Olipa heille kahdelle käynyt kuin jossakin eloku-
vassa.

— Ei, tämä meidän pitää lähteä kertomaan itsel-
leen rovastille, ehdotti nuori kanttori. — Tällainen ro-
maani. . . jo heti tuttavuutemme alussa!

Pirkko hyväksyi ehdotuksen ja he lähtivät tavoit-

tamaan rovestia, joka hitaasti kulkevana ei saattanut vielä olla kovinkaan etäällä.

XI.

Eernesti Juntukainen oli päässyt seurustelussaan Josefiina Pakarisen kanssa jo kihlausasteelle. Tottammar; hän tarvitsi kykenevän rouvan, joka pystyisi edesauttamaan hänen kunnianhimoisia pyrkimyksiään. Ja Josefiina taas puolestaan piti parempana päästää leivän ääreen, upporikkaan pohatan puolisoiksi, kuin jäädä hylättynä näyttelijättärenä tuuliajolle.

Eernesti ja Josefiina olivat nyt kävelyllä. Heidän aikomuksensa oli pistäytyä pappilassa järjestämässä kuulutustakin.

Pappilamatkallaan he joutuivat kulkemaan Hurulan ohi.

Aapro-isäntä näkyi istuvan pihapenkillä piippuaan poltellen.

Eernesti ajatteli, että näin mainiota morsianta olisi näytettävä myöskin Aaproille.

— Poiketaanpa, Juusephiina, vähän tässäkin talossa, hän ehdotti morsiamelleen, eikä tällä ollut mitään sitä vastaan. Josefiina luulikin, että tämä oli yksi Juntukaisen omistamista taloista.

Kun Aapro näki Josefiinan astuvan portista Eer-

nestin seurassa, hätkähti hän niin, että piippu putosi hampaista. Nainenhan oli sama, jota hän oli ohjannut lauantai-iltana matkustajakotiin.

Ja siitä pikkutapahtumasta oli seurata ihan hirmuisia.

Aapron olisi tehnyt mieli juosta pakoon, mutta vieraat joutuivatkin jo paikalle, ja Ernesti sanoi:

— Noh, Aaprami, miksi jälleen näytät pelästyneeltä. . . Onko vaimosi taaskin? . . .

— Ei . . . minä vain tuota . . . vierasta ihmistä vain . . .

— Älä ujostele morsiantani, Aaprami, sanoi Ernesti ja esitti:

— Tässä on minun uusi morsiameni, korekraahvin opettaja Juusephiina Pakarinen, Helsingistä.

Ernesti aivan tihkui ylpeyttä. Näin pitkälle hän oli jo edistynyt. Oikea maailmannainen morsiamenakin!

Mutta Aapron rinnalta putosi kuin tiilikivi. Vai oli tuo nainen Ernestin morsian! Sittenpä ei sen entisellä sulhasella tai miehekkeellä ollut syytä mustasukkaisuuden raivossa käydä hänen, Aapron kimppuun. Nyt joutuisi teurasuhriksi paremminkin tuo itserakas pökötti, Ernesti Juntukainen.

Eikä tuo nainen edes tuntenutkaan Aaproa. Illan hämärissä pari sanaa oli tullut vaihdetuksi, eikä maailmaa matkannut primadonna voinutkaan muistaa kaikkia näkemiään kasvoja.

Keventynein mielin koetti Aapro tehdä oikein kumarrusta, mikä yritys sai plastiikkamestarittaren, vanhan primadonnan hymyilemään.

Mutta Ernesti oli niin hyvällä tuulella, että viitaten takataskuunsa ehdotti Aaprolle:

— Ja nyt, Aaprami, Ernesti Juntukaisen kihlauksen kunniaksi . . . pienet, ymmärräthän?

Aapro ymmärsi ja hänen silmänsä loistivat. Vai oikein pienet pöperöt! Sepä ei ollutkaan hullumpi ehdotus.

— Mennään tuonne aittaan, sanoi hän Ernestille.
— Ettei Karoliina nääs . . .

Aivan oikein. Jos Karoliina näkisi Aapron ottavan tuikkua, syntyisi siitä rähinää. Siksi Ernesti sanoi morsiamelleen suostuttelevasti:

— Istupas sinä, Juusephiina, vähän aikaa omasa seurassasi. Ernestillä on hiukan resuneeraamista tään Aapramin kanssa.

Josefiina jäi istumaan pihapenkille Ernestin ja

Aapron mennessä aittaan. Hän katseli arvostelevasti talon pihamaata ja ajatteli, että pian hän olisi tämänkin talon valtiatar. Hän näet otaksui, että Ernesti oli tämän talon isäntä ja Aapro oli kai jokin isäntärengin tapainen.

Kuten muistamme, tapasi Vili Veiviläinen aikaisemmin tässä pihassa Ernestin ja jäi luuloon, että Hurulan talo oli tämän omistama. Sitten hän kävellessään Josefinan kanssa oli ohikulkiessa sanonut, että tässäkin on yksi sen pohatan, Ernesti Juntukaisen kiinteistöistä.

Niinpä siis Josefinakin silmäili Hurulan taloa niinkuin omaansa. Sillä pianhan hän olisi naimisissa tämänkin talon isännän, Ernesti Juntukaisen kanssa.

Karoliina oli ollut käynnillä naapuritalossa ja palasi nyt kotiin. Jo portilta hän huomasi pihapenkillä istuvan oudonnäköisen naisen. Kukahan vierailija tuo oli? Karoliina astui hieman lähemmäksi.

Vieras nainen katseli noin vain Karoliinan ohitse eikä ollut tätä huomaavinaanakaan.

Karoliina pysähtyi tuijottamaan vierasta. Olipa se hetaleryökkynä, hörryökkäpää!

Mikähän töyhtölintu tuo oli ollakseen?!

Hattu sillä oli pieni kuin päivänkakkara ja se lässötti kallellaan toisella silmällä. Ja kaulassaan sillä oli kulunut ketunnahka — kesähelteellä. Voi tuota leningin riemunkirjavuutta! Kengätkin punottu nauhoista vain, elleivät nuo olleet jotakin ulkolaista käärmeenahkaa. Ja hame, hyh, niin lyhyt, että ilkeätä teki katsella!

Jopa oli keimettelijä tuo nainen!

Karoliina tuijotti vierasta jo suuttuneesti. Miksei se edes tervehdi häntä? — Noh, olkoon, olkoon ylpeä, mokomakin! Eipä hänkään, Karoliina, välitä moisen tervehtimisistä!

Karoliina kääntyi ja aikoi lähteä pirttiin. Mutta hän huomasi portaitten edessä olevissa jalkojenpyyhehävuiissa jotakin asettelemista. Hän jäi niitä nostelemaan ja järjestelemään, mukamas.

Mutta salasilmällä hän kumminkin vilkaisi välillä vieraaseen naiseen.

Kas niin, nyt se hörryökkäpää otti esille peilin ja puuterirasian ja alkoi sulostella kasvojaan. Noin... noin se tupsutteli valkoista pölyä, että olisi luullut silmäinsä sokeutuvan!

Äkkiä alkoi Karoliinaa raivostuttaa.

Nainen voiteli huuliaan punaisella värillä ja oli kiusoittavan välinpitämätön talon todellisesta valtiattaresta.

Karoliina astui äkkiä lähemmäksi naista ja tuijotti häneen kuin vaatien, että nyt vihdoinkin tämän oli ilmaistava itsensä ja sanottava jotakin.

Josefiina pani puuterirasiansa, peilin sekä maaliputket ärsyttävän huolellisesti käsilaukkuunsa. Sitten hän käänsi ihmettelevät kasvonsa Karoliinaan.

— No, mitä tuijotatte, nainen? kysyi hän ylhäisen kylmästi.

— Nainen!? äänsi Karoliina kysyvästi. Hän oli sentään tottunut emäntänimitykseen.

— Niin, ette suinkaan te mies ole! pisti Josefiina ja jatkoi suorastaan komentavasti:

— Lakatkaa töllistelemästä minua kuin mikäkin luontokappale! — Voisitte paremminkin ruveta sivoamaan tätä pihaa kekkereitä varten.

— Kekkereitä?!

— Niin, kihlajaiskemuja.

— Ja kenenkä kihlajaisia . . . tässä talossa?

— Minun . . . ja tämän talon isännän, selvitti louk-

kautunut primadonna ja kohotti vartalonsa niin kuningatarmaiseen asentoon kuin ikinä oli näyttämöllä oppinut.

— Ooho! pääsi Karoliinalta ihmettelevästi. Naisen jutut alkoivat olla yllättäviä. Ettäkö muka Aapron kanssa . . . ei, ei? . . .

— Mitä oohottelemista teillä on? kivahti näyttelijätär. — Pankaa vain joutuisasti toimeksi, sillä hyvä! Minä en kärsi laiskaa palvelusväkeä talossani. Kuulitteko, mitä minä sanoin!?

Josefiina oli elinkautensa liikkunut kaikissa muissa, muttei maalaispiireissä. Siksipä hän erehtyi luulemaan Karoliinaakin joksikin vanhemmaksi palvelijattareksi, joka kuului tähän hänen luulonsa mukaan Ernestin omistamaan taloon.

Mutta Karoliinan kasvot alkoivat saada tummanpunaisen vivahteen. Hän pyöritti enteellisesti oikeata kättään.

— Kyllä minä kuulen — vielä vähän aikaa!

— No, tehkää sitten niinkuin olen käsenyt!

— Tekö tässä talossa käskette?

— Minä. Tästä lähtien.

— Ja millä valtuuksilla? Karoliina tiedusteli pää

kallellaan, koettaen näyttää ystävälliseltä, mikä tässä tapauksessa merkitsi äärimmäisintä suuttumusta.

— Milläkö valtuuksilla? Minusta tulee tämän talon rouva.

— Ooho! Kuka teidät tänne ottaa?

Josefiina keikautti päätään takakenoon, niin että korvakellukat heilahtivat kuin tiu'un kielet, ja hän vastasi ylpeästi:

— Minua ei oteta niinkuin palvelijatarta! Minä itse olen päättänyt ottaa tämän talon isännän miehekseni.

— Tämän talon isännän!? Enpä ole ikinä kuullut hullumpaa!

— Nyt kuulette, ilkkui Josefiina, jonka »maalauksellisille» kasvoille tuntui valtiatarilme yhä varmemmin kotiutuvan. — Ja pian saatte lähteä tästä talosta! hän lisäsi koppavasti.

— Ja minne — mukamas? kysyi Karoliina teeskennellyn rauhallisesti, vaikka hänen sisällinen minänsä jo puhisi kuin kattila, joka on kiehahtamassa yli laitojen.

— Vaikka köyhäintalolle, sama minusta!

Karoliina astui hieman lähemmäksi tuota turskia

naikkosta ja niiasi ivallisesti:

— Suuret kiitokset, puuterikuningatar!

— Eipä ansaitse, vastasi vieras yhtä ivallisesti. Ja ottaen ylimyksellisen, jaloutta teeskentelevän asenteen hän lisäsi muka anteeksiantavaisesti:

— Mutta jos lupaatte olla minulle nöyrä ja kuuliainen, saatte mahdollisesti jäädä. Mutta teidän on asuttava saunakamarissa.

Karoliina niiasi äskeistä syvemmälle.

— Vielä suuremmat kiitokset! Miks’ei yksintein navetassa?

Primadonna katsoi Karoliinaa kuin röyhkeätä palkollista ja tenäsi:

— Älkää viisastelko minulle! Ymmärrättehän itsenkin, ettei teitä kärsitä isäntäväen puolella.

Karoliina astui niin lähelle vierasta, että joutui puhumaan melkein tämän suuhun.

— Kuulkaas, rohvetissa! Kyllä minä olen ollut tässä talossa aina isäntäväen puolella. Niin yöllä kuin päivälläkin!

— Ahaa, tarkoitatteko... että teillä on mukamas ollut suhteita... ja kenen — ei suinkaan isännän kanssa?

Karoliina melkein huusi:

— On ollut suhteita! Kaksikymmentä vuotta on yhdessä eletty ja yhtä pidetty.

— Vai niin . . . vai niin! ihmetteli näyttelijätär nyökytellen päättään pilkallisesti sanojensa tahdissa. — Ja minulle hän ei ole puhunut sanaakaan tuollaisista suhteistaan. Vai niin, sepä viehättävää todeta!

Mutta äkkiä Josefiina kapsahti pystyyn ja komeimpaan ryhtiinsä suoristuneena luki Karoliinalle tuomion:

— Mutta nyt se hyysääminen loppuu! Teidät ajetaan heti talosta! Tällä minuutilla!

Mutta primadonna ei tuntenut Karoliinaa, jos luuli tätä talonhallitsijatarta säilyttävänsä mahtavilla eleillään tai äänellään.

Karoliina kääntyi nopeasti ympäri, sieppasi portaitten vierustalta varsiluudan. Kohottaen sen tomerasti lyömäasentoon hän antoi viimeisen varoituksen:

— Ja nyt . . . lähtekää niinkuin pyssynsuusta! Hönkäle!

Josefiinan oli paettava sukkelasti, muutoin hänen olisi käynyt huonosti. Karoliina huitaisi häntä luudal-

la, mutta onnekseen hän ennätti väistyä. Karoliinan kädestä kirposi luuta ja hänen kumartuessaan otta-
maan sitä maasta pääsi Josefiina navetan taakse. Siel-
tä hän kurkisti vielä nurkan takaa ja näyttäen pikku
tyttömäisesti kieltään huusi:

— Pian lähдете itse, hullu ämmä!

Silloin lensi varsiluuta irvistelijää kohti, joten tä-
män oli paettava. Hän juoksikin kauemmas, aidan yli,
metsän suojaan.

Karoliina ei pitkine hameineen voinut seurata pe-
rässä. Hän kääntyi takaisin pihaan päivitellen itsek-
seen:

— Vai ämmä! — Mekomakin hetsikka!

Karoliina meni pirttiin ja alkoi laittaa tulta kahvi-
pannun alle. Kissa, joka puoliunessa vietti leppoisa
sunnuntaipäivää liedellä, säikähti emännän äkillisiä
ja kulmikkaita liikkeitä. Se naukaisi pahoittelevasti ja
pakeni häntä suorana sängyn alle.

Palkolliset olivat kyläilemässä ja Pirkko oli . . . niin,
mehän hieman muistellemekin, kenen seurassa hän
kulki. Karoliinan oli siis laitettava päiväkahvia. Siinä
puuhatessaan hän siunusteli äskeistä rytäkkää muis-
tellen:

— Varjelkoon! Taisi ollakin mielenvikainen, se naikkonen? Vaikka olisi ollut hoitolasta karannut? Niin oli silmänluontikin hailahtava . . . hullahtava . . . Kunhan vaan ei tulisi uudestaan tänne hänklättämään, mokomakin!

Aapro sai Ernestin pullosta muutaman tuikkusen ja tuli siitä hyvälle tuulelle. Siinä aittasängyn reunalla istuttaessa ehdotti Ernesti, että Aapro lähtisi mukaan todistajaksi pappilaan. Ja sitten illalla Ernesti kutsuisi hänet Karoliinoineen kihlajaiskekkereihin.

Aapro päätti lähteä kertomaan tästä hauskasta asiasta Karoliinalle, mutta koska taskumatti ei vielä ollut tyhjä, halusi hän Ernestin viivähtävän aitassa siksi, kunnes hän palaisi.

Ernesti lupasikin lepuutella vielä jalkojaan aittasängyn reunalla. Kun vain Aapro ei viipyisi kovin kauan.

Mennessään pirttiin Aapro rallatteli viimeistä radiosta oppimaansa veisua.

Karoliina oli laittamassa kahvitulta eikä tahtonut saada sitä syttymään. Sekin oli omiaan kiukustuttamaan, kun muukin asia etoi sydäntä.

— Hei, muija kultuseni! riemasteli Aapro tulles-

saan ovesta. — Katsopas, kun Aapro tanssii sinulle mustalaista!

Ja Aapro hyppeli Karoliinaa kohti hullunkurisin liikkein ja askelin yrittäen matkia tanssijatarta, jonka hän oli nähnyt esittävän taidettaan Tivolissa. Mutta kun Karoliina hänestä välittämättä jatkoi ähräämistään tulensytytyksessä, alahuuli ynseästi musottaen, kysäisi iloinen isäntämme:

— Noh, eukkotipunen, eikö sinua saa millään nauramaan?

— Vielä minä tässä hirnumaan! turahti Karoliina Aaproon katsomatta, uuniin puhallellen. Saatuun viimeinkin liekin henkiinherätetyksi hän kääntyi mieheensä, joka suu onnellisessa hymyssä jatkoi iloliikkeitään.

Aapron silmät tirröttivät tavalla, josta Karoliina vanhastaan totesi, mitä lajia tuo miehen ylenpalttinen riemukkuus oli.

— Missä sinä olet vetänyt ryyppyjä nahkaasi? tiukasi muutenkin valmiiksi härnätty emäntä.

— Vai vetänyt... ee-enhän minä ole vetänyt edes sormikoukkua.

Suloisessa nousutuuleksaan ei Aapro tuntenut pel-

koa, vaan uskalsi viisastella luonnonlaatunsa mukaisesti.

Tällä hetkellä ei Karoliina kumminkaan pitänyt Aapron mahdollista napsailemista tärkeimpänä kysymyksenä. Häntä enemmänkin harmitti se äskeinen nainen. Mekomakin ryökkynä! Ämmäksi oikein haukkui! Mikähän se ihminen oli naisiaan? Niin oli pukeutunut hörtylöihin, että . . .

Äkkiä Karoliina vaihtoikin puheenaihetta ja kysyi Aaprolta:

— Näitkö sinä äsken yhtä hullua naikkosta tuolla pihamaalla?

— Naikkosta? . . . Ahaa, meinaat sitä hienotarta . . . Ei se hullumpi ihminen ollutkaan.

— Kyllä oli kuin itse hompsantuu! Höpelsi ihan älyttömiä . . . kihlajaisista ja naimiskaupoista.

Aapron silmät kirkastuivat entistä kirkkaammiksi. Nytpä hän pääsikin asiaan eikä asian viereen, niin kuin keskustelu äsken oli luiskahtaa. Hän selvitti valoisasti:

— Mutta naimiskauppoja tässä on hierottukin . . . ja kihlajaiskekkerit tulevat ihan tänäiltana.

Karoliina tarttui hämmästyneenä miehensä olka-

päähän ja silmiin tuijottaen ihmetteli:

— Mitä sinä nyt puhut ja tolkutat?! Ethän vain ole tullut viinahulluksi?

— Enkä ole, penäsi hauska isäntämme. — Naimiskauppa on selvä asia. Kohta tästä lähdetään pappilaan rovastin luokse . . . kauppvoja vahvistamaan. Ja sitten me keinuillaan ja lauletaan, että:

Pane sinä markka ja minä panen kaksi,
ja juodaan me erojaiset.
Sitten on uuden kullan kanssa
ne hauskat kihlajaiset.

Karoliinan ote Aapron olkapäistä heltisi. Hän seisoi äimänä kuin hämmästyksen kuvajainen. Mitä kummaa olikaan tapahtunut? Aaproko . . . ? ei, se ei voinut olla totta . . . Mies oli täydessä hönössä, hän kai puhui päättömiä.

— Mitä sinä sanotkaan? Että naimiskauppa on tehty ja pappilaan mennään . . . Ei se voi olla totta!

— No totta se on kuin allakan sana!

Ja vilpitön ukkeli jatkoi ihastelevasti:

— Ajatteles, muija tipunen . . . niin nätti naisihminen, että joulukuusen koristeeksi kelpaisi . . . niin on

kuin konvehtipaperin kuva. Ja sivistynyt . . . oikea taa-
mi . . . Ja sellainen maailmannainen kehtaa tulla ta-
vallisen talonpoikaistalon emännäksi!

Mutta Karoliina ei näyttänyt ihastelevalta. Hän
kuunteli aivan kuin ei uskoisi korviaan. Ettäkö tuo
miehenvouhake oli löperrellyt vieraan naisen kans-
sa . . . !?

Karoliina vetäisi syvään henkeä ja jamasi ivalli-
sesti:

— Vai nätti! — Mutta mitäs luulet minun meinaa-
van siitä riijuhommasta?

— Ka, ethän sinä meinaa mitään. — Kahden kaup-
pa, kolmannelle korvapuusti!

Nyt lävähti Aapron omalle poskelle maiskahtava
korvatillikka. Ja yhtä iskevästi seurasi teksti:

— Minä annan sinulle korvapuusteja, sinä iiliäi-
nen! Pyhäpäivänä kiilaa ja kimittää päänsä niin täy-
teen viinaa, että menettää ihan järkensä. Missä sinul-
la on pullo, häh? Sanotko heti, taikka minä annan si-
nulle sellaisen leimakan, jotta . . .

— Ei ole pulloa eikä pänikkää, usko vaan totena,
penäsi Aapro peräytyen varmuuden vuoksi jonkin as-
keleen.

— Tolkutatko siinä vielä! Mies on töhkerönä kuin tupakkapölkky ja rupeaa hourailemaan ihan älyttömiä. Vai vielä pappiloihin tässä! Kuulitko sinä — minä komheijaan sinut hullujenhuoneeseen, mokoma pöppättäjä!

— Komheijaa vaikka lääninkansliaan, mutta minä en ole edes korkin päälle astunut!

Näin ilmeinen pajuköyden syöttöyritys suututti Karoliinan lopullisesti. Hän otti ukkoaan, tuota lammasluontoista ja vastaanpanematonta lallusta paidankauluksesta ja alkoi toisella kädellään mätkiä takamuksille kuin pahankurista poikaa ikään.

Kesken tämän rankaisutoimenpiteen ilmestyi pirttiin Earnesti. Hän oli kyllästynyt odottamaan Aaproa ja päätti lähteä tätä hakemaan Josefiinan, jota ei näkynyt pihapenkillä, hän arveli piipahtaneen johonkin lähistölle. Earnesti seisahtui ovensuuhun ja ilmoitti läsnäolonsa järeällä saarnaäänellään:

— No no, ystävät! Peruuttakaapas tuo sotatila... tällaisena ilonpäivänä.

Karoliina hellitti Aaprosta ja kääntyi kysymään:

— Mikä ilonpäivä nyt on?

— Kihlajais... kihlajaisjupileerinki tästä tulee, se-

litti Earnesti juhlallisesti ja ylpeänä omasta toimenpiteestään.

Mutta Karoliina löi kämmeniään vastakkain ja huudahti kimeästi:

— Varjelkoon! Onko se riijuuhomma sittenkin totta?

— Totta on ja vahvasti. Joko Aapro kertoi sinulle siitä?

— Voi tätä maailman paapelia! Minä luulin, että tuo ukonpatkuli löpertelee tyhjiä, humalaisen houreita.

— Ei Aapro ole houraillut eikä hän ole humalassakaan. Pieni kihlamalja vain. . .

— Kuulepa sitä, Karoliina! pisti Aapro väliin heittäen voitonriemuisen katseen vaimoonsa.

— Kuulen ja hörötän! kivahti Karoliina ja jatkoi päivitellen:

— Vai totta se puuha onkin! Ja kuka tämän riijuuhomman on sitten keksinyt ja alkuunpannut? Ei suinkaan tuo vätystelijä itse?

Viimeinen lause tarkoitti Aaproa.

Earnesti ryhdistäytyi luonteenomaiseen pystykuvasentoonsa ja tunnusti ylpeästi kuin aikaansaannos-

taan kehaisten:

— Minä . . . minä itse olen tämän naimiskaupan se-
kä kihlausjutun alkuunpaneva voima ynnä sielu.

— Te?! Isäntä Juntukainen?!

— Minä Juntukainen.

Eernesti ei hoksannut epäilläkään, että Karoliinal-
la oli väärä luulo siitä, kenen kihlausesta ja riijaus-
jutusta oli kysymys.

— Sitäpä en olisi uskonut isäntä Juntukaisesta,
moitiskeli Karoliina. — Että Juntukainen rupeaa sot-
kemaan avioliittoasioita! Onko tämä nyt sitä yhteisen
kansan parasta?

Ensi kertaa kosketti Karoliina ivallisesti Eernestin
alituista keppihevosta. Yhteisen kansan paras, sillä
lauseella Eernesti kruunasi kaikki omahyötyiset yri-
tyksensä.

Nytkin Eernesti selitti:

— Oikein arvattu, Karoliina. Tulevainen kehitys
ynnä yleishyödyllinen tilanne vaativat tätä naimis-
kauppaa. Se on ajan vaatimus.

Tämä oli Karoliinalle liikaa. Niin paljon kuin hän
olikin kunnioittanut Eernestiä, niin nyt hän ei voinut
hillitä itseään. Hän huudahti niin voimaperäisesti, et-

tä itserakkaudessaan järkähtämätön Ernestikin hätkähti:

— Olkoon vaikka keisarin vaatimus, mutta on siinä asiassa sanomista minullakin!

— Miten niin — sinulla? ihmetteli Ernesti. Eihän Karoliina ollut, ennenkään sekaantunut hänen asioihinsa. Hänhän oli alistuvasti suostunut Pirkon ja Ernestin kihlauksen purkamiseen. Ymmärsihän tuo häntä, Ernestiä, kunnioittava emäntä silloinkin hänen vaikuttimensa ja kaiken kansan parasta tarkoittavat pyyteensä.

Mutta nyt Karoliina Ernestin kummaksi tiukkasi:

— Kenellä muulla sitten? En olisi uskonut, että isäntä Juntukainen järjesteele mokomia aviokauppoja minulta kysymättä! — Minä en suostu siihen puuhaan, en ikinä! Se on jo liikaa yhteishyvää minulle!

Ymmällään oleva Ernesti koetti tyynnyttellä:

— Noh, noh, Karoliina. Eihän sinun tule ottaa tätä toimenpidettä niin raskaasti sydämellesi.

— Hyväinen aika! Eikö tämä ole sydämenasia — minullekin?

— Sitä minä en ymmärrä, että se sinulle on mikään *sydämenasia*, oudosteli Ernesti.

Karoliina lähestyi ja kirkui suoraan Ernestin korvaan:

— Nyt minä en enää kuuntele! Enkä ikinä suostu siihen naimiskauppaan, en kuuna päivänä, enkä sen jälkeenkään. En, vaikka sitä puuhaisivat moosekset ja prohveetat!

Ernesti yritti vielä saada suunvuoroa, mutta turhaan. Karoliina sai käsiinsä suuren huttukapustan ja kiihdyksissään alkoi sillä huidella Ernestiä tyystin unhottaen tuon kunnianarvoisena pitämänsä tietäjän koskemattomuuden.

Aapro oli jo menossa ovella, ja Ernestin täytyi niska kyyryssä juosta perässä.

Molemmat juoksivat pihan yli, ja kun Karoliina näkyi aikovan kapaista perässä, kiipesivät he aidan yli ja pääsivät suojaisaan metsään.

Karoliina kääntyi takaisin pirttiin, mutta huusi vielä miesten kuultavaksi portailta:

— Kuulitteko, ukonpatkulit, en anna perään . . . en vaikka poikki venytettäisiin!

Eipä semmoista jymäkkää ollut kotvilleen pidetty Hurulan talossa.

Elättiharakkakin oli pelästyneenä karannut piha-

maalta navetan taakse. Sieltä se nurkan takaa kurkisteli, uskaltaisiko tulla syömään kalanperkeitä, joita oli kissankupissa portaitten vieressä.

Kun pihamaalle tuli hiljaisuus, hyppeli harakka askel askeleelta varovaisesti ruokakupin luokse. Mutta eipä sekään tohtinut nauraa tällä kertaa.

XII.

Aapro ja Ernesti istuivat kuusen juurella samalmättäällä. Taskumatti oli tyhjentynyt, joten sekin lysti oli lopussa.

Ernesti kävi kurkistamassa aidan yli pihaan ja näki, että siellä vallitsi hiljaisuus. Harakka vain räätäpösteli kalanperkeitä kissankupista.

— Mennään jo pihaan, Aapro, ehdotti Ernesti, — Akanilma on ohi.

Mutta Aapro viivytteli ja yrkäili:

— Kyllä se purkusää siitä vielä ryöpsähtää. . . Eukko meni vain lepuuttamaan leukojaan.

Ernesti laittoi nenäänsä nuuskalatingin ja lausui miettivästi:

— Nyt minä en ymmärrä sinun vaimoasi, Aapro. Miksi hän ei sallisi Ernesti Juntukaisen ottaa itselensä puolisoa?

Ikämeellistä se oli, se täytyi Aapronkin myöntää. Miksi Karoliina niin jyrkästi kieltäytyi suostumasta Ernestin naimiskauppaan? Ikäänkuin se hänelle kuuluisi! Ja miksi Karoliina oikein väitti, että tuo avioliittokysymys kävi erikoisesti hänen sydämelleen?

Kuinka se mukamas niin kävisi?

Eernesti raapi korvallistaan ja punnitsi visaista kysymystä.

— Tässä on jotakin salattua takana, hän ounaste-li. — Miksi sinun emäntäsi ei päästäisi Eernestiä naimisiin Juusephiinan kanssa? Miksi se koskee hänen sydämeensä?

Aapro pisti piipunperät poskeensa tehostaakseen ajatustensa liikkuvaisuutta. Mutta sittenkään ei äly leikannut, kuten sanotaan.

Lopulta oli Eernesti löytävinään selityksen. Hän kohotti sormensa ilmaan ja heitti Aaproon tärkeän katseen.

— Ahaa, hän sanoi pitkään ja vivahdusrikkaasti. — Nyt valkenee Juntukaiselle naisen sydämen määräämättömyys ja pohjattomuus. Nyt Eernesti ymmärtää, minnepäin piiput ovat vinossa!

— No, pamautapa ulos tietosi, kehoitti Aapro.

— Kuule siis, Aaprami Hurulainen. Sinun puoliso-si rakastaa minua, Eernesti Juntukaista. Hän tahtoo, etten minä menisi naimisiin. Hän toivoo säästävänsä minut itseään varten. Siksi kunnes saa eron sinusta.

Aapro päästi vihellyksen, pitkän kuin huudahdus-

merkin.

— Hospotii! Johan sinä juttelet nurkantakaisia!

— Ei. Ernesti tuntee naisen sydämen kuin nikkelimarkan. Minä näen sinun emäntäsi lävitse.

— Nyt sulla on näköhäiriö.

— Ei, Aapro. Etkös ole huomannut, miten emäntäsi aina kunnioittaa ja ihailee Ernestiä?

Aapron täytyi myöntää, että niin teki. Mutta hän koetti pienentää kunnioituksen merkitystä väittäen:

— Noo, se on vain kohteliaisuutta.

— Mutta ihaileeko hän sinua?

— Noh, kuka sitä nyt omaa miestänsä ihailee!

Ernesti tarkasteli puhetoveriaan kuin mitaten häntä päästä varpaisiin ja heitti kysymyksen, joka ei suinkaan salannut hänen ivallisuuttaan:

— Nimittääkö vaimosi sinua yleensä *mieheksi*?

Useinkin niin nokkelasanainen Aapro joutui sannattomaksi. Hän kynsi niskaansa ja tuumitteli:

— Ootas, kun minä vähän punnustelen.

Ja väänneltyään hetkisen piipunpohjia poskesta toiseen sai tuo hyvänahkainen lellukka mietintönsä valmiiksi.

— Ei, eipä juuri, vastasi hän Ernestin kysymyk-

seen selvästi ja kaunistelematta.

— Ei, ei pidä miehenä eikä edes miehenkuvaisena, jatkoi Ernesti leukailuaan. — Muutkin kyläläiset pitivät sinua ämmäaurina, lökäpöksy-Aaprona. Niinhän vaimosikin kutsuu sinua, eikö kutsukin?

Aapro pysähtyi muistelemaan ja hänen täytyi todeta, että Ernestin väite oli perällinen.

Pirskatti vieköön!

Karoliina nimitti häntä, Aaproa, useinkin lökäpöksyksi, vielä tyttären, palkollisten, jopa vieraittenkin kuullen.

Totisesti; nyt Aaproa kerrankin rupesi korpeamaan!

Hän ei aikaisemmin ollut tullut ajatelleeksikaan moisia seikkoja. Suutari soikoon! Eihän Karoliina edes salannutkaan sitä, että hän piti Ernestiä suuremmassa arvossa kuin Aaproa, omaa miestänsä. Jospa se hyväkäs sittenkin ajatteli ja odotteli sopivaa aikaa, että . . .

Ernesti ikäänkuin puki Aapron mieleenjohtuman äänelliseen muotoon sanoessaan pistävästi:

— Ymmärrät siis, että vaimosi halveksii sinua ja toivoo pääsevänsä sinusta joskus eroon. Sinä et pys-

ty hoitamaan taloasi; sinä jätät kaikki isännän tehtävät hunningolle. Sinua vallitsee viina ja vaimo, sillä sinulla ei ole hekemoonia.

Taas tuo ihmeellinen voimasana! Se alkoi ärsyttää Aaproa.

Eernestin ylpeä, tikkusuora ulkonainen olemus antoi Aaprolle, vähäksytylle isäntämiehelle kateellisen varmuuden siitä, että tuolla pökötillä oli sitä ihmeellistä ylivaltaa, jota se nimitti hekemooniksi, kirjanoppinut kun oli.

Eernesti halusi jatkaa Aapron kiusoittelemista. Hän ilvehti totisin naamoin:

— Jos Karoliina eroaa sinusta ja minä menen hänen kanssaan naimisiin, niin mitäs sanot, Aaprami Hurulainen?

Aapro istui pää painuksissa syvissä mietteissä. Häntä oli nyt ruvennut harmittamaan ja — ajattelutamaan. Hän ei vastannut mitään Eernestin pilakysymykseen.

Mutta Eernesti kehitti venkoiluaan edelleen:

— Koska Hurulan talo on vaimosi nimissä, niin sinä et saa talosta mitään, jos ero tulee.

— Jaaha, maantiellekö minä sitten joudan? tokaisi

Aapro jo äreästi. Äreys ei ollut koskaan kuulunut hänen ominaisuuksiinsa, mutta nyt se oli nousemassa hänen sisimmässään.

— Noh, ei sentään, myönsi Ernesti jalomielisyyttä teeskennellen. — Minä järjestän sinulle kohtuullisen eläkkeen saunakamariin.

— Voi jetkunperi! pääsi Aaproilta väkisin. — Vai semmoinen lökäpöksy minä olen! mutisi hän hampaittensa välistä, tarkoittaen loppuhuomautuksen enemmän vain omaksi kuultavakseen.

— Tui, tui, armaani! kuului sirkuttava ääni läheltä.

Josefiina oli talonympärystä kierrellessään osunut paikalle. Lähestyen sulhastaan hän kysyi:

— Mikä ihmeen matami tuolla pihamaalla äsken reuhasi?!! Hän oli oikea hirviö . . . ajoi minut luudanvarrella pois!

— Ahaa, se on ollut tietenkin Karoliina, selitti Ernesti summamutikassa ja osuikin oikeaan.

Josefiina taputti leikkisästi Ernestiä poskelle ja kujersi muka moittivasti:

— Kuule, sinä veijari . . . sinä naissankari . . . sinulla on ollut suhteita hänen kanssaan.

— Hm. . . mitä joutavia.

Mutta Aapro höristi korviaan. Mitä nyt? Oliko tuo mahtimies todellakin lähennellyt Karoliinaa, hänen vaimoaan?

Josefiina haritti sormillaan Ernestin tukkaa, jota korvallisilla vielä oli sekä pitkälti että paksult, ja läksytti tätä mielistelevästi:

— Älä sinä teeskentele, pikku-ukkoseni. Tuo matami itse tunnusti jo kahdenkymmenen vuoden ajan pitäneensä yhtä sinun kanssasi.

Aapro hätkähti. Ettäkö Karoliina ja Ernesti olivat pitäneet noin kauan yhtä. . . häneltä salassa. Jopa nyt kummia kuului!

Ennen kuin Ernesti osasi virkkaa mitään tämän yllättävän syytöksen johdosta, lähestyi Aapro näyttelijätärtä ja kysyi yrmeästi:

— Kuulkaa, röökinä! Sanoiko se ämmä oikein tosissaan pitäneensä yhtä tuon Juntukaisen kanssa?

— Niin sanoi, todisti Josefiina. Ja kuin härnätäksseen leikillään Ernestiä hän vakuutti, järeään sulhaseensa syrjäsilmillä merkitsevästi vilkuen:

— Niin kehui. . . yhteen ovat kuuluneet jo kaksikymmentä vuotta. . . Ja yhdessä ovat eläneetkin. . .

niin kehui se matami.

Nyt hyppäsi Aapro kohoksi maasta.

— Voi herran kiekkurat! pääsi häneltä hartaasti ja ytimekkäästi.

Niinkö häntä oli petetty?! Jopa tämä oli maailmaa, vaikka olikin Tiensyrjää!

Aapro kohotti housujaan, jotka olivat tottumuksen mukaan valahtaneet polvien suuntaan. Hän lähti kiivaasti kävelemään metsäpolulle. Hänen piti päästä yksinäisyyteen miettimään ja punnustelemaan — alennustilaansa.

Lökäpöksy!

LÖKÄPÖKSY!

Näin Aapro ähitteli itseään painuessaan pää hartain välissä metsään.

Lökäpöksy! kiljaisi hän täydellä äänellä päästyään ulommaksi äskeisistä seuralaisistaan.

Lökäpöksy! vastasi ähittelevästi kaikukin.

Aapro istui lahonneen, kaatuneen puun rungolla pää käsien välissä ja tutkisteli omaa minäänsä.

Lapsellinen huppana hän oli ollut koko ikänsä. Omassa talossaan häntä komenneltiin kuin huuto-laispoikaa. Hänellä ei ollut minkäänlaista määrää-

misvaltaa. Karoliina piti yksin jöötä. Hän kantoi ha-meensa taskussa lipaston avaimia, joiden takana säilytettiin talon isäntäpapereita ja rahoja. Aapro sai ruinata ja pomiloida, ennen kuin tippui jokin markka taskurahoiksi.

Kun Ernesti tuli taloon, keitti Karoliina hänelle pienellä pannulla puhdasta kahvia. Mutta hän, Aapro-isäntä, sai aina hörppiä samaa sikurihojokkia, jota keitettiin palkollisille.

Lökäpöksy!

Niin, hän oli todellakin ollut ryhditön mies, pehmeä kuin pumpulikinnas. Viina ja vaimo olivat vallinneet häntä, niinkuin tuo ylpeä pökötti, Ernesti Juntukainen häntä pisteli.

Haitari soikoon; hänessä itsessään se vika makasiikin! Hän oli pehmeydessään antanut vallan viinalle ja vaimolle. Miehenhän olisi pitänyt pystyä vallitsemaan molempia. Mutta oliko hän edes täyttänyt sanan velvoituksen? Tosin hän oli ristityn tavalla rakastanut puolisoaan, ei ollut katsellut muita naisia pyyteellisin silmin. Mutta hän ei ollut vaimon pää, niinkuin sanassa käsketään olemaan.

Mutta että kaksikymmentä vuotta . . .

Aapro nousi pystyyn ja lähti kävelemään kotiin päin syvissä mietteissä.

Hohhoh, vai lökäpöksy!

Tosin hän ei ollut miehen mallikappale, ei. Häinkin oli pienoisesti lipileerannut ja vilpistellyt. . . ei sentään kuudetta käskyä rikkoen, vaan taskurahaa tarvitessaan ja semmoisissa asioissa. Viinapulloa oli piilotellut, mokomaa riemuvettä salaa ostanut. . . Pikku-lipettä oli käyttänyt saadakseen rahat hanurinostoa varten.

Hänelle oli tuo soitto ja säveltenkilkutus kuin elämänleipää.

Mutta muijapakana ei sallinut hänen edes soittaa hanuriaan. Kätkössä oli peli pidettäväkin, ettei se joskus yrmypäissään sitä särkisi.

Hm, tosiaankin. Miksi hän olikaan antautunut tuonkin viinan orjaksi? Hän ei ollut oma isäntänsä eikä oman talonsa isäntä.

Aapro käveli edelleen järkeillen elämänsä menoa. Hän puristi kätensä nyrkkiin.

Entä jos kerrankin tehtäisiin eräänlainen vallankumous. . . ja muutettaisiin hallitusmuotoa Hurulan talossa? Ja sanottaisiin suoraan ja selkeästi, että se on

isäntä, joka talossa hanuria soittaa!?

Aapro löi kävellessään näppiä aivan kuin jonkin päätöksen vahvistamiseksi.

Hallitusmuotoa, juu!

Onhan sellaista vaihdettu suuremmissakin paikoissa kuin nyt yhden lökäpöksyn talossa!

Aaprossa oli nyt jotakin juonittelevan härkämulin tapaista. Sitä Eskoa, joka piilee pehmoisimmassakin suomalaisessa.

XIII.

Sillä aikaa kuin Aapro teki metsässä itsetutkistel-
mustaan, saatiinkin Hurulan talossa »sattuneet ereh-
dykset oikaistuiksi».

Kun Josefiina letkautteli Eernestiä tämän »suh-
teellisuuksista», hoksasi Eernesti, että nyt oli jotakin
vinossa. Sekä Karoliinalla että Josefiinalla oli vääriä
luuloja, ja ne oli otettava pois.

Huhhuh, kylläpä olikin soppa selvitettävänä!

Eernesti sai rohkaistuksi Josefiinan lähtemään
Hurulaan Karoliinan luo tekemään selvitystä. He lä-
hestyivät Hurulan pirttiä varovasti kuin ilveksen luo-
laa.

Onneksi Karoliina sattui olemaan vaatteidenmuut-
topuuhissa, kun he astuivat pirttiin. Eernesti kerkesi
nopeasti esittää hänelle Josefiinan morsiamenaan.

Karoliina oli aivan pöllämystyneenä.

— Mi-minä luulin, että tämä nainen . . . tuota ryök-
kynä . . . tarkoitti meidän isäntää tuota . . . , hän tolkut-
ti.

— Ei ei, Karoliina, selitti Eernesti. — Miehelläsi
Aapramilla ei ole arpaa eikä osaa minun morsiames-

sani Juusephiinassa. Kaikki on ollut erehdyksellistä ynnä virheellistä käsitystä. Aapramin piti vain lähteä pappilaan todistamaan Ernestin ynnä Juusephiinan naimiskauppaa.

Jopa löyhtyi sekainen solmu!

Hyväinen aika; eihän tässä sitten ollut minkäänlaista kahnausta, ei kenenkään välillä!

Josefiinakin tunnusti erehdyksessä luulleensa tätä taloa Ernestin omistamaksi ja niin ollen sekautuneensa puhumaan tämän talon isännästä sulhaseenaan.

Kaiken lopuksi huomattiin, ettei kenelläkään ollut syytä suuttua eikä kantaa kaunaa kenellekään.

— Mikään ei ole mitään, totesi Ernestikin filosofiseen tapaansa.

Mitäpä olisi Karoliinallakaan ollut Ernestin ja Josefiinan avioliittoa vastaan. Ei ohrankaunan vertaa.

Karoliina ja Josefiina pyysivät anteeksi toisiltaan ja niin oli asia selvä kuin kalannahkalla kirkastettu kahvi.

Aivan täytyi ihmetellä, kuinka häjyläinen oli soikaissut näkimet välkeässä asiassa. Mutta kompastuuhän hevonenkin neljällä jalalla, saati sitten tää luo-

makunnan synninpesä . . .

— Ihminen on vain ihminen, lausui Earnesti syvällisesti.

Koska ilma oli kaunis, katettiin pihalle kahvipöytä. Oli juotava kupposet kuumaa sovinnon merkiksi.

Tähän aikaan oli Aapro-isäntä lähestymässä kotitaloaan. Hän kulki allapäin synkissä mielteissä, joista heräsi, kun naisääni puhutteli häntä:

— Hyvää päivää, Hurumykkylän . . . ei kun tuota, Hurulan isäntä!

Aapro pysähtyi, mutta ei vastannut mitään. Tervehtijä oli Hölö-Kaisa, joka taaskin sattui samalle metsäpolulle Aapron kanssa. Hän alkoi latoa sanoja kuin kirjasta:

— Olipa hyvä, että tapasin isännän . . . kun minä olen meinannut ihan jalansyten tulla sanomaan isännälle, ettei se Tivolin ilvehtijä olekaan naimisisa sen rimatonnan kanssa. Ne ovat olleet semmoisen pari vain. Niin, ei vihittyjä ensinkään, ei malliksi-kaan . . . Niin, minä vain sitä, ettei isännän tarvitse pelätä sen ilvehtijän mustasukkaisuutta eikä semmoista pamausta . . . että se tulisi revollilla panemaan tuosta läpi . . . Tulin vain sanomaan isännälle, kun isäntä on

aina markanlantin heittänyt. . .

Ja Kaisa ojensi kätensä varmana, että Aapro pistäisi siihen ainakin viitosen. Mutta kun Aapro ei virkkanut sanaakaan, vaan näytti hautovan omia mietteitään, koetti Kaisa herättää hänen huomiotaan uudella sepityksellään. Hän supatti aivan Aapron korvaan:

— Sitä minä vain sanon, että Karoliina-emäntä on turhan tiukka isäntää kohtaan. . . kun isäntä on niin pehmyt ja hyvä mies. . . Ja kun se sitä Juntusta niijaillee ja posallustaa. . . Nytkin kuljin siitä ohi, niin kahden kesken näkyivät istuvan pihapenkillä. . . justinsa niinkuin varpuset sanomalangalla. . . hyvää pataa näkyivät olevan. . . Ei suinkaan niillä nuorempana ollut jotakin hierimenkauppaa, vai olikohan sittenkin. . .

Kaisan suhkaessa tekstiään, joka valui Aapron korvien kautta sydämeen kuin myrkkyjuoma, alkoi tiensyrjäläinen Othellomme osoittaa kiinnostumisen oireita. Hän nosti ensin uhkaavasti, hiljalleen toista jalkaa, sitten yhtä enteellisesti toista. Niinkuin petoeläin, joka valmistautuu hyökkäämään.

Äkkiä Aapro hyppäsi kohoksi maasta ja hönkäisi sotaäänellä:

— Painu Konnunsuolle, senkin rämppäkello! Alatko ujua, taikka minä mäjäytän niin, jotta . . .

Kaisa säikähtyi moisesta äänensävyistä. Hän koki nopeasti nyyttinsä ja säkkinsä sekä myönteli hätäillen:

— Mennään, mennään. Mennäänhän tästä . . . siunatkoon!

Ja päästyään kädenulottumaa kauemmaksi hän päivitteli:

— En ole koskaan nähnyt Hurulan isäntää noin *miehenä* . . . tuota noin, ärjytuulella . . . tarkoitan hyrs-kynmyrskyn päällä!

Ja itsekseen siunustellen Kaisa hynttäsi omille teilleen.

Mutta Aapro lähti kiivaasti Hurulaa kohti.

Vai hierimenkauppaa . . . Karoliina ja Ernesti!

Sovintokahvit oli ryypätty Hurulan pihalla.

Josefiina oli pistäytynyt ihailemaan puutarhaa, joka Pirkon hoitamana oli kaunis katsella. Ernesti ja Karoliina istuivat vastatusten kahvipöydässä keskustellen Ernestin tulevasta kutsumuksesta.

Sielulliseen tasapainoon päässyt Karoliina osoitti jälleen Juntukaista kohtaan suurta kunnioitusta.

Tällöin lähestyi kotitaloaan synkeä Aapro. Tultuaan portille hän pysähtyi hämmästyneenä.

Mitä hän näkikään!

Tuossahan nyt tosiaankin istuivat Karoliina ja Ernesti nenät vastakkain ja juttelivat kovin mairean näköisinä. Niin näkyivät livertelevän nokakkain kuin kaksi lintusta räystäällä!

— Vai niin, ajatteli Aapro katkerana. — Hänen läsnäollessaan nuo petolliset ihmiset olivat äsken riitelevinä ja mekastavinaan. Mutta kun hän käänsi selkensä, niin jopas löysivät toisensa ja olivat keskenään makeita ja simasuisia kuin mansikat mättäällä.

Tuotapa hän, Aapro, ei sentään olisi hevin uskonut!

Kas, kun se sananloukuttaja, lekentamaakari . . . se kylänkello suhkaili kerrankin totta!

Hempsatti sentään! Aaprolla oli täysi työ hillitessään itseään.

Hän astui hitaasti pihaan, hengittäen syvään ja harvakseen.

Muutamien askelien päässä pöydästä hän pysähtyi ja tuijotti pöydässäistujia, jotka puolestaan kohta huomasivat hänet.

— Tule tänne, Aaprami Hurulainen! kutsui häntä Eernesti. — Tule lähemmäksi, niin me selvitämme sinulle virheelliset luulottelut plus väärinkuvitukset, jotka ovat vallinneet tässä talossa.

Aapro ei ollut kuulevinaankaan.

Hän veti syvään henkeä ja tuntui kokoavan sekä sisäisiä että ulkonaisia voimia.

Mutta Karoliina kiljaisi Aaprolle entiseen väheksyvään tapaansa:

— Kuulitko, vätystelijä! Isäntä Juntukainen tahtoo puhua sinulle.

Tuohon sävyyn oli aina Hurulassa puhuteltu Aapro-isäntää. Ja hän, nahjus, oli sitä kärsinyt! Mutta nyt. . .

Aapro kohotti äkkiä housujensa kaulukset melkein kainaloihin asti. Sitten hän kiristi vyöremmiään ja röyhistäytyi kuin voimamies, joka sirkuksen saha-jauhoilla näyttää rintavuuttaan. Ja toisten yllätykseksi hän hihkaisi voimainsa takaa, oikealla miehisellä rintäänänellä, kerrankin:

— Voi turkinpietari!

Ja Aapro hyppäsi tasajalkaa pönäkän, ylpeän pilkkaajansa, Eernesti Juntukaisen eteen, löi kämmeniään vastakkain kuin mesikämmen voimansa tunnos-

sa ja ärjäisi:

— Sinäkö, hekemooni, laitat minut mierontielle . . . omasta talostani? Häh!

Ennen kuin häkeltynyt — kerrankin häkeltynyt — Ernesti sai vastatuksi sanaakaan, tapahtui jotakin ennennäkemätöntä.

Tuo vähäksytty mies, pehmeä lallattelija, Aapro, tarttui järeätä Ernesti Juntukaista kaulusvärkkeihin ja nosti hänet kohoksi maasta. Ihme, että jaksoikin! Ja nyt hän pyöritti itsetietoista pöyhkeilijää kuin karusellissa ympäri, kiljuen:

— Vai teet sinä minut ruotiukoksi! Vai saunakamariin sinä minut majoitat! Häh! — Nyt minä lennätän sinua niinkuin tuulimyllyn siivellä, senkin hekemooni!

Olipa se voimannäyte!

Sellaista miehevyyttä ei Karoliina ollut ennen nähnyt Aapron osoittavan. Että itseään Ernesti Juntukaista, pelättyä ja kunnioitettua miestä uskalsi . . . ja jaksoikin!

— Ei ei, Aaprami, hyvä mies, ei sinua ajeta talostasi, sai Ernesti hät'hätää soperretuksi, kun Aapro hellitti hänestä. Pyöarityksen vauhdista hän kierähti vielä

kerran ympäri.

— Kaikki oli vain leikkiä, Aapro hyvä. Mikään ei ole totta, selitti Ernesti hätäisesti.

— Etkös sinä himoitse minun muijaani ja kartanoani, häh?

— En. Ei Ernesti himoitse. Sinä saat pitää Karoliinan ja hän pitää sinut. Kaikki oli erhetystä . . . Minullahan on Juusephiina morsiamena . . .

Karoliinakin yhtyi puhumaan Aaproille, mutta — ihmeellistä kyllä — tällä kertaa maanittelevasti:

— Niin, Aapro, kaikki erehdykset on jo selvitetty.

Karoliinan yhtyminen asiaan vaikutti Aaproon kuin punaisen vaatteiden näyttäminen härälle. Hän kääntyi Ernestistä, röyhisti itsensä, hyppäsi tasajalkaa Karoliinan eteen.

— Hei! Katsopas, eukko, näitä pöksyjä! hihkaisi Aapro ja pyörähti ennen niin tiuskean emäntänsä edessä ympäri kuin pohjalainen »komia».

— Katson, katson, myönteli Karoliina peräytyen varmuuden vuoksi hieman. — Mitä niissä on katso- mista?

— Ovatko ne lökällään, häh?

— Ei ei, hyvinhän nuo istuu. Ihan vasuunassaan!

Karoliinan ääni oli jo hyvinkin mielittelevä.

Aapro keikaili kuin riikinkukko tiukalle nostetuissa housuissaan. Hänen miehinen itsetuntonsa näytti nousevan kuin pullataikina lämpimällä liedellä. Hän asteli edestakaisin ylpeänä, rintaansa paisutellen ja kehaisi:

— Niin istuu, *miehen* pöksyt! — Ja tästä lähtien ei Aaprami Hurulainen ole mikään lökäpöksy, sen saat uskoa, muija! Uskotko?

— Uskon, uskoohan tuon nyt, Aaprami hyvä! mielitteli Karoliina peloissaan, sillä Aapro tunkeutui julmistelevine eleineen aivan nenän alle.

— Vai on Aapro jo hyväkin! murisi puolittain itseksensä tuo voimantuntoonsa herännyt entinen »lökäpöksy». Ja äkkiä hän pyörähti taas Härmän häijyjen lailla ja hihkaisi:

— Hiuh! Ja muistakaa, että Aapramia ei saa kukaan tästä lähtien nimittää lökäpöksyksi, muistattekko?!

— Muistetaan, muistetaan, täytyi sekä Ernestin että Karoliinan myönnyttellä.

Aapron astellessa edestakaisin pihamaalla sai Ernesti selitetyksi hänellekin sattuneet erehdykset. Jo-

sefinakin tuli puutarhasta todistamaan, ettei Karoliinan ja Ernestin välillä ollutkaan mitään.

Nytpä siis kaikki asiat olivat entisessä pisteessään.

Niinpä Ernestikin pääsi jälleen entiseen pingoitettuun, arvokkuutta tavoittelevaan tolkkuunsa. Hän nosti kätensä ylös ja korotti äänensä juhlallisesti:

— No niin, Aaprami Hurulainen! Olet siis havainnut, että kaikki erheellinen luulo ja virheellinen väärinkuvitus on poistettu. — Nyt on sinun, Aaprami ystäväni, aika rauhoittua... Siis — hellitä vyötäsi ja päästä housusi ennalleen... Ja anna vaimollesi tässä talossa hekemooni, niinkuin ennenkin!

Hekemooni!

Nyt Aapro raivostui uudelleen.

— Hekemooni! hän kiljaisi pasuunaäänellä ja ponnkaisihen keskelle kahvipöytää kuin hyväkin korkeushyppääjä. Siinä pyörähdellen kuin taitava pöytätanssija hän jatkoi kiivasteluaan:

— Minä justiinsa tahdon hekemoonia! — Kuuletko, muija! Äkkiä tänne se hekemooni, taikka tässä horjuu koko yhteiskunta!

Karoliina koetti houkutella kuin pahankurista lasta:

— Rauhoitu nyt, Aaprami hyvä! — Tule pirttiin, niin minä annan sinulle pannukakkua.

— Syötä mustalaisille lettusi ja pannukakkusi! Minä en rauhoitu, ennen kuin hekemooni on tuossa kämmenessä.

Karoliina ei ollut selvillä sanasta, jonka jokainen urheilua harrastava tiensyrjäläinen pikkupoikakin ymmärsi. Hän kääntyi Ernestiin tiedustellen hätäisesti:

— Ei suinkaan se vain tarkoita viinaa sillä . . . ?

— Viinaa! kertasi Aapro mylväisten. — Minä en huoli viinaa suuhuni enää ikipäivinä! En yhtä lorausta, kuulitteko! Kenenkään ei pidä sanoman, että Aapro on juopporatti, lökäpöksy, joka ei pysty hoitamaan taloaan. Tätä miestä ei enää vallitse viina, uskotteko?

— Ka uskotaan, uskotaan! myötäilivät Ernesti ja Karoliina.

Mutta Aapro jatkoi samalla vauhdilla, lyöden nyrkillään tahtia sanojensa vahvistukseksi:

— *Nyt Aaprami Hurulaisesta tulee mies ja isäntä!* Nyt Aapro ottaa ohjaket ja pitää talonsa pystyssä. Nyt on tämä mies kasvanut pituutta ja paksuutta. — Tip-

puuko sitä hekemoonia, vai pitääkö minun särkeä tämä talo, häh? Isäntävalta tänne ja sassiin!

Nyt Karoliinakin oivalsi, mitä tuo voimasana merkitsi.

Hän irroitti avainnipun vyöstään ja ojensi sen Aaprolle. Ne olivat lipaston avaimet. Siellä säilytettiin talon papereita ja rahoja, siis kuvaannollisesti isäntävaltaa.

— Tässä ovat... hoida nyt isännyyttä... koska osaat olla tuollainen — sotaherra.

Ja mitä ihmettä?!

Karoliinan äänessä oli hieman kuin *ylpeyttä Aapron puolesta*.

Sitä paitsi hän hymyili avaimia tarjotessaan.

Hän koetti tosin vastustaa hymyilyä yrittäen vetää suunsa murjottavaksi, mutta nyt se ei onnistunut. Hän oli jotenkin liikuttunut, joka ilmeni siten, että hänen huuliltaan pääsi väkistenkin nauruntyrskähdyksensä hänen sanoessaan yllätyksellisesti miehistyneelle aviopuolisolleen:

— Osaatkin olla siinä... niin retevää... senkin vehnänen!

Ja Karoliinalta pääsi useampiakin naurunpurs-

kahduksia, vieläpä hieman itkunsekaisia.

Karoliina näytti todellisuudessa sekä ylpeältä että onnelliselta.

Ja mistä syystä?

Koko heidän avioliittonsa ajan oli Aapro ollut isännyyteen kykenemätön lalluttelija, viinaanmenevä, pehmeäluontoinen vätys. Karoliina oli saanut niellä paljon harmia siitä, että palkollisetkin, puhumattakaan muista kyläläisistä, halveksivat Hurulan isäntää.

Nyt ensi kertaa koko avioliiton aikana esiintyi Aapro miehen, oikean sankarin lailla.

Ja hänhän oli sanonut jyrkästi, ettei tulisi ikäänään maistamaan viinan tippaa!

Entä sitten, totesi sisäiseksi mielihyväkseen Karoliina, tuo äkillisesti kuin pikkupojasta täysikasvuiseksi mieheksi kasvanut Aapro oli mustasukkainen hänestä, vaimostaan! Sepä oli jotakin!

Todellisuudessa Karoliinan teki mieli itkeä ja nauraa *ilosta*.

Ajatella! Itse mahtava, järeä Eernesti Juntukainenkin pelkäsi ja mielitteli hänen miestänsä, Aaproa!

Aapro hyppäsi pöydältä alas ja heilutteli voiton-

riemuisesti avaimia ilmassa. Sitten hän pisti ne tukevasti housuntaskuunsa ja vakuutti:

— Nyt on hekemooni *oikean miehen* taskussa. Ja pysyy!

Nyt tuo todelliseksi isännäksi kohonnut miekkonen muisti uuden asian. Hän meni portaitten alukseen, viivähti siellä silmänräpäyksen ja palasi tuoden koreasti välkehtivän hanurinsa pelkäämättä esille.

— Se on isäntä, joka tässä talossa hanuria soittaa! hän sanoi ja istuen pihapenkille vetäisi kipakan polkan kaiken tapahtuneen päättäjäisiksi.

Karoliina ei tehnyt yritystäkään kieltääkseen Aaproa, kuten ennen. Hän näytti nyt tunnustavan itselleen, että talossa tultiin tästä lähtien tanssimaan Aaproon soiton tahdissa.

Noh, hyvä niinkin, koska Aapro oli luvannut jättää viinan ja kaiken nahjustelemisen ja ruveta hoitamaan taloaan miehen tavalla.

Soiton aikana lähti Earnesti hakemaan Josefiinaa, joka oli jälleen mennyt syömään puutarhasta hyötymansikoita. Kun Aapro oli lakannut soittamasta, tarttui Karoliina hänen käteensä ja sanoi hellemmin kuin vuosikymmeniin, jopa melkein tyttömäisesti:

— Sinä . . . senkin hekemooni . . . tässä . . . !

Mene ja tiedä, vaikka tuo elähtänyt ihmispari olisi kuontunut esittämään kahdenkeskisen kohtauksen, sellaisen, johon onnelliset elokuvat päättyvät, ellei portille olisi ilmestynyt hämmästyttävä matkue.

Tulijoita oli kolme: Pirkko tytär, rovasti — ja kuka . . . ?

Kolmas oli se lurjus, sirkuspelle, huijari, tyttöjen ja emäntien narraaja.

Näinhän Hurulan talossa oli arvonimitelty Pelle Vuoriota.

Ja tuo pakana jutteli rovastin, itsensä rovastin kanssa kaikessa ystävydessä, aivan päät vastakkain. Mitä tuo heittiö saattoi keskustella arvokkaan kirkonmiehen kanssa? ihmetteli Karoliina, joka oli ällikällä lyöty. Ainakaan tuo mies ei ollut synnintunnustusta tekemässä rovaltille, niin iloinen oli hänen ilmeensä. Ja ystävällisesti hymyillen rovalstikin puheli hänen kanssaan.

Aapro karkasi pystyyn nyrkit sojossa.

Nyt hän ei aikunut pelätä mokomaa hummeria.

Mutta rovasti astui nuoren miehen edelle ikäänkuin suojellakseen tätä ja alkoi naurussasuin selittää

talonväelle:

— Kuulkaahan nyt, hyvä Hurulan isäntäväki, kun teillä on ollut erheellinen käsitys tästä meidän uudesta kanttoristamme. . . .

— Kan-kanttorista?! änkytti Karoliina niiattuaan rovastille.

— Kanttorista?! ihmetteli Aaprokin tuijottaen nuorta miestä ikäänkuin uudestaan tutustuakseen.

Rovasti pyyhki nenäliinalla otsaansa ja puhui:

— Niin, minä tapasin nämä nuoret tuolla kävelyllä ja kuulin asiasta. . . ja niin minä lähdin tänne todistajaksi, heh hee! Tämä nuori mies on seurakuntamme uusi kanttori ja hänellä on puhtaat papinkirjat, sen minä voin vakuuttaa. . . huhuh, tuota lämmintä. . .

Kylläpä kelpasi taas hurulaisten hämmästellä.

Talossa oli sattunut vuosikymmenien erehdykset viikon sisällä.

Mutta hyväpä kumminkin, että kaikki selvisi ilman suurempia roivioita. Käytiin lävitse joitakin anteeksipyyntöseremonioita ja kaiken lopuksi naurettiin joukolla.

Rovasti ja nuori kanttori saivat ensinnäkin liittyä osakkaiksi kahvipöytään, johon Ernestikin ker-

kesi morsiamensa kanssa. Nyt sopi Earnestin julkais-
ta virallisesti naimiskauppa-aikomuksensa, vallan-
kin, kun oikein kirkolliset kaupanvahvistajat olivat
läsnä.

Ja siinä jutellessa huomattiin, että talosta löytyi oi-
kein soma kamari nuoren kanttorin, Pelle Vuorion
asunnoksi.

Kuin loppusoitoksi kajahti Tivolistä jättiläisgra-
mofonin ääni, joka iloisen polkan tahdissa lauloi:

Suukko on pikkuinen veijari,
se pettää kuninkaan ja keisarin.
Suukolla monta on nimeä;
sen parhaiten saa, kun on pimeä.

— — —

Tivolisoiton ollessa pianissimokohdassa erottau-
tui Hurulan elättiharakan riemunhohotus muista
maiseman äänistä.

Tuo hyppivä nauraja oli vihdoinkin saavuttanut
tavoitteensa. Se oli keinotellut itsensä viiritangon
ylimmälle huipulle, ylpeän kiekulinnun heltalle. Si-
inä se äänekkäästi iloitsi saavutuksestaan, eikä vii-
rikukko saanut sitä suistetuksi niskoiltaan, sillä yk-

sikään tuulenhenkäys ei sattunut puhaltamaan sen avuksi.

— — —

Kuinka sitten kävi?

Oikein metkasti kävi.

Pirkko ja Pelle ovat julkisesti kihloissa nykyisin. Pian he menevät naimisiin.

Josefiina ja Ernesti ovat jo saaneet toisensa. Pääsipä Ernesti kunnanvaltuustoonkin, joten voimme uudelleen kysyä: »Mihin ehtii, jos elää saa?»

Vili Veiviläinen sai puhemiespalkkiokseen pitkän paidan, jossa oli seitsemän taskua, ja jokaisessa taskussa oli . . . niin — arvatkaas?

Ja Aapro ynnä hänen Karoliinansa?

Hurulan isäntä on saanut kyläläisiltä uuden liikanimen. Häntä sanotaan hekemooniksi.

Mutta kylläpä Aapro hoitaakin taloaan kuin aikamies konsanaan. Hän paiskii päivisin rotevasti töitä ja vaurastuttaa taloaan. Ja sen peijakkaan, viinapaholaisen, on Aapro painanut ankaran holhouksen alaiseksi. Niinpä Aapro nauttiikin nykyään vaimonsa Karoliinan suurta kunnioitusta. Karoliina on onnellinen, sillä nyt hänen miestään ei kukaan uskalla hal-

veksia.

Kun Aapro iltahetkenä ottaa hanurin polvilleen ja päästää niin riuskan sävelen, että puitten oksat lähimetsissä tahtia lyövät, silloin sanotaan naapuritaloissa:

— Se on isäntä, joka hanuria soittaa!
